JAARVERSLAGGEVING 2023

Stichting voor Speciaal onderwijs regio Randstad

te BARENDRECHT

Barendrecht, 12 juni 2024

INHOUDSOPGAVE

BESTUURSVERSLAG 4

JAARREKENING
BALANS PER 31 DECEMBER 2023 70
GEBEURTENISSEN NA BALANSDATUM 70
STAAT VAN BATEN EN LASTEN OVER 2023 71
BESTEMMING VAN HET RESULTAAT 71
KASSTROOMOVERZICHT OVER 2023 72
GRONDSLAGEN 73
TOELICHTING BEHORENDE TOT DE BALANS 76
TOELICHTING BEHORENDE TOT DE STAAT VAN BATEN EN LASTEN 79
OVERZICHT VERBONDEN PARTIJEN 82
WNT 83
NIET IN DE BALANS OPGENOMEN RECHTEN EN VERPLICHTINGEN 85

OVERIGE GEGEVENS
CONTROLEVERKLARING 87

ONDERTEKENING

Naam *Handtekening*

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

STICHTING
REFORMATORISCH
SPECIAAL ONDERWIJS
RANDSTAD

Jaarverslag 2023
SORandstad

1 INHOUDSOPGAVE

1 INHOUDSOPGAVE 2
2 VOORWOORD 5
3 VERSLAG VAN DE TOEZICHTHOUDER 2023 7
3.1 Governance 7
3.2 Samenstelling bestuur 7
3.3 Organisatiestructuur 7
3.4 Uitvoering van het toezicht 8
3.4.1 Ondersteuning en advies bestuur intern toezichthouder 8
3.4.2 Toezichtvisie, toezichtkader en zelfevaluatie bestuur 8
3.4.3 Strategisch koersplan (2021-2026) 9
3.4.4 Vergaderingen 9
3.4.5 Externe relaties 10
4 DOELSTELLING EN MISSIE 11
5 IDENTITEIT 12
6 ALGEMEEN 13
6.1 De kernactiviteiten en aantal leerlingen 13
6.2 Het voedingsgebied 14
6.3 Het jaar 2023 15
6.4 Algemene speerpunten 2024 15
7 ONDERWIJS EN KWALITEIT VAN DE SCHOLEN 16
7.1 Onderwijsinspectie 16
7.2 Klachtenregeling en meldingen 16
7.3 Opbrengsten speciaal basisonderwijs 16
7.4 Ontwikkelingen als gevolg van de kwaliteitszorg 16
7.5 S(B)O de Wijngaard 17
7.5.1 Onderwijsontwikkelingen - terugblik 17
7.5.2 Onderwijsontwikkelingen - vooruitblik 17
7.5.3 Uitstroom van leerlingen 18
7.5.4 Leerresultaten 18
7.5.5 Leerling enquête de Wijngaard 19
7.5.6 Nationaal Programma Onderwijs 19
7.6 S(B)O De Akker – Locatie Sliedrecht 20
7.6.1 Onderwijsontwikkelingen – terugblik 20
7.6.2 Onderwijsontwikkelingen – vooruitblik 21
7.6.3 Uitstroom van leerlingen 21
7.6.4 Leerresultaten 22
7.6.5 Leerling enquête de Akker 22
7.7 S(B)O de Akker - Locatie Werkendam 23
7.7.1 Onderwijsontwikkelingen – terugblik 23
7.7.2 Onderwijsontwikkelingen – vooruitblik 23
7.7.3 Uitstroom van leerlingen 24

7.7.4 Leerresultaten 24
7.7.5 Leerling enquête locatie Werkendam 25
7.8 S(B)O - ds. N.H. Beversluisschool 26
7.8.1 Onderwijsontwikkelingen - terugblik 26
7.8.2 Onderwijsontwikkelingen - vooruitblik 27
7.8.3 Uitstroom van leerlingen 27
7.8.4 Leerresultaten 28
7.8.5 Leerling enquête 29
7.9 De Rank – SO en VSO locatie Barendrecht en SO locatie Sliedrecht 30
7.9.1 Onderwijsontwikkelingen voor SO en VSO gezamenlijk (terugblik) 30
7.9.2 Onderwijsontwikkelingen voor SO en VS gezamenlijk (vooruitblik) 30
7.9.3 Onderwijsontwikkelingen SO (terugblik) 31
7.9.4 Onderwijsontwikkelingen SO (vooruitblik) 32
Onderwijsontwikkelingen VSO (terugblik) 33
Onderwijsontwikkelingen VSO (vooruitblik) 33
Opbrengsten van het speciaal (voortgezet) onderwijs 34
Resultaten met betrekking tot uitstroom (uitstroomniveau) van het VSO 35
Resultaten met betrekking tot het didactisch eindniveau bij de uitstroom VSO 35
Resultaten met betrekking tot bestendiging: 36
Inzet middelen voor werkdrukverlaging en NPO 36
Sociale veiligheid 36
7.10 Samuëlschool – SO Gedrag 38
7.10.1 Onderwijs in ontwikkeling 38
7.10.2 Personeel 39
7.10.3 Onderwijskwaliteit 39
7.10.4 Uitstroom 39
7.10.5 Tevredenheid ouders / opvoeders 40
7.10.6 Inzet middelen werkdrukverlichting en NPO-gelden 41
7.10.7 Voorbereiden start Buitengewoon onderwijs Gouda 41
7.11 Samuëlschool – (V)SO ZML/EMB 42
7.11.1 Onderwijsontwikkelingen, terug- en vooruitblik 42
7.11.2 Opbrengsten van het speciaal (voortgezet) onderwijs 44
7.11.3 Oudertevredenheid 46
7.11.4 Leerling tevredenheid en sociale veiligheid 46
7.11.5 Inzet middelen diverse subsidies 47
7.11.6 Klachtenregeling 47
8 PERSONEEL 48
8.1 Personeelsontwikkeling 48
8.2 Verzuim 48
8.3 Toekomstgericht personeelsbeleid 48
8.4 Werving, PR en communicatie 49
8.5 SORandstad Academie 49
8.6 Gesprekkencyclus 49

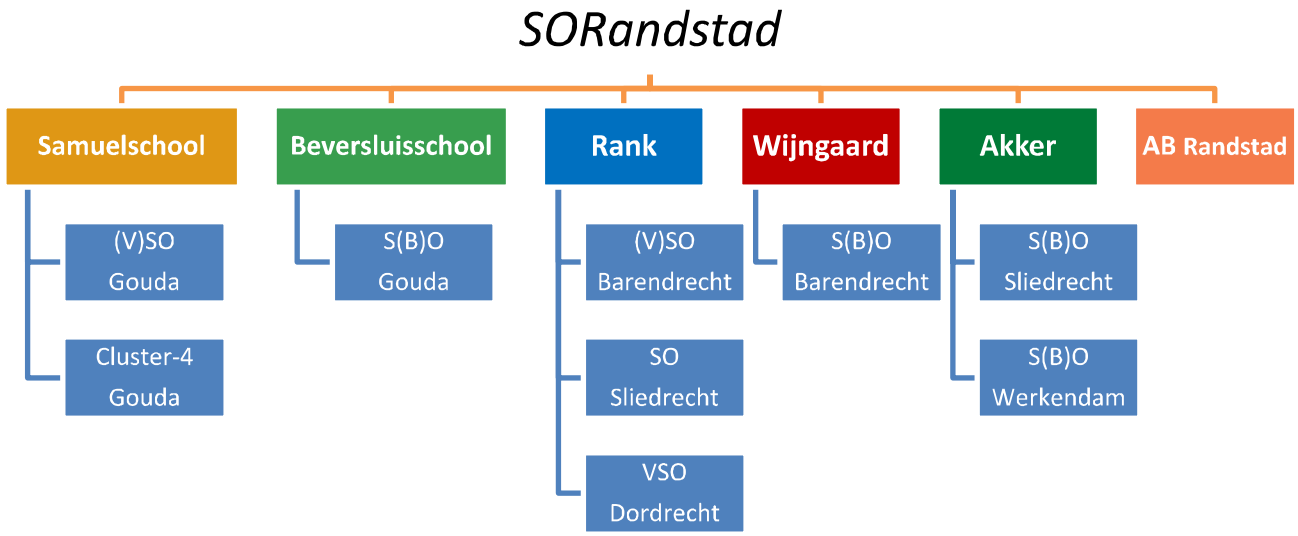
8.7 ARBO 49
8.8 Personeelstevredenheidsonderzoeken 49
9 AMBULANTE BEGELEIDING (dienstencentrum) 50
9.1 Doelstelling en missie 50
9.2 Personeelsontwikkelingen 50
9.3 Uitgevoerde werkzaamheden 50
9.4 Klanttevredenheid van de AB dienst in 2022-2023 51
9.5 Ontwikkelingen 51
10 JAARVERSLAG (G)MR 2023 53
10.1 Inleiding 53
10.2 Vergaderingen GMR 53
10.3 Visitatie oktober 2023. 53
10.4 Bijeenkomst (G)MR en bestuur. 53
11 Verantwoording financiën Speciaal Onderwijs Randstad 54
11.1 Realisatie staat van baten en lasten en balans 54
11.1.1 Staat van baten en lasten 54
11.1.2 Balans 56
11.2 Financieel beleid 57
11.2.1 Treasury 57
11.2.2 Allocatie middelen 57
11.2.3 Risico's en risicobeheersing 57
11.2.4 Belangrijkste risico's en onzekerheden 58
11.2.5 Beheersing van de risico's 59
11.3 Ontwikkelingen in meerjarig perspectief 59
11.3.1 Leerlingen 59
11.3.2 Inzet 60
11.3.3 Staat van baten en lasten – begroting 60
11.3.4 Balans – begroting 61
11.4 Financiële positie 61
12 HUISVESTING 63
12.1 Historie voor huidige situatie 63
12.2 Verslagjaar 2023 63
13 Bijlage 2 overzicht giften 2023 65
14 Colofon 66

2 VOORWOORD

Voor u ligt het jaarverslag 2023 van de Stichting Reformatorisch Speciaal Onderwijs Randstad (SORandstad). Per 1 augustus 2019 is de Stichting voor Speciaal onderwijs op Reformatorische grondslag regio Zuid-Holland-Zuid gefuseerd met De Stichting voor Christelijk (Voortgezet) Speciaal Onderwijs op Reformatorische Grondslag voor Gouda en omstreken. Dit betreft voornamelijk een bestuurlijke fusie.

Binnen de stichting vallen vijf scholen voor speciaal(basis)onderwijs, met negen locaties, die onderwijs geven aan kinderen waarbij het leren en ontwikkelen niet vanzelf gaat. Dit betreffen de volgende scholen en locaties: V(S)O de Rank (Barendrecht, Sliedrecht en Dordrecht), V(S)O Samuelschool (Gouda), S(B)O Beversluisschool (Gouda), S(B)O de Wijngaard (Barendrecht) en S(B)O de Akker (Sliedrecht en Werkendam). Daarnaast is ook een dienstencentrum voor ambulante begeleiding.

Vanuit verschillende locaties wordt er ook onderwijs aangeboden op een andere locatie, op een zorgboerderij. Dit onderwijs vindt plaats onder verantwoordelijkheid van de scholen onder de noemer BuitenGewoonOnderwijs (BGO). BGO vindt plaats in Bleskensgraaf, Dordrecht en Berkenwoude.

(V)SO – (Voortgezet) Speciaal Onderwijs
S(B)O – Speciaal Basis Onderwijs
AB – Ambulante begeleiding

STICHTING REFORMATORISCH SPECIAAL ONDERWIJS RANDSTAD

*De vijf **blaadjes** in hun specifieke **kleuren** symboliseren de vijf scholen. Blaadjes zijn het teken van groei en ontwikkeling. Binnen de blaadjes is een pad aangegeven dat je samen kunt bewandelen.*

*De **gestippelde hoek** verwijst naar de Hoeksteen waar in de Bijbel over wordt gesproken. Het fundament waarop we ons onderwijs bouwen.*

*De **stippellijn** geeft iets weer van een richtlijn, niet volledig afgekaderd. Ruimte voor mogelijkheden en ontwikkelingen. De lijn zorgt wel voor verbinding tussen de scholen.*

In het jaarverslag wordt verantwoording afgelegd van het onderwijs dat in het jaar 2023 is gegeven. Dit is de kern van onze stichting, vandaar dat we dit per locatie vrij uitgebreid weergegeven. Verderop in dit verslag is, soms gedetailleerde, informatie te vinden over de ontwikkelingen die het onderwijs en de scholen hebben doorgemaakt.

Daarnaast leest u over de ontwikkelingen die er waren en die we willen gaan. Vanuit de kernwaarden voor het toezicht houden, besturen en leidinggeven doen we ons dagelijks werk. Deze kernwaarden geven richting aan ons dagelijks handelen.

Onze vijf kernwaarden zijn: ***Verbondenheid, dienend leiderschap, (resultaat)verantwoordelijkheid, eigenaarschap en bekwaamheid.***

Het jaar 2023 had zijn eigen dynamiek. In de regio Gouda hebben we het besluit genomen om het gespecialiseerd onderwijs meer in samenwerking vorm te gaan geven. Dit met oog op de lange termijn visie dat alle vormen van gespecialiseerd onderwijs in Gouda op één centrale plek kan worden vormgegeven. In 2023 zijn we gestart met de voorbereidingen om op één van de locaties alle jongere kinderen van de verschillende onderwijsvormen een plaats te bieden. SO-cluster 4 en SBO (++) zullen ook op één locatie terecht komen. Dit alles hopen we in augustus 2024 te effectueren.

In Barendrecht is gestart met de renovatie van het nieuwe pand. Vele bespreken en overleggen vinden plaats om dit, in samenwerking met gemeente en diverse andere partijen gerealiseerd te krijgen. Eind 2024 hopen we het totaal gerenoveerde gebouw te kunnen betrekken. Dit betreft zowel de Rank als de Wijngaard. In 2023 zijn we ook gestart met het zoeken naar verdere inhoudelijke samenwerking tussen de verschillende scholen met het oog op de nieuwe huisvesting.

Door de toenemende samenwerking van de verschillende soorten van Speciaal Onderwijs (SO) en Speciaal BasisOnderwijs (SBO) zullen we in de toekomst steeds meer gaan spreken van het Gespecialiseerd Onderwijs (GO). Op deze wijze kunnen we de kinderen nog beter bieden wat ze nodig hebben.

Op diverse scholen hebben we te maken met (lichte) daling van het aantal leerlingen. De ondersteuningsvraag neemt echter niet af. De ingezette investeringen in werving en opleiding van personeel werpt zijn vruchten af. Gemiddeld genomen hadden we mindere openstaande vacatures dan voorgaande jaren. De financiële situatie is echter behoorlijk veranderd. Enerzijds vanwege enorm gestegen kosten, anderzijds vanwege de ambitie die we willen waarmaken. Daarnaast speelt het daling van het aantal leerlingen, met name in het SBO, een grote rol. Zeker ook met het oog op 2024 en verder.

Terugkijkend overheerst echter dankbaarheid. We zijn dankbaar dat we dagelijks onderwijs hebben kunnen geven aan kwetsbare kinderen. Kinderen waarbij leren en ontwikkelen niet vanzelf gaat het. Al dit werk hebben we kunnen doen door Gods genadige goedheid. Hij gaf mogelijkheden, gezondheid, middelen en kracht om elke dag weer uit en met liefde de kinderen te ontmoeten. Hen te wijzen op de Almachtige Schepper en Onderhouder van ons leven. Vanuit Zijn ondoorgrondelijke liefde voor zondaren kwam Zijn Zoon naar deze aarde om de straf te dragen die wij verdienen. Hij zal niet laten varen wat Zijn hand is begonnen.

Zijn trouw is groot. Vanuit het geloof in een Almachtige God, de liefde voor de kinderen en de getrouwe God in de hemel en de hoop die in ons is door te zien op Hem Die alles regeert, is het ons gegeven om dit werk in vrijheid te kunnen doen.

Loof den HEERE, mijn ziel, en vergeet geen van Zijn weldaden (psalm 103:2)

Het bestuur van de stichting reformatorisch speciaal onderwijs Randstad,

Mede namens het voltallige bestuur,
Marco Aarnoudse en Vincent Brauns, directeur-bestuurders

3 VERSLAG VAN DE TOEZICHTHOUDER 2023

3.1 Governance

De rechtspersoon waarin de organisatie in stand wordt gehouden is een stichting: Stichting Reformatorisch Speciaal Onderwijs Randstad. Het bevoegd gezag van de stichting wordt gevormd door het bestuur. Binnen het bestuur, dat is gebaseerd op het one-tier model is scheiding aangebracht tussen het uitvoerend en het toezichthoudend bestuur. Het dagelijks bestuur is in handen van de directeur-bestuurders. Zij zijn lid van het bestuur en hebben een aantal omschreven bestuurlijke bevoegdheden. Beide directeur-bestuurders zijn voor deze functie in deeltijd aangesteld. Naast hun functie als directeur-bestuurder zijn ze ook schoolleider van één van de scholen. De overige vijf leden vormen het toezichthoudend deel van het bestuur. Het algemeen bestuur stelt de beleidskaders op hoofdlijnen vast en houdt toezicht op de directeur-bestuurders. De stichting is aangesloten bij de PO-raad en hanteert de Code Goed Bestuur. Er zijn geen afwijkingen van de code die toegelicht dienen te worden.

Voor de bestuursleden is een vergoedingsregeling vastgesteld. In de WNT-verantwoording zoals deze is opgenomen in de jaarrekening worden de uitgekeerde vergoedingen verantwoord. De vergoeding van de directeur-bestuurders maakt geen deel uit van deze vergoedingsregeling, zij worden met ingang van 2023 bezoldigd in overeenstemming met de cao bestuurders funderend onderwijs.

3.2 Samenstelling bestuur

Het uitvoerend deel van het bestuur bestond heel 2023 uit de volgende personen:

V.M. Brauns (SO, extern beleid, financiën en huisvesting)	Hoofdfunctie	Directeur-bestuurder Stichting Reformatorisch speciaal onderwijs Randstad (2,5 dagen), directeur V(S)O de Rank (2,5 dagen)
	Nevenfunctie(s)	Diaken Hervormde Gemeente Kinderdijk-Middelweg (onbezoldigd) Voorzitter ICT-commissie FPO-Rijnmond (Onderdeel van hoofdfunctie)
M.W. Aarnoudse (S(B)O, organisatie en personeel)	Hoofdfunctie	Directeur S(B)O de Akker (2,5 dagen), directeur-bestuurder Stichting Reformatorisch speciaal onderwijs Randstad (2,5 dagen)
	Nevenfunctie(s)	Lid stuurgroep SAMEN opleiden Driestar (Onderdeel van hoofdfunctie)

Het toezichthoudend deel van het bestuur bestond heel 2023 uit de volgende personen:

Naam bestuurslid	**Soort functie**	**Organisatie**
W. den Breems	Hoofdfunctie	Projectleider gebiedsontwikkeling groene leefomgeving bij Provincie Zuid-Holland
	Nevenfunctie(s)	Toezichthoudend bestuurslid Stichting Reformatorisch speciaal onderwijs Randstad (Vergoeding)
G.J. de Jong **2e voorzitter**	Hoofdfunctie	Directeur - partner Van Ree Accountants
	Nevenfunctie(s)	Toezichthoudend bestuurslid Stichting Reformatorisch speciaal onderwijs Randstad (Vergoeding) Toezichthoudend bestuurslid Stichting Kerkelijk Geldverkeer (onbezoldigd) Ouderling-kerkrentmeester PKN Gouda Sint Jansgemeente (onbezoldigd)
J. Lindner-Roza*	Hoofdfunctie	Eigenaar Atelier Dieudonnée
	Nevenfunctie(s)	Intern vertrouwenspersoon CGK Dordrecht (onbezoldigd) Toezichthoudend bestuurslid Stichting Reformatorisch speciaal onderwijs Randstad (Vergoeding)
E. Seip	Hoofdfunctie	Inspecteur Toezicht en handhaving bij omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid (3 dagen) Bouwkundig Adviesburo Seip (2 dagen)
	Nevenfunctie(s)	Lid bouw- onderhoudscommissie Zuiderhavenkerk Barendrecht (onbezoldigd) Toezichthoudend bestuurslid Stichting Reformatorisch speciaal onderwijs Randstad (Vergoeding)
L.M. Verdouw voorzitter	Hoofdfunctie	Adjunct-directeur havo 2 en 3 – Driestar Wartburg - Gouda havo en vwo
	Nevenfunctie(s)	Toezichthoudend bestuurslid Stichting Reformatorisch speciaal onderwijs Randstad (Vergoeding)

* J. Lindner-Roza was volgens het rooster in 2023 aftredend. Zij heeft zich niet opnieuw als bestuurslid beschikbaar gesteld. Hierop is de werving gestart van een nieuw bestuurslid, zodat deze januari 2024 kan worden benoemd.

3.3 Organisatiestructuur

Elke school heeft een managementteam dat integraal verantwoordelijk is voor de eigen school. Dit managementteam bestaat uit een directeur en/of één of meer teamleiders. Vanuit elke locatie is er een leidinggevend lid van het bovenschoolse managementteam, waaraan leiding wordt gegeven door de directeur-bestuurders. De directeur-bestuurders bereiden de bestuursvergaderingen voor en dragen zorg voor de jaarbeleidscyclus. Daarnaast vertegenwoordigen zij de stichting bij de overheid en diverse samenwerkingspartners.

3.4 Uitvoering van het toezicht

Het bestuur heeft toegezien op de rechtmatige verwerving en de doelmatige en rechtmatige bestemming en aanwending van de middelen van de scholen verkregen op grond van de wet. Het toezicht wordt uitgevoerd aan de hand van de financiële kwartaalrapportages die steeds besproken zijn op de bestuursvergaderingen. Daarnaast houdt het bestuur toezicht op de naleving van de wettelijke voorschriften door hierop de directeur-bestuurders te bevragen.

In 2023 is hier regelmatig specifieke aandacht voor geweest rond de verbouwing van de nieuwe locatie in Barendrecht, ook omdat hier door de gemeente een eigen bijdrage voor gevraagd wordt en er sprake was van kostenoverschrijdingen bij de gemeente.

Elke school/locatie heeft een contactpersoon binnen het (toezichthoudende deel van het) bestuur. Deze contactpersoon onderhoudt regelmatig het contact met de betreffende school via bezoeken, het bijwonen van vergaderingen, vieringen, enzovoorts. Daarnaast werden de verslagen van de GMR-vergaderingen tijdens de bestuursvergaderingen geagendeerd en besproken. Op deze manier onderhouden de toezichthouders rechtstreeks contact met het grondvlak.

Er is tweemaal een gezamenlijke bijeenkomst belegd met het bestuur en de GMR. Dit betrof een avond met als onderwerp 'De identiteit van onze scholen' waarbij prof. dr. Bram de Muynck de avond dit thema inleidde. De andere bijeenkomst betrof een gesprek over de financiële situatie van SO Randstad en de begroting voor 2024.

3.4.1 Ondersteuning en advies bestuur intern toezichthouder

In de bestuursvergadering ondersteunen de toezichthouders de directeurs-bestuurders door hen van gevraagd en ongevraagd advies te voorzien, kritische vragen te stellen en een transparant gesprek te voeren over de verantwoording van gemaakte keuzes. Daarnaast ondersteunt toezicht het bestuur door aanwezigheid en advies tijdens belangrijke vergaderingen met externen, zoals gemeenten of instellingen van zorg. Tevens bereiden toezicht en bestuur samen onderdelen van het toezichtkader voor, zodat kennis en expertise gebruikt en gedeeld wordt. Dit resulteert in een open, positief kritische en leerbare houding van bestuur en toezicht, waardoor er van elkaar geleerd wordt en op transparante wijze gedegen beleidskeuzes worden gemaakt en besluitvorming plaatsvindt.

Naast het nemen van bestuurlijke besluiten is een belangrijke verantwoordelijkheid van de toezichthouders het vervullen van de rol als werkgever voor de directeur-bestuurders. Een belangrijk middel voor het toezicht is het jaarlijkse functioneringsgesprek. In 2023 heeft geen functioneringsgesprek plaatsgevonden. Dit is op de laatstgehouden vergadering in 2023 besproken en de gesprekken zijn gepland voor het voorjaar van 2024. In iedere bestuursvergadering voert toezicht het gesprek over de manier waarop de directeur-bestuurders ondersteund kunnen worden, door middel van gesprekken en adviezen en het binnenhalen van externe expertise.

Beloning directeur-bestuurders

Naar aanleiding van het functioneringsgesprek in 2022 is er door toezichthouders samen met het VGS een onderzoek gedaan naar de beloning van de directeur-bestuurders. In dit onderzoek werd geadviseerd om, gezien de bijbehorende taken en verantwoordelijken van de bestuurders en hun goed functioneren, de bestuurders in te schalen en te belonen in de CAO Bestuurders Funderend Onderwijs, schaal BC.

Na uitgebreid overleg met alle betrokkenen over de voors- en tegens van dit advies, is besloten dit advies over te nemen. Dit is aan de directeur-bestuurders meegedeeld en met terugwerkende kracht per 1 januari 2023 is voor beide bestuurders de arbeidsovereenkomst CAO Bestuurders FO getekend. Later in het jaar werd bekend dat er een stijging in deze CAO heeft plaatsgevonden van 3,2% met terugwerkende kracht vanaf 1 maart 2023. Na gesprek met de directeur-bestuurders in december hebben de toezichthouders hiermee ingestemd.

3.4.2 Toezichtvisie, toezichtkader en zelfevaluatie bestuur

Naar aanleiding van het begeleidings- en adviestraject met de VGS op het gebied van de uitvoering van het toezicht en het vaststellen van het toezicht in 2021 en de vaststelling van het koersplan SO Randstad, heeft het bestuur iedere bestuursvergadering één van de domeinen van het Toetsingskader en de bijbehorende thema's, doelen en verwachtingen besproken. Zo is en blijft het koersplan SO Randstad een levend document, waarbij we als toezicht scherp blijven op de uitvoering en verantwoording van de gestelde doelen. De besproken modules zijn: Personeel en Organisatie, Onderwijs(kwaliteit) en Identiteit, Communicatie, belanghebbenden en omgeving.

Zelfevaluatie

Ter voorbereiding van een collegiale visitatie bestuurlijke kwaliteit vanuit de VGS op 5 oktober, heeft er ter voorbereiding een zelfevaluatie plaatsgevonden. In dit document werd geschreven dat we tevreden zijn over de samenwerking en het onderling vertrouwen in het bestuur en toezicht. De verdieping in de verantwoording naar externe belanghebbenden zou meer aandacht kunnen krijgen.

Collegiale bestuurlijke visitatie

In het rapport van de collegiale bestuurlijke visitatie van 13 november 2023 wordt geschreven dat de commissie onder de indruk is van de sterke en professionele organisatie, waar in alle lagen met bezieling en kracht kwalitatief onderwijs op grond van Gods Woord wordt vormgegeven. SO Randstad kan nog groeien door de centrale begrippen rondom Rijnlands denken uit

te werken in gezamenlijke beelden. Cyclische kwaliteitszorg is blijvend nodig om te spreken over wanneer men tevreden is over de vastgestelde doelen. Er werd tevens aanbevolen om in de structuur van het bestuur en toezicht te werken met portefeuillehouders en het versterken van de bestuurlijke driehoek, zodat de verschillende rollen en verantwoordelijkheden elkaar kunnen versterken.

3.4.3 Strategisch koersplan (2021-2026)

In 2021 is het huidige strategisch koersplan opgesteld. Dit koersplan betreft de missie en visie van de stichting SO Randstad, met als motto: 'Hart voor Speciaal Onderwijs'.

In dit visiedocument staan de kernwaarden van de stichting verwoord, de principes van waaruit we werken en de koers op hoofdlijnen uitgewerkt, waaraan doelen en ambities zijn gekoppeld. Deze zaken komen terug in de verschillende jaarplannen van de scholen en de jaarplanning van het bestuurlijk toezicht.

3.4.4 Vergaderingen

Dit jaar heeft het bestuur zes maal vergaderd. Dit waren vijf reguliere vergadering en één thema-avond met leidinggevenden en G(MR). Bram de Muynck heeft op de thema-avond een interactieve inleiding gehouden over herbergzaam onderwijs. Er is een jaarplanning opgesteld, waarin de verschillende inhouden zijn gepland. In de bestuursvergaderingen kwamen de volgende onderwerpen aan de orde:

Onderwijs en zorg

- Onderwijsresultaten;
- Per vergadering hielden de scholen presentaties over hun locatie;
- De inhoud van de schoolplannen van de afzonderlijke scholen;
- Een tweetal officiële klachten zijn besproken, waarbij één ongegrond verklaard werd en de ander deels gegrond verklaard. Hier zijn door het bestuur verbeteracties voor genomen;
- De realisatie voor Buitengewoon Onderwijs Gouda is uitgesteld tot in 2024;
- Samen sterk -(V)S(B)O Gouda: een traject om te komen tot herschikking van gespecialiseerd onderwijs (GO) in Gouda (Samuelschool en Beversluisschool). De inspraakavond voor ouders en belangstellenden werd ook bezocht door een toezichthouder;
- In Barendrecht (Rank en Wijngaard) is het pilotproject 'beschikkingsvrije Jeugdhulp op School' gestart;
- Een lichte daling in de leerlingaantallen, met name SBO en VSO.

Financiën en personeel

- Verantwoording financiële middelen vanuit NPO;
- Jaarrekening en jaarverslag 2022 zijn goedgekeurd;
- De opdracht aan DRV Accountants om de jaarrekening te controleren is gecontinueerd;
- Het jaarresultaat is fors lager dan gedacht. Oorzaken hiervoor zijn de gestegen lonen i.v.m. salarisverhoging, meer personele inzet dan begroot (belangrijk aandachtspunt voor begroting 2024), kosten schoolontwikkeling (waaronder deelname en afdracht aan BGO);
- Begroting 2024 werd na positief advies van GMR vastgesteld en goedgekeurd. De meerjarenbegroting wordt nog aangehouden met de vraag om hierbij een plan met heldere beleidskeuzes voorzien van concrete acties en resultaten te schrijven. De directeur-bestuurders hebben dat toegezegd. Bewust is gestuurd op negatief meerjarenbegroting resultaat, vanwege de ruime financiële buffers die SO Randstad heeft. Hierbij is onder andere gestuurd op personele inzet, scholing en realisatie van geplande investeringen. Voor het meerjarige perspectief vanaf 2025 is door het toezichthoudend bestuur de opdracht gegeven aan het uitvoerende bestuur om de tekorten die nu zijn opgenomen in de meerjarenbegroting terug te brengen naar een acceptabel niveau. Als de huidige meerjarenbegroting daadwerkelijk gerealiseerd wordt, neemt het eigen vermogen naar het oordeel van het bestuur te snel af en komt het uit op een te laag niveau. Dit zal onder meer gerealiseerd worden door de omvang van de formatie beter in lijn te brengen met de hoeveelheid aanwezige leerlingen;
- Er is door het bestuur en VGS een vermogensanalyse uitgevoerd om een verantwoord en gezond financieel meerjarenbeleid te kunnen voeren. Naar aanleiding hiervan zijn aanbevelingen gedaan en heeft het toezicht, als mede de GMR gevraagd om een uitwerking van een plan met heldere beleidskeuzes en een financiële verantwoording;
- Personele zaken en zorgen zijn gedeeld, geïnformeerd en soms inhoudelijk besproken. Er waren regelmatig zorgen over het personeelstekort. Gelukkig kon steeds in de vacatures voorzien worden, deels door het inzetten van onderwijsassistenten;
- Verzuimcijfers: er is ondanks een aantal langer lopende trajecten een laag verzuimcijfer bij het personeel in de stichting;
- Opstarten SO Randstad Academie voor goed professionaliseringsbeleid;
- De PLG's voor leidinggevenden hebben een vervolg gekregen over 'Vakmanschap in communicatie';

Huisvesting en onderhoud

- Uitwerking integrale huisvesting van onderwijs en zorg in Barendrecht in nauw overleg met de gemeente Barendrecht en externe partners;
- De bouw van de nieuwe school bij Edudelta, in samenwerking met de gemeente Barendrecht, OZHW en SO Randstad is gestart. Meermaals is uitgebreid de financiering van de verbouwing besproken. Vooral de door de gemeente gevraagde eigen bijdrage is zowel vanuit het perspectief van doelmatigheid, maar ook vanuit het perspectief van rechtmatigheid behandeld;
- Het opstellen van de toekomstvisie is voor de langere termijn: een visie strategisch huisvestingsplan voor de scholen in Gouda onder begeleiding van een externe partij: Penta Rho en een gesprek met de gemeente over het nieuwe IHP en centrale huisvesting voor de Goudse scholen.

Visie, bestuur en toezicht

- Verantwoording toezichtkader: financiën en huisvesting;
- Toezichtkader en toezichtvisie besproken;
- Zelfevaluatie bestuur door collegiale bestuurlijke visitatie;
- Beloning directeur-bestuurders in CAO Bestuurders PO.

Bijzonderheden

- In 2023 is een proces geweest voor de werving en selectie van een nieuw lid van het toezichthoudend bestuur met ingang van 2024. Hiervoor zijn met diverse kandidaten gesprekken gevoerd. Naar aanleiding van de gezamenlijke evaluatie is Janine Slagboom benoemd.

3.4.5 *Externe relaties*

Eén van de directeur-bestuurders participeert in de algemene ledenvergadering voor passend onderwijs in het PO (Berseba) en één in die van het VO (RefSVO). Beide vertegenwoordigen de stichting ook in de algemene ledenvergadering van federatie Rijnmond.

Voor zover als mogelijk zijn de directeur-bestuurders aanwezig in de bestuurlijke overleggen van de gemeentes waarin de scholen vertegenwoordigd zijn. Dit jaar is dat veelvuldig gebeurd in Barendrecht, waar hard wordt gewerkt aan de concrete uitwerking van de realisatie van de Rank in het bestaande Edudelta gebouw.

4 DOELSTELLING EN MISSIE

De stichting Reformatorisch speciaal Randstad bestaat als nieuwe stichting sinds 1 augustus 2019. Deze stichting komt voort vanuit een bestuurlijke fusie van twee stichtingen voor speciaal(basis) onderwijs. Dit waren:

De stichting voor speciaal onderwijs op reformatorische grondslag regio Zuid-Holland-Zuid die in 1983 opgericht is. Het onderwijs is gestart op 15 december 1986. De stichting had 3 zelfstandige scholen (met 3 nevenlocaties), twee scholen voor speciaal basisonderwijs (De Akker en De Wijngaard) en een school voor (voortgezet) speciaal onderwijs voor zeer moeilijk lerende kinderen (De Rank).

De Stichting voor Christelijk (Voortgezet) Speciaal Onderwijs op Reformatorische Grondslag voor Gouda en omstreken, te Gouda is opgericht op 23 januari 1987 en had twee scholen onder haar beheer, namelijk de ds. N.H. Beversluisschool voor S(B)O, gesticht in 1989, en met ingang van het schooljaar 2003-2004 de Samuëlschool voor ZML. Sinds 1 oktober 2011 heeft de Samuëlschool ook een afdeling voor SO Gedrag (voorheen Cluster 4).

***Doel van de stichting** is het realiseren van christelijk onderwijs op reformatorische grondslag aan leerlingen die extra didactische en pedagogische zorg en ondersteuning nodig hebben, en voor wie dit in het reguliere onderwijs niet (langer) gerealiseerd kan worden. Voor hen willen wij een veilig klimaat scheppen waarbinnen we hen in hun ontwikkeling stimuleren, hierbij rekening houdend met hun eigen gaven en mogelijkheden. We kijken naar wat een kind kan.*

De missie van de nieuwe stichting is hetzelfde gebleven als van de beide oude stichtingen. Vanaf de start van de stichtingen is dat om zoveel mogelijk kinderen uit de kerkelijke achterban, die aangewezen zijn op speciaal (basis)onderwijs, identiteitsgebonden onderwijs en zorg te bieden. De grenzen van het toelatingsbeleid, voor zover het leerlingen betreft die extra ondersteuning nodig hebben, worden daarom al jaren zo ruim mogelijk gehanteerd, mits we kunnen voldoen aan de ondersteuningsbehoefte van de leerlingen. De ontwikkelingen in het kader van passend onderwijs zijn van meet af aan positief beoordeeld.

De stichting Reformatorisch speciaal onderwijs Randstad biedt het onderwijs aan voor alle leerlingen die een toelaatbaarheidsverklaring hebben van het samenwerkingsverband in de regio Zuid-Holland en voor een gedeelte uit Brabant (gemeente Werkendam en omstreken)

***Onze ambitie** is om de reikwijdte van onze speciale scholen zo breed mogelijk maken, zodat er geen leerling, vanuit onze achterban, meer is aangewezen op een niet identiteitsgebonden voorziening.*

In 2014 is binnen de samenwerkingsverbanden passend onderwijs een beleidsnotitie opgesteld over de witte vlekken in het dekkend netwerk aan voorzieningen. Om onze ambitie waar te kunnen maken hebben wij een plan van aanpak geschreven voor ons beleid voor de jaren daarna. In de achterliggende jaren hebben we zelden een leerling niet kunnen plaatsen.

We ervaren echter een toenemende complexiteit van de leerling en zijn context. Dat stelt hoge eisen aan de verdere ontwikkeling van onze professionaliteit en samenwerking met andere organisaties.

Centrale vraag bij de aanmelding: kunnen wij bieden wat deze leerling nodig heeft? Is dat niet het geval dan stellen we de vervolgvraag: wat en/of wie is er nodig om dat wel te kunnen bieden?

In 2015 is een belangrijke uitbreiding van onze bestaande voorzieningen gerealiseerd door het stichten van een nieuwe nevenvestiging in Dordrecht, gevestigd op het terrein van De Hoop ggz. Dit is in nauw overleg met scholen voor VO, beide samenwerkingsverbanden en de christelijke instellingen voor GGZ tot stand gekomen. Het betreft hierbij onderwijs aan cliënten van De Hoop ggz. Deze cliënten blijven ingeschreven bij de school van herkomst. De Rank OZV verzorgd het onderwijs ten tijde van de behandeling. De behandeling vindt of in deeltijd of via een klinische opname plaats.

In samenwerking met andere (zorg)partijen zorgen we voor een passend aanbod voor de leerlingen op onze locaties. In alle regio's vinden er gesprekken plaats met externe instanties, waarbij gezocht wordt naar samenwerkingsvormen. Het zijn partners die actief zijn in de regio's waar de scholen staan. Vanwege de grote regionale spreiding is het niet mogelijk om het aantal externe partijen te verminderen. We noemen de belangrijkste partners Agathos (Barendrecht, Sliedrecht, Gouda), de Banjaard (Gouda), Siloah (Gouda), De Hoop (Sliedrecht, Dordrecht), Zorgnijverij (Barendrecht), de Schutse (Werkendam) en Distinto (Sliedrecht, Barendrecht). Op de Akker en Rank in Sliedrecht wordt de jeugdhulp op school structureel vormgegeven via het arrangement JOS (Jeugdhulp op school).

Op alle locaties zoeken we ook naar onderlinge samenwerking. Dat betreft het SO en VSO, het S(B)O en SO en de ontwikkeling van een volledig aanbod voor jonge kinderen in de vorm van een gespecialiseerd jong kindcentrum.

Om de doelstellingen goed te kunnen realiseren is adequate huisvesting van groot belang. Dit is tevens een groot knelpunt in Sliedrecht, Gouda en Barendrecht. In Sliedrecht is daarin voorzien door de realisatie van een derde verdieping. In Barendrecht zijn de voorbereidingen in volle gang voor een overgang naar een ander gebouw in samenwerking met zorgpartners waarmee we samenwerken.

Voor de huisvesting in Gouda is er een start gemaakt met het opstellen van een strategisch huisvestingsplan. Voor zover we kunnen voorzien is er op korte termijn geen zicht op verruiming van de locaties of op een andere locatie. Er wordt wel geïnvesteerd in het opknappen van de gebouwen.

5 IDENTITEIT

De grondslag van de stichting en van de scholen wordt gevormd door het onfeilbare Woord van God en de belijdenisgeschriften, namelijk de Heidelbergse Catechismus, de Nederlandse Geloofsbelijdenis en de Dordtse Leerregels.

De Bijbel is de bron en het fundament van onze levensbeschouwing, van opvoeding en onderwijs. Deze bron heeft Goddelijk gezag. In de Bijbel wordt op verschillende plaatsen gesproken over onderwijs. In Psalm 78:1-8 lezen we de opdracht om Gods grote daden bekend te maken aan het navolgende geslacht. In Efeze 6:1-9 wordt gesproken over opvoeden in de lering en vermaning des Heeren. Dit betekent dat dit onderwijs uit Gods Woord is genomen en dat dit onderwijs kan leiden tot de vreze des Heeren. In Spreuken 22:6 wordt aan onderwijzenden de raad gegeven "de jongeling te leren naar de eis zijns wegs." Dit betekent dat rekening moet worden gehouden met de leeftijd, het begrip en de omstandigheden van de leerling. De school staat voor het opvoeden en opleiden van leerlingen voor een positie als christen in deze maatschappij. De grondslag van de school is waarneembaar in de inrichting van het onderwijs.

Bij de benoeming van medewerkers wordt altijd gevraagd om de grondslag te onderschrijven en het identiteitsprofiel te ondertekenen. Wat de regels voor het toelatingsbeleid van leerlingen betreft zijn een aantal wettelijke beperkingen van toepassing:

- Voor aanmelding van leerlingen die afkomstig zijn van scholen uit de beide samenwerkingsverbanden passend onderwijs, geldt dat aan de ouders gevraagd mag worden dat zij de grondslag onderschrijven.
- De Rank en de Samuelschool vallen onder de Wet op de expertisecentra. Wettelijk is geregeld dat van ouders in het uiterste geval niet meer verlangd mag worden dan dat zij de grondslag respecteren;
- Er zijn in Barendrecht en Werkendam geen openbare scholen voor speciaal onderwijs en voor speciaal basisonderwijs. Daarom geeft dit ouders die in Barendrecht en Werkendam wonen het recht om hun kind aan te melden. Er mag dan niet meer gevraagd worden dan het respecteren van de grondslag. In de praktijk wordt van dit recht in beperkte mate gebruik gemaakt. Dit heeft tot op heden nog nooit tot problemen geleid.

Verreweg de meeste ouders kiezen voor onze scholen vanwege de geloofsovertuiging van waaruit in onze scholen onderwijs wordt gegeven.

De ontwikkelingen rond passend onderwijs zijn van groot belang. Naar onze mening is het van grote waarde dat we dit proces samen met andere scholen en instellingen vorm kunnen blijven geven vanuit eenzelfde identiteit. In de Wet passend onderwijs, die in 2012 is aangenomen, is de mogelijkheid opgenomen om een landelijk samenwerkingsverband naar richting te vormen. Het reformatorisch onderwijs heeft van deze mogelijkheid gebruik gemaakt voor zowel het primair als voor het voortgezet onderwijs. Wij ervaren het, zoals in het voorwoord in dit jaarverslag reeds is verwoord, als een wonder dat deze mogelijkheid ons geboden is!

De relatie met de kerken wordt op een aantal manieren onderhouden. De eerste manier is dat wij de kerken jaarlijks ons jaarverslag toesturen. Hierbij wordt altijd een verzoek gedaan voor financiële ondersteuning van het onderwijs. Door een groot aantal kerkelijke gemeenten wordt hier positief op gereageerd, waarvoor we dankbaar zijn. Een tweede manier is dat voor de jaaropeningen van de scholen predikanten uit de breedte van onze achterban worden uitgenodigd om daar een bijdrage aan te geven. Zonder uitzondering wordt daar steeds gehoor aan gegeven. Een derde manier is dat leerlingen van VSO hun predikant of ambtsdrager uitnodigen voor een maaltijd die zij zelf hebben bereid.

De kerkelijke herkomst van onze leerlingen vormt een duidelijke afspiegeling van de reformatorische kerken in ons voedingsgebied. Onder overig vallen alle kinderen die niet behoren bij de zes genoemde kerkgenootschappen, maar in een heel aantal gevallen wel lid zijn van een kerkelijke gemeente (o.a. evangelisch gemeente, GKV, Pinkstergemeente). Daarnaast vallen onder overig ook de kinderen die van huis geen christelijke achtergrond hebben of niet aangesloten zijn bij een kerkelijke gemeente.

	PKN	HHK	GG	GGN	CGK	OGG(N)	OVERIG
De Akker	17%	18%	36%	4%	7%	5%	13%
Beversluisschool	36%	15%	24%	5%	3%	2%	15%
De Wijngaard	23%	10%	32%	2%	5%	7%	21%
De Rank	19%	12%	27%	7%	5%	8%	22%
Samuelschool SO Gedrag	36%	9%	9%	3%	3%	0%	40%
Samuelschool (V)SO ZML	37%	10%	22%	9%	4%	1%	16%

6 ALGEMEEN

6.1 De kernactiviteiten en aantal leerlingen

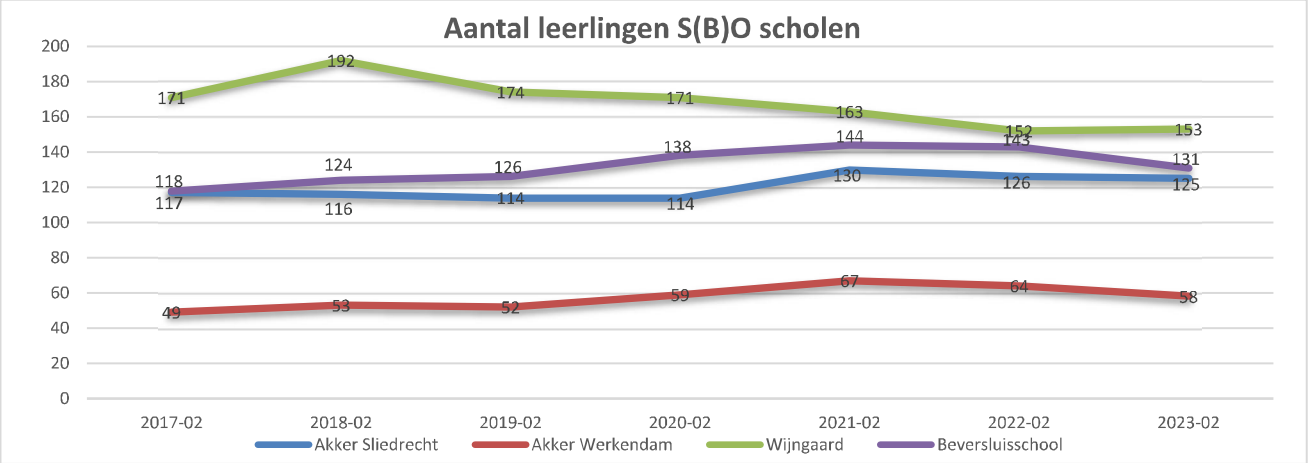
De belangrijkste activiteit is het geven van speciaal (basis)onderwijs. Daarbij bieden S(B)O De Akker, S(B)O De Wijngaard en S(B)O Beversluisschool ook onderwijs aan kinderen met ernstige gedragsproblematiek (voorheen cluster 4) en taal-/spraakproblemen (cluster 2). Voor dit beleid wordt bewust gekozen om deze leerlingen identiteitsgebonden onderwijs aan te bieden. In Gouda worden de meeste kinderen van cluster 4 geplaatst op de Samuelschool, daarnaast ook in toenemende mate op S(B)O de Beversluis. Met de invoering van passend onderwijs is dit beleid helemaal ingebed in het beleid van Berséba en RefSVO.

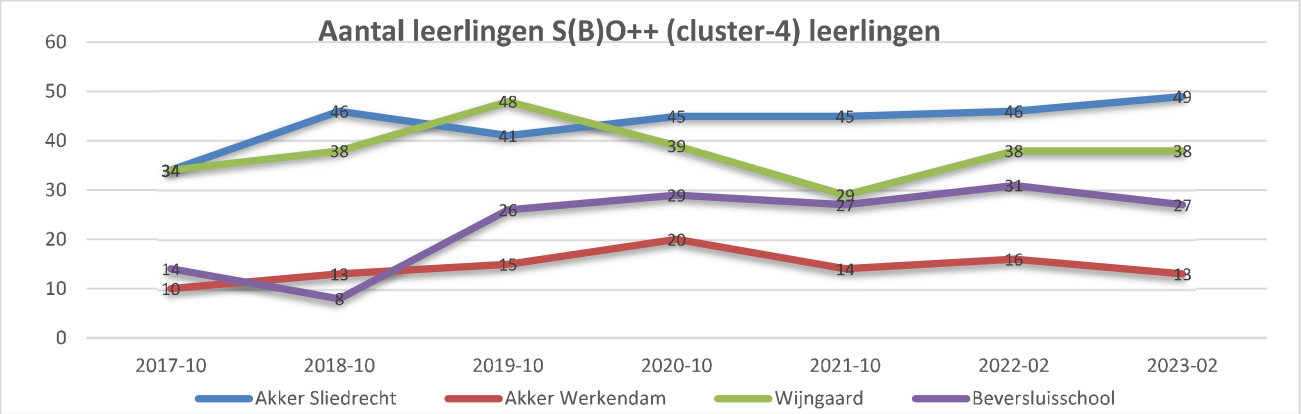
De Rank en de Samuelschool hebben de zogenaamde EMB-status. Dit houdt in dat leerlingen die (ernstig) meervoudig gehandicapt zijn mogen worden toegelaten. Beide scholen hebben ook de officiële VSO-status, vanaf 12 jaar volgen de leerlingen voortgezet speciaal onderwijs.

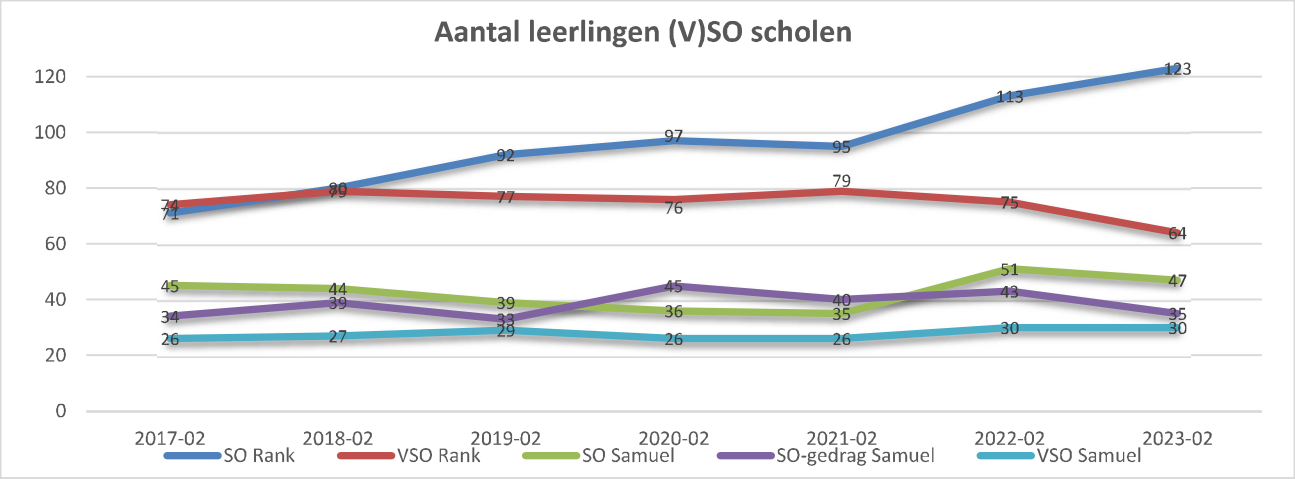
De ontwikkeling van de leerlingaantallen over de achterliggende jaren is te lezen in onderstaande tabel. Het betreft het aantal leerlingen op 1 februari van het betreffende jaar.

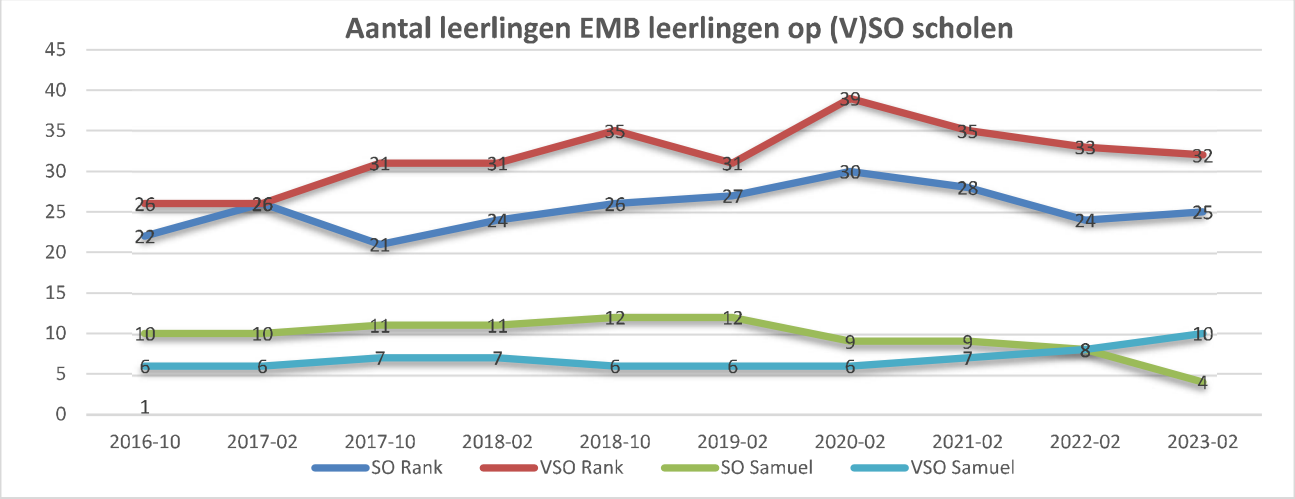
Cluster-4 leerlingen worden op de Akker en de Wijngaard (en deels op de Beversluisschool) ingeschreven op de S(B)O-scholen. Voor deze leerlingen ontvangen we van Berséba extra middelen (op niveau van SO). Deze manier past het beste bij onze situatie. Omdat wij op 5 locaties werken is het apart organiseren van S(B)O en cluster-4-onderwijs ook financieel niet haalbaar om dat op elke locatie apart te organiseren. In Gouda is er nog een aparte SO gedrag locatie.

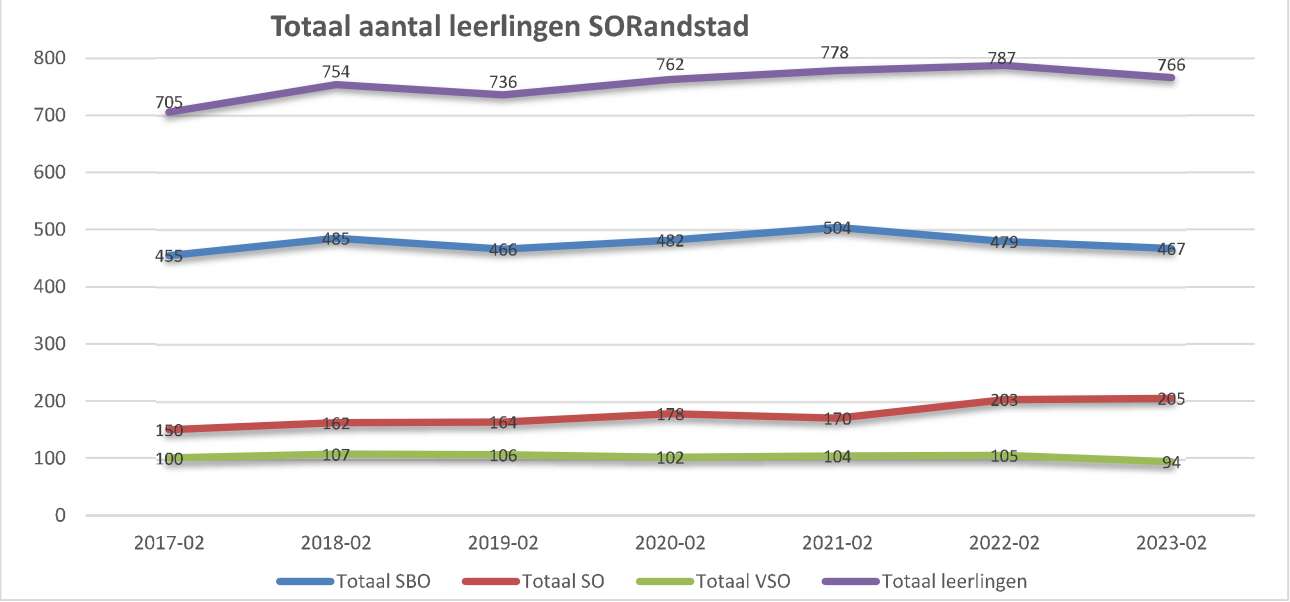
We zien in 2023 een daling van het totaal aantal leerlingen. Dat geldt vooral het SBO en voor het VSO. Het aantal leerlingen in het SO blijft redelijk stabiel. We verwachten voor 2024 een nog grotere daling in het leerlingenaantal. Enerzijds heeft de daling te maken met het feit dat er grote groepen schoolverlaters zijn. Anderzijds komen er minder aanmeldingen.

6.2 Het voedingsgebied

De kinderen die de scholen bezoeken komen uit een uitgestrekt voedingsgebied. Wij bedienen de gehele regio Randstad, voor wat betreft leerlingen vanuit onze achterban. De regio Randstad omvat de provincies Noord-Holland, Zuid-Holland, Utrecht ten westen van de A12/A2 en het noordelijk gedeelte van de provincie Noord-Brabant.

6.3 Het jaar 2023

De inzet van de NPO-middelen hebben we in het jaar 2023 verder vormgegeven en afgerond. De daling van het aantal leerlingen brengt onzekerheid met zich mee. Alle scholen investeren in de basisvaardigheden en de sociaal emotionele ontwikkeling, waaronder training rondom trauma en hechtingsproblematieken.

De belangrijkste aandachtspunten op hoofdlijnen voor het jaar 2023 zijn:

- Op bijna alle locaties was het effect merkbaar van ons voornemen in het voorgaande jaren. Namelijk het in zetten op het benoemen (en mede opleiden) van extra personeel. In veel gevallen kon het onderwijs zijn voortgang hebben. Halverwege het jaar is de SORandstad academie gestart.
- Op de scholen in Gouda is er een overkoepelend besluit genomen om te gaan herstructureren. Dit in het kader van de lange termijn visie: Samen Sterk in Gouda – Gespecialiseerd onderwijs op één locatie. Concreet betekent dit dat er een locatie is voor V(S)O (bestaand), een locatie voor het Jonge Kind en een locatie voor leerlingen vanaf groep 4 voor SBO en SO-cluster-4. Vanuit een gezamenlijke start op studiedagen zijn er werkgroepen ingericht om dit verder vorm te geven, zodat de concrete realisatie in augustus 2024 kan plaatsvinden;
- In Barendrecht verloopt er een vergelijkbaar proces. Dit wordt ingegeven doordat er al een nieuwe locatie beschikbaar is gekomen waar de Wijngaard en Rank (met nog meer samenwerkende partijen) gehuisvest zullen worden. In het jaar 2023 is het definitieve besluit hierover door de gemeente genomen;
- Vanwege diverse oorzaken zijn de uitgaven ver boven de begrootte uitgaven komen, met name in de 2e helft van het jaar. Het opstellen van de begroting voor 2024 (en verder) was een enorme uitdaging. Enerzijds om te zorgen voor een stabiele organisatie en anderzijds balans te houden in uitgaven en inkomsten;

6.4 Algemene speerpunten 2024

Het koersplan, wat in 2021 is opgesteld, is op hoofdlijnen het uitgangspunt voor de scholen. In dit koersplan worden drie hoofddoelen/ ambities geformuleerd. Om deze waar te kunnen maken zijn er tien ontwikkeldoelen opgesteld die verdeeld zijn over zes domeinen. Elke school en locatie heeft zijn eigen doelen en plannen waaraan gewerkt wordt in het jaar 2024. Met deze doelen geven zij invulling aan de ambities en de ontwikkeldoelen. Elke locatie vanuit zijn eigen beginsituatie en de huidige realiteit. Op hoofdlijnen en stichtingsniveau zijn er de volgende aandachtspunten:

- Op de scholen wordt uitvoering gegeven aan het nieuw opgestelde schoolplan. In Gouda wordt in 2024 het schoolplan vernieuwd vanwege de herstructurering;
- Er is een actieplan opgesteld om uitvoering te geven om de uitgaven te reduceren. Dit levert behoorlijke dilemma's op voor wat betreft de ambities en voor het strategisch personeelsbeleid;
- Verder uitvoering en invulling geven aan de code goed bestuur. Het totale overzicht van de kaders worden vastgesteld en er wordt uitvoering gegeven aan de aanbeveling vanuit de bestuurlijke audit;
- Ontwikkelen van een opleidingsaanbod voor personeel van SORandstad;
- Op elke locatie verder invulling geven aan de samenwerking met de jeugdhulp zorginstanties;
- Zowel in Barendrecht als in Gouda zijn grote ontwikkelingen in het kader van strategische huisvesting. Eind 2024 verhuizen de Rank en Wijngaard naar het nieuwe gebouw;

7 ONDERWIJS EN KWALITEIT VAN DE SCHOLEN

In die hoofdstuk zien we per school de ontwikkelingen van het kalenderjaar. Doordat scholen werken met een jaarplan per schooljaar, is dat wat onderwijsontwikkelingen betreft een mix van tweede helft van het ene schooljaar en eerste helft van het volgende schooljaar. De resultaten zijn in ieder geval van het schooljaar wat afgerond is in het betreffende kalenderjaar.

We kiezen er bewust voor om dit per school vrij uitgebreid te doen. Het onderwijs wat aan de kinderen op de scholen wordt gegeven is de reden van ons bestaan. Al het andere staat ten dienste van onze opdracht en ambitie.

7.1 Onderwijsinspectie

In 2023 hebben we kennisgemaakt met een nieuwe contactinspecteur. Verder zijn er op geen van de scholen inspectiebezoeken geweest. Eén van de scholen heeft wel deelgenomen aan een stelselonderzoek. In 2024 vindt er een inspectieonderzoek plaats op VSO de Rank.

7.2 Klachtenregeling en meldingen

Het bevoegd gezag is aangesloten bij de klachtencommissie van de Vereniging voor Gereformeerd Schoolonderwijs te Ridderkerk. In de beleidsdocumenten is een klachtenregeling opgenomen. In de schoolgids wordt de regeling in hoofdlijnen weergegeven en zijn tevens de gegevens opgenomen van de interne contactpersoon, de externe vertrouwenspersoon en de secretaris van de klachtencommissie.

In het jaar 2023 zijn er geen meldingen geweest bij de vertrouwenspersoon. De Samuelschool heeft twee klachten via de klachtencommissie ontvangen. Eén klacht is ongegrond verklaard. De andere klacht is deels gegrond verklaard. De school heeft naar aanleiding van deze klachten hun werkwijze verbeterd. Dit betrof met name de communicatie.

7.3 Opbrengsten speciaal basisonderwijs

Naast het welbevinden van de kinderen zijn we gericht op de resultaten van het onderwijs. De vorderingen worden gevolgd en er wordt waar nodig geïnvesteerd in nieuwe methoden en/of werkwijzen. Tevens wordt er scholing ingezet om personeel te versterken in hun didactische en pedagogische vaardigheden. De resultaten daarvan zijn merkbaar. Deze ontwikkeling mag de sociaal-emotionele ontwikkeling van de leerlingen niet in het gedrang brengen. Tot op heden is dat niet het geval. Al is dit met een toenemende vraag aan ondersteuningsbehoefte wel zoeken naar een balans. Het zelfbeeld van leerlingen wordt gestimuleerd als zij op hun eigen niveau vorderingen maken en deze met hen gedeeld worden.

De resultaten van de leerlingen die in groep 8 (en soms in groep 7) de school hebben verlaten zijn in de achterliggende jaren in kaart gebracht middels de methodiek die toen landelijk door de inspectie wordt gehanteerd. Daarbij wordt verband gelegd tussen de intelligentie van de leerlingen en de schoolresultaten. De landelijk geldende norm is dat tenminste 80% van de leerlingen het onderwijsniveau behaald moet hebben dat verwacht mag worden gezien hun capaciteiten.

7.4 Ontwikkelingen als gevolg van de kwaliteitszorg

Binnen SORandstad wordt de kwaliteitszorg per locatie vorm gegeven. De kern bestaat uit een cyclisch geheel vanuit het HGW werken. Op schoolniveau worden er vanuit de schoolplannen de specifieke jaarplannen opgesteld. De jaarplannen worden tussentijds en aan het eind van een schooljaar geëvalueerd en bijgesteld. Deze informatie wordt gebruikt voor het nieuwe jaarplan. Al deze ontwikkelingen worden in algemene bewoordingen in de schoolgidsen vermeld. Daarnaast worden daar ook de ontwikkelingen van de resultaten in opgenomen. Ook in de jaarverslag staan deze gegevens per school weergegeven. Op deze wijze leggen we verantwoording af aan alle betrokken over de geplande en uitgevoerde ontwikkelingen. Daarnaast geven we ook een voortuitblik van de te plannen voornemens.

Overkoepelend werken we vanuit het koersplan van SORandstad. Tijdens de directievergaderingen en de vergaderingen met het toezichthoudend bestuur wordt hiervan een terugkoppeling gegeven en indien nodig en mogelijk geëvalueerd. In paragraaf 6.3 en 6.4 van dit jaarverslag is een beknopte terugblik en vooruitblik te vinden. Tot slot vindt de uitwerkingen van de doelstellingen en ambities vooral op de scholen plaats.

7.5 S(B)O de Wijngaard

7.5.1 Onderwijsontwikkelingen - terugblik

In 2023 hebben diverse ontwikkelingen binnen SBO De Wijngaard plaatsgevonden. Daarnaast was 2023 ook het jaar waarin een nieuw schoolplan geschreven moest worden. Met de ontwikkeling van het schoolplan is ook teruggekeken naar de achterliggende schoolplanperiode. Onze constatering is dat corona impact heeft gehad op onze didactiek en afspraken. We hebben het schoolplan dan ook de titel gegeven *'Het goede gebeurt'*, met als ondertitel: weer terug naar de basis. Zo zal in ieder schooljaar van dit schoolplan een kernvak centraal staan. In 2023 zijn we begonnen met het rekenonderwijs. De implementatie van Wereld in Getallen 5 is voortgezet. Zo is de methode ook in de bovenbouw uitgerold. Daarnaast hebben we coaching gekregen om deze methode goed te implementeren.

De reeds in 2022 begonnen ontwikkeling om onderwijskwaliteit in kaart te brengen, is in 2023 voortgezet. Er is nagedacht over een format en planning. Zo zal in 2024 de rekenopbrengsten in kaart worden gebracht zodat we op het gebied van rekenen een geduchte analyse kunnen maken.

Al eerder hebben we de werkwijze van de groepsbespreking geprofessionaliseerd. Dit hadden we in 2022 als pilot met enkele klassen getoetst. In 2023 hebben we deze werkwijze, met meerdere klassen tegelijkertijd groepsbespreking houden door van en met elkaar te leren, ingezet. Deze werkwijze is nu geïmplementeerd in zowel midden- als bovenbouw.

In 2023 zijn de schoolopleiders hard aan de slag gegaan om een actieplan voor het herregistratietraject SAM (samen opleiden) op te stellen. In eerste kwartaal 2024 zal de toetsing voor het herregistratietraject worden afgenomen.

In 2023 is een eerste aanzet gemaakt om tot een protocol dyscalculie/rekenproblemen te komen. Echter vraagt dit in 2024 verdere uitwerking.

In 2023 is gestart met een pilot voor een nieuwe methode sociale vaardigheid Het LeerWerkTeam- gedrag heeft diverse methodes onderzocht en uiteindelijk, in samenspraak met het team, gekozen voor de methode KWINK. In schooljaar 2023-2024 gebruiken we deze methode als pilot. In het tweede kwartaal van 2024 zal deze pilot geëvalueerd worden waarna besloten wordt of met deze methode doorgegaan wordt.

Ook een groot gedeelte van 2023 is besteed aan de ontwikkelingen rondom een nieuw schoolgebouw. Hiervoor zijn diverse gesprekken/overleggen geweest. Zo is een definitief onderwerp gemaakt van het gebouw en is een start gemaakt met een voorlopig ontwerp van de buitenruimte. Intern hebben we met de werkgroep en diverse belangstellende collega's keuzes gemaakt omtrent interieur en exterieur. In 2024 krijgt dit alles een vervolg en zal, als alles volgens planning verloopt, in december 2024 de sleutel in ontvangst genomen worden.

7.5.2 Onderwijsontwikkelingen - vooruitblik

Een aantal ontwikkelingen vanuit 2023 worden meegenomen naar 2024. Daaronder valt coaching rondom de implementatie van de rekenmethode Wereld in Getallen, de rekenopbrengsten in kaart brengen om zo zicht te krijgen op de onderwijskwaliteit rondom rekenen.

Ook zal de toetsing van het herregistratie SAM plaatsvinden en de pilot rondom de SoVa-methode KWINK afgerond worden. Na deze evaluatie zal gekeken worden of we KWINK als SoVa-methode willen blijven gebruiken.

Verder zal in het eerste kwartaal van 2024 een actieplan voor het schooljaar 2024-2025 omtrent technisch lezen opgesteld worden. Daarbij zullen ook scholingen rondom dit kernvak afgesproken worden, die conform jaarplan helpend zijn om

technisch lezen verder te ontwikkelen. Naast de ontwikkelingen met betrekking tot het nieuwe schoolgebouw, zal binnen ICT ook ontwikkeling plaats gaan vinden op het gebied van mediawijsheid en digitale vaardigheden. Daarbij zal de verdere invoer van Burgerschap een rol spelen.

Ook de doorontwikkeling van het nieuwe schoolgebouw zal in 2024 doorgaan. Zo zal het voorlopig ontwerp van de buitenruimte een definitief ontwerp worden. Verder zal er nagedacht moeten worden omtrent exterieur en interieur. Hiervoor willen we interne werkgroepen (LeerWerkTeams) inschakelen. Verder zal nagedacht moeten gaan worden omtrent verhuizing naar en intrede van het nieuwe schoolgebouw.

7.5.3 Uitstroom van leerlingen

Uitstroom gegevens – OPP (ontwikkelingsperspectief)

Schooljaar	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Ontwikkelingsperspectief meer dan gehaald	15	13	15	9	6	16	13	**13**
Ontwikkelingsperspectief gehaald	67	64	73	85	66	65	71	**71**
Totaal	*82*	*77*	*88*	*94*	*72*	*81*	*84*	***84***
Ontwikkelingsperspectief niet gehaald	19	23	12	6	28	19	16	**16**

In het jaar 2023 zijn de resultaten op hetzelfde niveau gebleven als in 2022. We zijn blij dat we dit hoger niveau dan in 2021 hebben kunnen vasthouden. Twee leerlingen die het ontwikkelingsperspectief niet hebben gehaald zijn vanaf groep 7 naar het Voortgezet Onderwijs gegaan. Dit had onder andere met het hun leeftijd i.r.t. het aantal genoten onderwijsjaren te maken.

Totale uitstroom

Een belangrijk punt is waar de leerlingen, die het onderwijs verlaten, naar toe gaan en welke ontwikkelingen daar over meerdere jaren in te zien zijn. Uit de hierna volgende gegevens blijken de grote niveauverschillen tussen de leerlingen. Bij het speciaal basisonderwijs loopt dat van ZML-onderwijs tot en met HAVO.

Schooljaar	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
ZML/VSO (*)		4	2	7	2*	3*	4	
PrO	6	7	11	9	7	11	7	7
LWOO	13	15	18	14	17**	7	11	14
VMBO/BB				1		10		1
VMBO/BK	1		1	3	6***	7		1
VMBO/GT		2	2	2	1	1	2	3
HAVO/VWO		1	3	5		1	2	5
Overig		4	2		3****			

*Toelichting: *Dit betreffen leerlingen die vroegtijdig de school hebben verlaten, ** waarvan 1 met cluster-IV onderwijs, *** waarvan één leerling in een trajectgroep en twee leerlingen met cluster-IV, VMBO-t*

Uitstroom naar PRO

Een ander kwaliteitscriterium blijkt het percentage uitstroom naar het praktijkonderwijs (PRO) te zijn. Landelijk is dit gemiddeld 36%. Stroomt meer dan 45% van de leerlingen uit naar het PRO, dan ziet de inspectie dit als een risicosignaal.

Schooljaar	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
% uitstroom PRO	23%	23%	28%	26%	21%	30%	27%	23%

Overigens kunnen we onze twijfel hebben bij deze risiconorm. Er wordt bijvoorbeeld geen enkele vergelijking gemaakt met het instroomniveau van leerlingen, en er zijn grote verschillen tussen de leerlingenpopulaties van de scholen als we de gemiddelde intelligentie als uitgangspunt nemen. Dat is te zien in de in de tabellen bij de paragraaf leerresultaten

7.5.4 Leerresultaten

Begin 2013 heeft de inspectie conceptnormen (ondergrenzen) gepubliceerd voor het minimale niveau dat de leerlingen behaald moeten hebben als zij uitstromen in groep 8. Dit wordt bepaald met behulp van de LVS-toetsen voor technisch lezen, begrijpend lezen en rekenen.

De norm voor technisch lezen is dat tenminste 80% van de leerlingen een DLE van 20 moet hebben gehaald. Intelligentie speelt hierbij geen rol.

Hieronder staan de resultaten over de achterliggende 5 schooljaren. Op de meeste momenten zitten we boven de norm. We hebben deze normen opgenomen in ons beleid en zullen deze gebruiken als richtlijn.

Schooljaar	IQ	Tech. Lezen		Begr. Lezen		Rekenen		Spelling
		Norm %	Resultaat %	Norm DLE	Resultaat DLE	Norm DLE	Resultaat DLE	Resultaat DLE
2018-2019	90	80%	97%	37	41	36	41	42

2019-2020	88	80%	100%	36	40	34	40	37
2020-2021	83	80%	100%	33	37	32	35	35
2021-2022	88	80%	96%	36	36	34	37	35
2022-2023	87	80%	71%	36	40	34	38	35

In 2023 wordt de 80%-norm voor technisch lezen niet gehaald. Een verklaring kan zijn dat dit te maken heeft met 5 leerlingen (van de 31) die een diagnose dyslexie hebben. Verder zal technisch lezen in het schooljaar 2024-2025 centraal staan.

7.5.5 *Leerling enquête de Wijngaard*

De leerling enquête is in 2023 afgenomen in 131 leerlingen. De resultaten zijn als volgt:

Schooljaar	**2018**	**2019**	**2020**	**2021**	**2022**	**2023**
Veiligheidsbeleving	83%	84%	87%	86%	97%	97%

We zien een hoge score als het gaat om de veiligheidsbeleving van leerlingen. Deze veiligheidsbeleving is in de achterliggende jaren toegenomen. We streven ernaar om dit getal zo dicht mogelijk bij de 100% te krijgen. Echter moeten we ook constateren dat beleving en werkelijkheid twee werelden kunnen zijn. We besteden veel tijd aan het oplossen van problemen en het voorkomen daarvan.

7.5.6 *Nationaal Programma Onderwijs*

Onze school heeft middelen voor het Nationaal Programma Onderwijs (NPO) ontvangen. In 2023 is dit geld voornamelijk besteed aan de implementatie-/studiedagkosten voor rekenen in de midden- en bovenbouw. In de onderbouw zijn deze middelen gebruikt voor doorontwikkeling van de KIJK-leerlijnen en de aanschaf van materialen voor de motorische ontwikkeling van de leerlingen.

7.6 S(B)O De Akker – Locatie Sliedrecht

7.6.1 Onderwijsontwikkelingen – terugblik

Bij zowel de terugblik als de voortuitblik beperken we ons tot de hoofditems. Een aantal ontwikkelingen zijn doorlopende lijnen. Door verbreding en verdieping zorgen we ervoor dat de borging echt plaatsvindt.

- In het eerste gedeelte van 2023 hebben we met elkaar nagedacht over het opstellen van een vernieuwd schoolplan. We hebben de balans opgemaakt met een evaluatie van het vorige schoolplan en vanuit de tevredenheidsonderzoeken onder ouders, leerlingen en personeel. Vervolgens hebben we, onder leiding van een externe, intensief nagedacht over onze visie, missie en kernwaarden. Met elkaar hebben we geconstateerd dat de visie, missie en de kernwaarden nog steeds de onze zijn. We houden de vier pijlers ook in stand. Deze zijn: *de basis op orde, omgaan met verschillen, onderwijs in verhouding tot gedrag-zorg en bekwaamheid behouden, verbeteren en verdiepen.* Aansluitend hebben we een globale meerjarenplanningen gemaakt.
- Op De Akker is veel aandacht voor nascholing en professionalisering. Dat is een blijvende ontwikkeling. We hebben veel geïnvesteerd in het begeleiden en mede opleiden van nieuwe collega's, onder andere door de inzet van twee schoolopleiders. Daarnaast worden er diverse trainingen of cursussen gevolgd door een aantal collega's, zoals: Autisme bij meisjes, Geef mij de vijf, PCM-basistraining, enz. Op deze wijze blijft de kennis en expertise in onze school;
- Tijdens teambijeenkomsten hebben we aan de hand van het boek EDI (Expliciete Directe Instructie) onze kennis opgefrist en aansluitend in de praktijk vormgegeven;
- Het leren door doen is een onderdeel geworden van ons aanbod onder de titel: *Kwaliteiten in ontwikkeling: Samen-Leren-Doen!* Door subsidies hebben we extra kunnen inzetten op onderdelen als moestuinieren, koken en schoolfruit, dit zorgde voor nieuwe leerervaringen;
- De nieuwe taalmethode is geïmplementeerd onder begeleiding van de onderwijsadviesdienst. Dit jaar specifiek aandacht voor begrijpend lezen en spelling;
- Het gehele aanbod van leesboeken is vervangen;
- We zijn gestart met het organiseren van oudermorgens. Deze morgen hebben een inhoudelijk thema ((voor)lezen, praten met kinderen, enz.). Daarnaast zijn ze bedoeld om ouders met elkaar in contact te brengen, elkaar te ontmoeten en ervaringen te delen;
- Onder begeleiding van een externe hebben we kennis gemaakt met de vernieuwde versie van Wonderlijk gemaakt;
- In het kader van alle ontwikkelingen rondom de leerlingenzorg zijn we aan de slag gegaan met vernieuwde toetsen, vernieuwd OPP en het doelgroepenmodel;
- Jeugdhulp op school is verder vormgegeven en een niet meer weg te denken aanbod in onze school. Het aanbod onderwijs-zorg heeft steeds meer inhoud en vorm gekregen;
- De werkgroep PCM verzorgd elke teambijeenkomst een kortere of langere bijdrage, zodat de kennis op peil blijft en er verdieping een verbreding plaatsvindt. We zijn gestart met het toepassen van PCM in de groepen;
- De werkgroep burgerschap is gestart. We gebruiken hierbij het leerlijn van de SLRO voor.

7.6.2 Onderwijsontwikkelingen – vooruitblik

Er zal veel aandacht zijn en blijven voor het opleiden en begeleiden van personeel. Vanwege de daling van het aantal leerlingen staat dit wel onder druk. In het jaar 2024 wordt er gewerkt aan gerichte scholingen die op maat en intern worden opgezet;

- We gaan het leren 'van en met elkaar' versterken door gerichte intervisie (met filmopnamen), bezoeken collega's, het verzorgen van inhoudelijke bijdragen door eigen collega's tijdens leer-werkbijeenkomsten, enz.;
- In het kader van personeelsbeleid wordt een teambrede themabijeenkomst gehouden over 'regie over je energie'. Dit in het kader van het preventief verzuimbeleid. Dit kan vervolgd worden door individuele verdieping;
- Voor het versterken van de kennis en onze expertise rondom autisme nemen we deel aan een 'autisme belevingscircuit';
- We versterken de basisvaardigheden door ons verder te verdiepen en te bekwamen in het geven van instructie door intensief bezig te zijn tijdens deelteamsessies en in het dagelijks werk met het EDI-model. Dit wordt verzorgd door eigen collega's. Leren met en van elkaar;
- We vervolgen het versterken van het pedagogisch klimaat door verder te werken aan het schoolbrede thema 'Respect';
- We vervolgen de verdere implementatie van 'Wonderlijk gemaakt', leerlijnen van burgerschap, de ontwikkeling van het OPP, ZIEN+, integreren van PCM in de groepen, aan en hopen in de maand april/mei hier lessen uit te gaan geven. Ook zal er een ouderavond worden gepland waarop een voorlichter van Driestar Educatief toelichting zal geven op de inhoud en het gebruik van deze methode;
- De rekenwerkgroep gaat aan de slag met het oriënteren op een nieuwe rekenmethode. We zullen dit jaar daar een keuze voor gaan maken;
- Door alle ontwikkelingen (oa bezuinigingen) staat het aanbod onderwijs-zorg, door de inzet van JOS (Jeugdhulp Op School) onder de druk. Het aanbod zal blijven en voorziet in een behoefte, de omvang wordt echter verminderd, wat de nodige knelpunten met zich mee zal brengen;
- In het kader van SAMen opleiden moeten we dit jaar opnieuw de audit uitvoeren om voor de komende vier jaar gecertificeerd te blijven;

7.6.3 Uitstroom van leerlingen

Uitstroom gegevens – OPP (ontwikkelingsperspectief)

Schooljaar	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Ontwikkelingsperspectief meer dan gehaald	9	28	10	5	35	11	24	**10**
Ontwikkelingsperspectief gehaald	77	67	85	90	59	83	67	**86**
Totaal	*86*	*95*	*95*	*95*	*94*	*94*	*91*	***96***
Ontwikkelingsperspectief niet gehaald	14(*)	5	5	5	6	6	9	**4**

(*) het betreft 3 leerlingen. In alle gevallen is er bewust gekozen voor een iets lager uitstroom niveau vanwege sociaal-emotionele problematieken.

Uit deze gegevens blijkt dat het onderwijs over het algemeen meer dan voldoende opbrengsten geeft. Een enkele keer lukt het niet om het (uitstroom)niveau te realiseren wat wel mogelijk zou moeten zijn. In vrijwel alle gevallen betreft het dan leerlingen met ernstige sociaal-emotionele problematiek.

De redenen dat leerlingen het wat uitstroom betreft het ontwikkelingsperspectief niet heeft gehaald zijn verschillend. Ouders maken soms een andere keuze maken dan het schooladvies en vaker dan voorheen wordt er voor een veiligere setting gekozen gezien de kwetsbaarheid van leerlingen.

Totale uitstroom

Een belangrijk punt is waar de leerlingen, die het onderwijs verlaten, naar toe gaan en welke ontwikkelingen daar over meerdere jaren in te zien zijn. Uit de hierna volgende gegevens blijken de grote niveauverschillen tussen de leerlingen. Bij het speciaal basisonderwijs loopt dat van ZML-onderwijs tot en met HAVO.

Schooljaar	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
ZML/VSO		2	1	2	1		1	**2**
PrO	7	4	8	7	4	5	8	**12**
LWOO (*)	8	4	8	6	9	9	9	**6**
VMBO/BB	3	1		1		1		**6**
VMBO/BK	2	4		3	2	1		**2**
VMBO/GT	1	4	1	1	1	1	3(**)	**1**
HAVO/VWO	1	2	1					
Overig	1	2						

Toelichting: (*) Uitstroom naar LWOO betreffen kinderen die naar met name BB en BK zijn gegaan (**) betreffen leerlingen die naar cluster 4 onderwijs gaan

Uitstroom naar PRO

Een ander kwaliteitscriterium blijkt het percentage uitstroom naar het praktijkonderwijs (PRO) te zijn. Landelijk is dit gemiddeld 36%. Stroomt meer dan 45% van de leerlingen uit naar het PRO, dan ziet de inspectie dit als een risicosignaal.

Schooljaar	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
% uitstroom PRO	32%	20%	42%	35%	24%	29%	38%	**41%**

Overigens kunnen we onze twijfel hebben bij deze risiconorm. Er wordt bijvoorbeeld geen enkele vergelijking gemaakt met het instroomniveau van leerlingen, en er zijn grote verschillen tussen de leerlingenpopulaties van de scholen als we de gemiddelde intelligentie als uitgangspunt nemen. Dat is te zien in de in de tabellen bij de paragraaf leerresultaten.

7.6.4 Leerresultaten

Begin 2013 heeft de inspectie conceptnormen (ondergrenzen) gepubliceerd voor het minimale niveau dat de leerlingen behaald moeten hebben als zij uitstromen in groep 8. Dit wordt bepaald met behulp van de LVS-toetsen voor technisch lezen, begrijpend lezen en rekenen. De norm voor technisch lezen is dat tenminste 80% van de leerlingen een DLE van 20 moet hebben gehaald. Intelligentie speelt hierbij geen rol.

Hieronder staan de resultaten over de achterliggende 5 schooljaren. Op de meeste momenten zitten we boven de norm. We hebben deze normen opgenomen in ons beleid en zullen deze gebruiken als richtlijn.

Schooljaar	IQ	Tech. Lezen		Begr. Lezen		Rekenen		Spelling
Sliedrecht		Norm %	Resultaat %	Norm DLE	Resultaat DLE	Norm DLE	Resultaat DLE	Resultaat DLE
2018-2019	85	80%	85%	35	33	33	31	34
2019-2020	83	80%	82%	35	36	33	36	27
2020-2021	88	80%	78%	36	41	34	39	30
2021-2022(**)	84	80%	76%	35	34	33	31	29
2022-2023	**84**	**80%**	**91%**	**35**	**36**	**33**	**34**	**34**

(**) In dit schooljaar hebben we de normen net niet behaald. Dit heeft onder andere te maken met het feit dat er meer leerlingen van de uitstromende groep dyslexie had. Dit kan ermee te maken hebben dat er een relatief grote groep is uitgestroomd naar PRO. Onder deze groep was ook een aantal groep 7 leerlingen die hun leerplafond had bereikt.

7.6.5 Leerling enquête de Akker

De leerling enquête is in 2023 afgenomen in 5 groepen. De resultaten zijn als volgt:

Schooljaar	2018	2019	2020	2021	2022	2023 (*)
Veiligheidsbeleving	77%	82%	81%	84%	85%	**80%**

(*) in 2023 is gewerkt met de vernieuwde versie van ZIEN+. Deze versie werkt niet meer met procenten, maar met de getallen 1 t/m 4. We hebben dit voor het vergelijk even omgezet in procenten.

7.7 S(B)O de Akker - Locatie Werkendam

7.7.1 Onderwijsontwikkelingen – terugblik

In het jaar 2023 hebben we de volgende onderwijsontwikkelingen kunnen realiseren:

- In het najaar van 2023 is de pilot onderwijs-zorg van start gegaan. Na een zorgvuldige voorbereiding was het moment daar. We zijn heel blij met deze ontwikkeling, die we samen met stichting de Schutse zijn aangegaan. Deze stichting draagt zorg voor de personele bezetting van de zorgondersteuners. In de groep zijn de zorgondersteuners het eerste aanspreekpunt voor die momenten waarop de kinderen extra zorg en ondersteuning nodig hebben om tot leren te komen. De leerkracht blijft eindverantwoordelijk voor het hele groepsgebeuren;
- In 2023 hebben we een start gemaakt met bijscholing op het gebied van traumasensitief werken. Het is goed om als collega's geïnformeerd te worden over het feit dat een behoorlijk deel van onze kinderen een traumatische gebeurtenis heeft meegemaakt. Deze gebeurtenissen hebben invloed op de sociaal-emotionele en cognitieve ontwikkeling van kinderen. Naast het feit dat we geïnformeerd werden over wat een trauma precies inhoudt, dachten we ook na over op welke manier we daarop ons lesgeven moeten aanpassen. We hebben ook in de groepen gekeken welke materialen we nodig hebben om de kinderen te helpen ontprikkelen en hoe we lokalen zo 'traumasensitief' konden inrichten';
- We zijn in 2023 ook aan de slag gegaan met het vernieuwde OPP. Bertine Haverhals van Driestar-educatief heeft ons daarin begeleid;
- In 2023 hebben we een start gemaakt met de oriëntatie op een nieuwe rekenmethode. We hebben met name gekeken naar de methode Rekenroute. Deze methode past goed bij de kinderen van onze school die uitstromen naar het PRO en het VMBO (LWOO);
- We hebben in 2023 ook een aantal sessies gedaan met betrekking tot teambuilding. Het is belangrijk om het intensieve en prachtige werk wat we als collega's mogen doen, elkaar niet uit het oog te verliezen en vooral te focussen om op een goede manier contact te maken en te houden.

7.7.2 Onderwijsontwikkelingen – vooruitblik

Een aantal zaken uit 2023 krijgen in 2024 een vervolg:

- We maken een keuze ten aanzien van de invoer van de methode Rekenroute. Daarnaast kiezen we een methode die aanvullend is op de methode Rekenroute en geschikt voor de kinderen die een uitstroomprofiel VMB-bk/gt of hoger hebben;
- We gaan door met de scholingen rondom het geven van traumasensitief onderwijs;
- We oriënteren ons op de aanschaf van een nieuwe taalmethode;
- We zorgen ervoor dat het nieuwe OPP op een verantwoorde manier gebruikt wordt;
- De sessies teambuilding krijgen een vervolg;
- Daarnaast geven we aandacht aan de doorgaande lijnen van ons onderwijs en stemmen we af hoe ons reken-, taal- en leesonderwijs op een goede manier wordt gegeven;
- We maken ook afspraken over het maken van huiswerk in de school en brengen ons aanbod rondom de zaakvakken in kaart.

7.7.3 Uitstroom van leerlingen

Uitstroom gegevens – OPP (ontwikkelingsperspectief)

Schooljaar	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Ontwikkelingsperspectief meer dan gehaald	16	0	0	11	0	**22**
Ontwikkelingsperspectief gehaald	84	91	72	89	92	**78**
Totaal	*100*	*91*	*72*	*100*	*92*	***100***
Ontwikkelingsperspectief niet gehaald	0	9	28	0	8	**0**

Uit deze gegevens blijkt dat het onderwijs over het algemeen meer dan voldoende opbrengsten geeft. Een enkele keer lukt het niet om het (uitstroom)niveau te realiseren wat wel mogelijk zou moeten zijn. In vrijwel alle gevallen betreft het dan echter leerlingen met ernstige sociaal-emotionele problematiek.

De redenen dat leerlingen het wat uitstroom betreft het ontwikkelingsperspectief niet heeft gehaald zijn verschillend. Ouders maken soms een andere keuze maken dan het schooladvies en vaker dan voorheen wordt er voor een veiligere setting gekozen gezien de kwetsbaarheid van leerlingen.

Totale uitstroom

Een belangrijk punt is waar de leerlingen, die het onderwijs verlaten, naar toe gaan en welke ontwikkelingen daar over meerdere jaren in te zien zijn. Uit de hierna volgende gegevens blijken de grote niveauverschillen tussen de leerlingen. Bij het speciaal basisonderwijs loopt dat van ZML-onderwijs tot en met HAVO.

Schooljaar	2018	2019	2020	2021	2022	2023
ZML/VSO (*)						
PrO	4	5	3	3	10	**5**
LWOO	1	5	4		2	**1**
VMBO/BB				8		**3**
VMBO/BK						
VMBO/GT	1				1	
HAVO		1				

Toelichting: LWOO > dit betreffen kinderen van diverse richtingen met name BB en BK

Uitstroom naar PRO

Een ander kwaliteitscriterium blijkt het percentage uitstroom naar het praktijkonderwijs (PRO) te zijn. Landelijk is dit gemiddeld 36%. Stroomt meer dan 45% van de leerlingen uit naar het PRO, dan ziet de inspectie dit als een risicosignaal.

Schooljaar	2018	2019	2020	2021	2022	2023
% uitstroom PRO	66%	55%	43%	27%	77%	**55%**

De hoge uitstroom in 2022 en 2023 kan mede worden verklaard door een gemiddeld lager IQ (79 tov 91 in het jaar 2021). Daarnaast zijn er een aantal leerlingen vanuit groep 7 uitgestroomd omdat zij aan hun leerplafond zitten.

Overigens kunnen we onze twijfel hebben bij deze risiconorm. Er wordt bijvoorbeeld geen enkele vergelijking gemaakt met het instroomniveau van leerlingen, en er zijn grote verschillen tussen de leerlingenpopulaties van de scholen als we de gemiddelde intelligentie als uitgangspunt nemen. Dat is te zien in de in de tabellen bij de paragraaf leerresultaten

7.7.4 Leerresultaten

Begin 2013 heeft de inspectie conceptnormen (ondergrenzen) gepubliceerd voor het minimale niveau dat de leerlingen behaald moeten hebben als zij uitstromen in groep 8. Dit wordt bepaald met behulp van de LVS-toetsen voor technisch lezen, begrijpend lezen en rekenen. De norm voor technisch lezen is dat tenminste 80% van de leerlingen een DLE van 20 moet hebben gehaald. Intelligentie speelt hierbij geen rol.

Hieronder staan de resultaten over de achterliggende 5 schooljaren. Op de meeste momenten zitten we boven de norm. We hebben deze normen opgenomen in ons beleid en zullen deze gebruiken als richtlijn.

Schooljaar Werkendam	IQ	Tech. Lezen		Begr. Lezen		Rekenen		Spelling
		Norm %	Resultaat %	Norm DLE	Resultaat DLE	Norm DLE	Resultaat DLE	Resultaat DLE
2018-2019	79	80%	82%	35	32	33	28	27
2019-2020	94	80%	84%	31	41	29	39	36
2020-2021	91	80%	78%	35	38	33	36	27
2021-2022 (**)	79	80%	40%	31	30	33	28	27
2022-2023	**79**	**80%**	**78%**	**32**	**35**	**33**	**28**	**31**

(**) In dit schooljaar hebben we de normen net niet behaald. Dit heeft onder andere te maken met het feit dat een aantal leerlingen (meer dan andere jaren) van de uitstromende groep dyslexie had. We zien het afgelopen jaar een lichte daling in de resultaten. Dit kan ermee te maken hebben dat er een relatief grote groep is uitgestroomd naar PrO. Onder deze groep was ook een aantal groep 7 leerlingen die hun leerplafond had bereikt.

7.7.5 Leerling enquête locatie Werkendam

De leerling enquête is in 2023 afgenomen in 3 groepen. De resultaten zijn als volgt:

Schooljaar	2019	2020	2021	2022	2023 (*)
Veiligheidsbeleving	70%	79%	84%	89%	**75%**

(*) in 2023 is gewerkt met de vernieuwde versie van ZIEN+. Deze versie werkt niet meer met procenten, maar met de getallen 1 t/m 4. We hebben dit voor het vergelijk even omgezet in procenten.

7.8 S(B)O - ds. N.H. Beversluisschool

7.8.1 Onderwijsontwikkelingen - terugblik

De werkgroep 'burgerschap en sociale vaardigheden' heeft in het achterliggende jaar inhoud een verdieping aangebracht in de wijze waarop burgerschap in de school tot uiting komt in de wijze waarop we met elkaar, in alle diversiteit, omgaan én waarop we onze plaats innemen in de buurt, met onze buren. We zien hierin een doorgaande ontwikkeling waarin we burgerschap steeds meer in een vormingslijn gaan onderbrengen waarin zowel de ontwikkeling van de persoonlijkheid (Wie ben ik?), morele ontwikkeling (van Wie ben ik?) en sociale en maatschappelijke ontwikkeling (hoe ben ik?) terugkomen. De burgerschapsactiviteiten staan hierbij niet meer los van elkaar worden steeds meer verbonden met de Bijbelverhalen, persoonlijke en sociale ontwikkeling, seksuele vorming en mediawijsheid. De groei die een leerling hierin doormaakt, wordt zichtbaar gemaakt in een portfolio. De werkgroep 'Burgerschap' heeft het thema: 'Later als ik groot ben…' inhoud geven. Leerlingen zijn hierdoor meer bewust van hun eigen talenten en vormen zich een beeld van mogelijke beroepen. De oudere leerlingen hebben ruimte gekregen om snuffelstages te doen, en de jongere kinderen hebben op school kennis gemaakt met interessante beroepen of zijn op excursie geweest naar en bedrijf of organisatie. Specifiek rondom seksuele vorming is dit jaar de vernieuwde methode 'Wonderlijk gemaakt' geïmplementeerd. Gelijktijdig met de lessen in de klas is een (goedbezochte) ouderavond georganiseerd waarbij een expert van Driestar educatief een ouder-training verzorgd heeft.

In augustus 2022 zijn we in de groepen 3 t/m 5 gestart met de methode Rekenroute. Deze methode is speciaal geschreven voor onze doelgroep en bevat de kerndoelen die afgestemd zijn op het praktijkonderwijs en VMBO-Basis met LWOO. Naast dat deze methode beter aansluit bij de onderwijsbehoeften van onze leerlingen zien we ook dat het werken met deze methode hen meer motiveert voor het rekenonderwijs. We zien dat het de kinderen helpt om gedurende een langere periode te werken aan een strategie. Hierdoor krijgen ze veel herhaling en tijd voor inoefening. In het cursusjaar 2023-2024 hebben we voor de leerlingen met een uitstroombestemming VMBO-basis en hoger voor het eerst de overstap van Rekenroute naar WIG 5 gemaakt. Het positieve effect hiervan op de cito-resultaten hopen we aan het einde van dit cursusjaar te bepalen. We zien de ontwikkeling van het rekenonderwijs (ook rekendidactiek) als belangrijk speerpunt voor de komende jaren.

Met het vertrek van de PCM-coördinator in december 2022 is de implementatie van PCM in 2023 wat vertraagd. Er is een nieuwe commissie samengesteld die het werken met PCM weer nieuw leven in zal gaan blazen. Met als doel om te gaan werken met de methode inZIcht. Gericht op het zicht op jezelf, de groep en de leerling.

De ZIEN!-expert leidt de ZIEN!-besprekingen. Wel is ZIEN! vernieuwd en zijn we nog zoekende naar de werkwijze van het systeem. De ZIEN!-expert wordt hier verder in geschoold, zodat het ten goede komt aan de ontwikkeling van de sociaal-emotionele ontwikkeling van onze leerlingen. Wel zijn er nieuwe spellen en prentenboeken aangeschaft die gebruikt kunnen worden om de SOVA-lessen inhoud te kunnen geven.

Dit jaar hebben we het in 2022 nieuw ontwikkelde rapport/portfolio doorontwikkeld en gebruikt. Het is een prachtig resultaat waar we van ouders/verzorgers veel lovende reacties op krijgen.

In het kader van 'de gezonde school' is dit cursusjaar gestart met schoolfruit. Tot nu toe neemt het gretig aftrek en vraagt dit de komende periode zeker om een vervolg.

In de achterliggende jaren merkten we dat we te weinig tegemoetkwamen aan het ontwikkelen van de praktische vaardigheden van onze leerlingen. Daarom zijn we in september 2022 gestart met een zogenaamde 'Klusklas'. We merken dat het deelnemen aan de klusklas het welbevinden van de kinderen ten goede komt. Deze 'Klusklas' heeft in 2023 een aantal praktische projecten uitgevoerd van ontwerp tot en met uitvoering, waaronder een fietsenberging.

In het kader van het Samen Sterker traject (zie ook vooruitblik) hebben we als schoolteam samen met collega's van de Samuëlschool Gedrag (en ZML) geïnvesteerd in het ontwikkelen van een gezamenlijke visie op goed onderwijs, het begeleiden van externaliserend gedrag en o.a. de balans tussen ontprikkeling en overprikkeling. Door de verschillende visies en werkwijzen te bespreken, waarderen en door elkaar te weven waar deze elkaar versterken hebben we de basis gelegd voor de komende samenwerking in en rond de groepen.

Als het gaat om onderwijsontwikkelingen is in 2023 geïnvesteerd in een gezamenlijke werkgroep rondom Hoogbegaafdheidsonderwijs en zijn praktische materialen ontwikkeld die beschikbaar zijn/komen voor in de klas. Ook is een werkgroep gestart rondom 'Anders leren'. Deze werkgroep richt zich op de vraag hoe we meer ontwikkelingsgericht/ thematisch kunnen werken en hiermee het onderwijs kunnen verrijken.

Last but nog least: in 2023 hebben we het laatste traject van de certificering tot SAM-school afgelegd. Inmiddels hebben de collega's de mentoraatscursus gevolgd, zodat SAM-studenten de passende begeleiding kunnen krijgen. Documenten die nodig zijn voor een gecertificeerde SAM-school zijn ontwikkeld en goedgekeurd. Na ook het audit traject met goed gevolgd doorlopen te hebben, kon uiteindelijk (met vertraging) op 8 maart 2024 de overeenkomst feestelijk getekend worden.

7.8.2 *Onderwijsontwikkelingen - vooruitblik*

Het komende school jaar gaan we het gespecialiseerd onderwijs op reformatorische grondslag in Gouda anders organiseren: onder één nieuwe schoolnaam, met op drie locaties een specifiek onderwijsaanbod:

- Alle leerlingen van 4 t/m circa 8 jaar starten in een zogenaamd Jonge Kind Centrum (locatie Wilhelmina van Pruisenlaan) waarbij ze afhankelijk van de onderwijs- en ondersteuningsbehoefte onderwijs volgen in een instroomgroep of een zml-groep.
- Rondom groep 4 stroomt de leerling door naar ofwel ZML richting VSO (Han Hollanderweg) of naar het S(B)O.
- Op de locatie 'Beversluis' aan de Hoogenburg organiseren wij het onderwijs voor leerlingen met een SBO en/of SO-profiel waarbij we deze zo mogelijk integreren in groepen ingedeeld op onderwijsbehoefte. Hierdoor kunnen we méér differentiëren.

Ten opzichte van het huidige onderwijs op de ds. N.H. Beversluis betekent dit concreet het volgende:

- De leerlingen van de instroomgroepen en groep 3 gaan naar de locatie Wilhelmina van Pruisenlaan.
- We krijgen leerlingen erbij die op die locatie de lessen volgen in het cluster 4 onderwijs (inclusief collega's).

Formeel zal het BRIN-nummer 23FV (ds. N.H. Beversluisschool) gebruikt worden voor de registratie van leerlingen die SBO-onderwijs volgen en 26NU (Samuëlschool) voor leerlingen die een toelatingsverklaring voor SO hebben.

Onderwijskundig zien wij voor het komend jaar de volgende speerpunten:

- Verdere implementatie van Burgerschapsonderwijs vanuit de leerlijn die SLRO ontwikkeld heeft.
- Ontwikkeling van een aanbod gericht op differentiatie voor leerlingen die gelden als 'dubbel-bijzonder'; meer-begaafd, maar mét een beperking.
- Versterking van het rekenonderwijs (didactiek) en de instructievaardigheden (met name ook via onderwijsassistenten).

7.8.3 *Uitstroom van leerlingen*

Uitstroom gegevens – OPP (ontwikkelingsperspectief)

Schooljaar	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Ontwikkelingsperspectief meer dan gehaald	13	14	5	10	9	14	**28**
Ontwikkelingsperspectief gehaald	74	76	90	75	74	69	**68**
Totaal	*87*	*90*	*95*	*85*	*83*	*83*	***96***
Ontwikkelingsperspectief niet gehaald	13	10	5	15	17	17	**4**

Uit deze gegevens blijkt dat, na enkele onrustige corona-jaren, het onderwijs weer goed rendeert. Een heel enkele keer lukt het niet om het (uitstroom)niveau te realiseren wat wel mogelijk zou moeten zijn. In vrijwel alle gevallen betreft het dan echter leerlingen met ernstige sociaal-emotionele problematiek en waarbij de IQ-bepaling niet leidend kan zijn in het bepalen van een uitstroomperspectief. Een andere reden is dat bij een kind dat pas in groep 6 of 7 van de basisschool komt vaak een wat hogere uitstroombestemming is vastgesteld wat wij dan vanwege de sociaal emotionele problematiek toch naar beneden moeten bijstellen.

Totale uitstroom

Een belangrijk punt is waar de leerlingen, die het onderwijs verlaten, naar toe gaan en welke ontwikkelingen daar over meerdere jaren in te zien zijn. Uit de onderstaande gegevens blijken de grote niveauverschillen tussen de leerlingen. Bij het speciaal basisonderwijs loopt dat van PrO tot en met HAVO.

Schooljaar	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
PrO	6	12	6	4	8	14(*)	**3**
LWOO	5	14	10	11	9	15	**14**
VMBO/BB							
VMBO/BK							**2**
VMBO/GT	1				2(**)	3(**)	
Trajectgroep/ Basis	3	2		3			**1**
Trajectgroep/ Kader		1	1	1	3	2	**3**
Trajectgroep/GT-HAVO			2		1	1	**1**
Overig			1	1			**1**

2021: (**) waarvan 1 leerling naar GT > cluster 4

2022:(*) waarvan 1 leerling naar cluster 2; (**) 3 leerlingen naar GT > cluster 4

Uitstroom naar PRO

Een ander kwaliteitscriterium blijkt het percentage uitstroom naar het praktijkonderwijs (PRO) te zijn. Landelijk is dit gemiddeld 36%. Stroomt meer dan 45% van de leerlingen uit naar het PRO, dan ziet de inspectie dit als een risicosignaal. In 2023 betrof dit slechts 12% (3 leerlingen)

Schooljaar	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
% uitstroom PRO	40%	41%	30%	20%	35%	40%	**12%**

Overigens kunnen we onze twijfel hebben bij deze risiconorm. Er wordt bijvoorbeeld geen enkele vergelijking gemaakt met het instroomniveau van leerlingen, en er zijn grote verschillen tussen de leerlingenpopulaties van de scholen als we de gemiddelde intelligentie als uitgangspunt nemen. Dat is te zien in de in de tabellen bij de paragraaf leerresultaten

7.8.4 Leerresultaten

Begin 2013 heeft de inspectie conceptnormen (ondergrenzen) gepubliceerd voor het minimale niveau dat de leerlingen behaald moeten hebben als zij uitstromen in groep 8. Dit wordt bepaald met behulp van de LVS-toetsen voor technisch lezen, begrijpend lezen en rekenen. De norm voor technisch lezen is dat tenminste 80% van de leerlingen een DLE van 20 moet hebben gehaald. Intelligentie speelt hierbij geen rol.

Hieronder staan de resultaten over de achterliggende schooljaren. Op de meeste momenten zitten we boven de norm. Voor het jaar 2023 gold dit voor alle criteria. We hebben deze normen opgenomen in ons beleid en zullen deze gebruiken als richtlijn.

Schooljaar	IQ	Tech. Lezen		Begr. Lezen		Rekenen		Spelling
		Norm %	Resultaat %	Norm DLE	Resultaat DLE	Norm DLE	Resultaat DLE	Resultaat DLE
2017-2018	76	80%	81%	30	33	29	30	31
2018-2019	80	80%	80%	30	33	29	36	32
2019-2020	82	80%	80%	30	36	29	33	28
2020-2021	82	80%	90%	30	35	29	34	34

2021-2022	80	80%	77%	30	31	29	33	30
2022-2023	**86**	**80%**	**96%**	**30**	**40**	**29**	**38**	**34**

7.8.5 Leerling enquête

De leerling enquête is in 2023 afgenomen in 8 groepen bij 104 leerlingen, en zal in 2023 weer herhaald worden. 84% procent van de leerlingen gaf aan dat hij/zij de school als een veilige omgeving beleefde. Daarmee kunnen we niet tevreden achteroverleunen. Voor élke leerling willen wij een veilige schoolomgeving bieden.

Schooljaar	2022	2023
Veiligheidsbeleving	85%	84%

7.9 De Rank – SO en VSO locatie Barendrecht en SO locatie Sliedrecht

7.9.1 Onderwijsontwikkelingen voor SO en VSO gezamenlijk (terugblik)

Voor de afdelingen in Barendrecht is besloten om de OPP's om te zetten naar het digitale systeem in Parnassys. Tijdens twee studiedagen in mei '23 zijn door het hele SO- en VSO-team in Barendrecht de OPP's overgezet naar de nieuwe digitale versie. Daarnaast worden de OPP's van nieuwe leerlingen direct in de digitale omgeving van Parnassys aangemaakt. We kiezen op het VSO ervoor om leerlingen tot 16 jaar een nieuw OPP te geven, omdat zij op termijn zullen uitstromen.

Er is in twee groepen een basiscursus PCM aangeboden aan nieuwe collega's van de stichting. In maart worden twee workshops verzorgd over de principes van Triple-C. Hierbij kunnen zowel nieuwe collega's aanhaken als collega's die hun kennis willen opfrissen.

Begin cursusjaar 2023-2024 is de werkgroep Burgerschap gestart met de ontwikkeling van de leerlijn Burgerschap en het vertalen van de wetgeving rondom Burgerschap naar het onderwijs binnen onze stichting. De SLRO (Stichting voor Leermiddelen Ontwikkeling Reformatorisch Onderwijs) heeft een leerlijn Burgerschap ontwikkeld voor het primair onderwijs, maar er is vanuit onze stichting behoefte aan een leerlijn voor het S(B)O.

Voor SO Barendrecht en SO Sliedrecht is de functie van een taal- en rekencoördinator gecreëerd. De coördinatoren bewaken alle activiteiten rond deze hoofdleergebieden, scholen collega's, onderhouden materiaal en zijn aanspreekpunt bij vragen. Inmiddels zijn er op SO Barendrecht en SO Sliedrecht een rekencoördinator en vanuit SO Barendrecht een taalcoördinator aangesteld.

We nemen als directie en intern begeleiders actief deel aan de gezamenlijke bijeenkomsten waarbij het Landelijke Doelgroepen Model en het ophalen en analyseren van schoolopbrengsten wordt besproken. Deze bijeenkomsten worden georganiseerd voor de scholen van het Reformatorisch Gespecialiseerd Onderwijs. Hier worden thema's besproken die voor alle scholen van het (V)SO ontwikkelpunten zijn of waar we tegenaan lopen. Zo leren we van en met elkaar.

7.9.2 Onderwijsontwikkelingen voor SO en VS gezamenlijk (vooruitblik)

De Gouwe Academie zal ons begeleiden met het ombuigen van de leerlijn Burgerschap naar een leerlijn met doelen, passend bij onze doelgroep. Daarnaast zal de Gouwe Academie meedenken met een jaarplanning voor de integratie van de leerlijn Burgerschap met Zien!, Wonderlijk gemaakt speciaal en STAPP.

Inmiddels wordt schoolbreed met de nieuwe leesmethode Veilig Leren Lezen gewerkt. De (nieuwe) collega's kunnen een (opfris)cursus via de taalcoördinator volgen en met hun vragen bij haar terecht.

Het afgelopen schooljaar hebben we het OPplan besproken in juni. In de praktijk bleek dit niet praktisch en werkbaar voor collega's en intern begeleiders. Na evaluatie is besloten om dit weer terug te draaien en de OPplannen ook te maken bij de OPP-besprekingen in februari '24.

Met ondersteuning van een externe zijn er in elke afdeling sessies geweest om tot de inhoud van een nieuw schoolplan te komen. De opbrengsten worden op directieniveau gebundeld tot een conceptplan en gedeeld met het team. Ook worden kernwaarden geformuleerd om de missie, visie en ambities herkenbaar en zichtbaar te maken voor alle collega's in de school. We werken als Rank samen op de grote thema's en geven een eigen invulling aan de uitwerking voor de praktijk per afdeling.

In het nieuwe cursusjaar willen we een ouderavond organiseren waarbij ouders verschillende workshops kunnen volgen rond relevante thema's als Zien, Triple C, Dösen, Leespraat enz.

Ook de doorontwikkeling van het nieuwe schoolgebouw in Barendrecht zal in 2024 doorgaan. Zo zal het voorlopig ontwerp van de buitenruimte een definitief ontwerp worden. Verder zal er nagedacht moeten worden omtrent exterieur en interieur. Verder zal nagedacht moeten gaan worden omtrent verhuizing naar en intrede van het nieuwe schoolgebouw.

Op de Rank is in 2023 een pilot gestart met Jeugdhulp op school (JOS). Dit is een laagdrempelige vorm van zorg in onderwijs en wil voorkomen dat leerlingen en collega's thuis komen te zitten. Een plan van aanpak is gemaakt en ondertekend en een zorgroute wordt ontwikkeld.

7.9.3 *Onderwijsontwikkelingen SO (terugblik)*

SO Barendrecht

Er is een begin gemaakt met de ontwikkeling van een professionele leer- en werkgemeenschap onder begeleiding van een extern deskundige. We merken een voorzichtige verandering van de teamcultuur van een 'eilandjescultuur' naar meer samenwerking en overleg.

In vijf van de zeven groepen wordt op het SO groepsdoorbrekend gelezen volgens de methode VLL. Nieuwe collega's en collega's die er behoefte aan hebben kunnen via de taalcoördinator hiervoor scholing volgen.

Zien! als methode voor het volgen van de sociaal-emotionele ontwikkeling van de leerlingen is inmiddels bekend en opgenomen in de HOGW-cyclus. In het najaar is een studieochtend georganiseerd met Bertine Haverhals om Zien nog beter te implementeren en de werkbaarheid in de dagelijkse praktijk te vergroten.

Van Vendeloo weerbaarheid, training en advies heeft het team een dagdeel een training gegeven over het gedachtengoed en de werkwijze van Triple-C.

Leren leren is als hoofdleergebied ingevoerd. Dit leergebied laat ons zien hoe leerlingen leren en wat er nodig is om goed aan het werk te kunnen en de focus op het werk te houden. Er wordt in de praktijk vakoverstijgend aandacht aan geschonken. In de eerste periode van cursusjaar 2022-2023 zijn alle leerlingen op niveau ingeschaald. Het kost tijd om dit leergebied op niveau aan te bieden, maar de collega's krijgen steeds meer inzicht in de leerlijn en het (aan)kunnen van de leerlingen. De werkgroep komt regelmatig bij elkaar en verzamelt alle relevante informatie in een borgingsdocument.

De vakdocent voor biologie en natuurlessen werkt 1 dag per week om in Barendrecht natuurles te geven.

We blijven muzieklessen volgen die georganiseerd worden vanuit de “Proeftuin muziek met CultuurLocaal”; een samenwerking met de muziekschool. Het muziek akkoord is ondertekent in samenwerking met alle partijen. Er is drie keer per jaar een periode waarop de muziekdocenten lessen verzorgen. We bekostigen dit gedeeltelijk uit een subsidie die verstrekt wordt door Cultuureducatie met Kwaliteit Barendrecht.

SO Sliedrecht

De teamscholing over traumasensitief onderwijs is in het voorjaar afgerond. Door inzet van een werkgroep wordt geborgd dat aangeleerde kennis behouden blijft; de werkgroep brengt het onderwerp met regelmaat onder de aandacht op bijv. studiedagen.

De uitgebreide en aangepaste leerlijn ‘Leren-leren’ is vast onderdeel geworden bij het plannen van de doelen. We volgden een workshop over ‘executieve functies’, waarbij de link werd gelegd met de leerlijn leren-leren. Dit geeft handvatten om met de leerdoelen aan de slag te gaan en verkleint zo de handelingsverlegenheid die werd ervaren vanuit gebrek aan een methode. Door hier veel op in te steken, zien we leerlingen ontwikkelen bij ‘leren-leren’.

Met een aantal ontwikkelpunten uit het schoolplan 2023-2027 is een start gemaakt. Het betreft burgerschap, expertise verdichting problematiek, werkgeverschap tav werkdruk en inwerken personeel.

Begin cursusjaar 2023-2024 is de landelijke werkgroep Burgerschap gestart met de ontwikkeling van leerlijnen voor Burgerschap en het vertalen van de wetgeving rondom Burgerschap naar het onderwijs binnen onze stichting. Met de SLRO (Stichting voor Leermiddelen Ontwikkeling Reformatorisch Onderwijs) is de leerlijn Burgerschap vertaald naar het ZML-onderwijs.

Aan de basis van ons pedagogisch handelen ligt Triple-C, hierop is het volledige team (opnieuw) geschoold, zodat de basis stevig staat en de visie goed helder is. Door een gezamenlijke aanpak kunnen we leerlingen met diverse gedragsproblematieken meer duidelijkheid geven.

We hebben door groei en personeelsverloop veel nieuwe collega’s of in opleiding. Om collega’s in opleiding of startende collega’s goed in te kunnen werken en een betere start te geven, hebben we geïnvesteerd in begeleiding. Er zijn collega’s gestart met de opleiding tot schoolopleider, zij kunnen beginnende collega’s hierdoor beter begeleiden en denken mee in beleid op dit gebied. Daarnaast is een zeer ervaren collega ingeroosterd om een coachende rol te vervullen bij collega’s die pas zijn begonnen of nieuwe taken hebben gekregen.

In verband met de door collega’s aangekaarte werkdruk zijn er dit jaar kleinere groepen geformeerd. De problematiek van de leerlingen groeit in de loop van de jaren en door tekort aan bevoegde leerkrachten staat er veel onbevoegd personeel voor

de groep. Dat zorgt met name bij de bevoegde leerkrachten voor meer werkdruk, doordat zij als eindverantwoordelijke meer taken hebben, dit compenseren we zo met kleinere groepen.

7.9.4 *Onderwijsontwikkelingen SO (vooruitblik)*

SO Barendrecht – Naast de onderwijsontwikkelingen zal er nadruk gelegd worden op het vormen van een professioneel team. Het komende jaar zal de extern deskundige hierbij betrokken blijven. Dit is één van de pijlers die zal voorkomen in het nieuwe schoolplan. Verder wordt in het nieuwe schoolplan aandacht besteed aan burgerschap, identiteit, de verhuizing naar een nieuw gebouw en het versterken en uitbreiden van kennis om met onze veranderende doelgroep om te gaan.

Collega's leren graag van elkaar. We willen aandacht geven aan collegiale consultatie en intervisie. Zo richten we een 'coco-week' in waarbij in twee weken allerlei collega's bij elkaar gaan kijken. Er zullen twee momenten zijn; de ene gericht op het kijken bij elkaar om de breedte van het onderwijs te leren kennen en de tweede keer thematisch.

In het voorjaar staat een studiedag gepland over Traumasensitief onderwijs. Dit in verband met de toename van leerlingen met een traumatisch verleden, waardoor het gedrag en de ontwikkeling belemmerd worden. De tweede studiedag wordt in het najaar gehouden.

Burgerschap wordt binnen het RGO geïntegreerd in één systeem met ZIEN+, zodat ontwikkeling kan worden gemonitord. Door ontwikkeling in kaart te brengen kan het lesaanbod daarop worden aangepast. De werkgroep zorgt dat de leerlijn wordt geïmplementeerd. In het voorjaar 2024 verkennen we de werkwijze en leerlijn, vanaf 2024-2025 wordt de observatielijst en leerlijn gebruikt om het lesaanbod te sturen.

De pilot JOS wordt gecontinueerd, geëvalueerd met het oog op de toekomst en overleggen verdiepen zich aan de ontwikkeltafel, waar de gemeente Barendrecht gelegenheid voor geeft.

Een van de muziekdocenten komt twee keer op school om groepsleiding te scholen in het geven van goede muzieklessen. Hierbij gebruiken we de methode 1,2,3Zing als inspiratie. De werkgroep zal zich gaan verdiepen in het werken met deze methode gekoppeld aan de leerlijn.

SO Sliedrecht

We richten ons met name op de punten uit het schoolplan.

-In verband met de toename van gedragsproblematiek oriënteren we ons op preventieve maatregelen die schoolbreed effect kunnen hebben. In verband met positieve ervaringen in diverse groepen zoeken we uit of 'PAD' (Programma Alternatieve Denkstrategieën) kan worden ingezet, om negatief gedrag te voorkómen en gewenst gedrag aan te leren. Dan zal het team hierop moeten worden geschoold.

-Burgerschap wordt binnen het RGO geïntegreerd in één systeem met ZIEN+, zodat ontwikkeling kan worden gemonitord. Door ontwikkeling in kaart te brengen kan het lesaanbod daarop worden aangepast. De werkgroep zorgt dat de leerlijn wordt geïmplementeerd. In het voorjaar 2024 verkennen we de werkwijze en leerlijn, vanaf 2024-2025 wordt de observatielijst en leerlijn gebruikt om het lesaanbod te sturen.

-Werkdruk en begeleiding nieuwe collega's blijft een aandachtspunt. Schoolopleider vervolgt opleiding en pakt steeds meer op qua beleid op dit gebied. Voor begeleiding onderwijsassistenten worden collega's bijgeschoold door het Hoornbeeck.

-De commissie rondom identiteit organiseert Bijbelstudies en bezint zich erop hoe dit onderwerp verder onder de aandacht kan worden gebracht.

Onderwijsontwikkelingen VSO (terugblik)

Voor de afdelingen in Barendrecht is besloten om de OPP's om te zetten naar het digitale systeem in Parnassys. Tijdens twee studiedagen in mei '23 zijn door het hele SO- en VSO-team in Barendrecht de OPP's overgezet naar de nieuwe digitale versie. Daarnaast worden de OPP's van nieuwe leerlingen direct in de digitale omgeving van Parnassys aangemaakt. We kiezen op het VSO ervoor om leerlingen tot 16 jaar een nieuw OPP te geven, omdat zij op termijn zullen uitstromen.

Er is in twee groepen een basiscursus PCM aangeboden aan nieuwe collega's van de stichting. In maart worden twee workshops verzorgd over de principes van Triple-C. Hierbij kunnen zowel nieuwe collega's aanhaken als collega's die hun kennis willen opfrissen.

Begin cursusjaar 2023-2024 is de werkgroep Burgerschap gestart met de ontwikkeling van de leerlijn Burgerschap en het vertalen van de wetgeving rondom Burgerschap naar het onderwijs binnen onze stichting. De SLRO (Stichting voor Leermiddelen Ontwikkeling Reformatorisch Onderwijs) heeft een leerlijn Burgerschap ontwikkeld voor het primair onderwijs, maar er is vanuit onze stichting behoefte aan een leerlijn voor het S(B)O.

Het VSO richtte zich op thematisch werken bij VSO-brede themaweken rond verschillende manieren van wonen. Er is voor het thema 'woningen' gekozen die passend zijn bij de uitstroomniveaus van de leerlingen. De weken zijn afgesloten met een ontmoeting op het dorpsplein waarbij leerlingen elkaar ontmoeten. Daarnaast gingen leerlingen op excursie om kennis te maken met de woning waar ze in de klassen aandacht aan hebben besteed.

Na de voorjaarsvakantie van 2022 is gestart met de training Brug naar Werk van twee pilotgroepjes. Na de zomervakantie hebben de leerlingen vanaf 15 jaar, die in de leerroute PC en C zitten, deelgenomen aan de training Brug naar Werk. Tijdens de training wordt onder meer aandacht besteed aan sociale vaardigheden (werk gerelateerd), arbeidshouding, lichamelijke verzorging in relatie tot werk, wie ben ik (eigen competenties) en welk werk past bij mij.

Leerlingen uit een lagere leerroute krijgen van de logopedist 'stagetaal' aangeboden. De logopedist behandeld modules uit 'Brug naar Werk' die relevant zijn voor deze leerlingen.

Brug naar Werk heeft overlap met de vakken VDA, sova (module 1,2,3,) sevo (module 4 en 5) en burgerschap (module 4).

Er is een reglement Examinering geschreven waardoor we in de periode van februari tot en met mei kunnen starten met examineren en diplomeren van achttienjarige schoolverlaters. Groepsleiding zal de leerlingen certificeren zodat zij een portfolio opbouwen als bewijslast voor het examen dat in mei/ juni zal worden afgenomen.

Door de verdichting van de problematiek merken we dat de groepen intensiever worden. We hebben een studiedag gehad met VanVendeloo; ook zijn zij in de klassen geweest om te observeren en mee te denken in het gedrag van de leerling. Ze hebben zich ook gericht op wat het gedrag van de leerling doet met de groepsleiding en tools gegeven hoe te kunnen handelen.

Er is een nieuw schoolplan opgesteld waarin de thema's 'identiteit', 'burgerschap', 'expertise' en 'Burg naar Werk' zijn uitgewerkt.

De vakdocent voor biologie en natuurlessen werkt 1 dag per week om in Barendrecht natuurles te geven. Inmiddels wordt schoolbreed met de nieuwe leesmethode Veilig Leren Lezen gewerkt. De (nieuwe) collega's kunnen een (opfris)cursus via de taalcoördinator volgen en met hun vragen bij haar terecht.

Onderwijsontwikkelingen VSO (vooruitblik)

De Gouwe Academie zal ons begeleiden met het ombuigen van de leerlijn Burgerschap naar een leerlijn met doelen, passend bij onze doelgroep. Daarnaast zal de Gouwe Academie meedenken met een jaarplanning voor de integratie van de leerlijn Burgerschap met Zien!, Wonderlijk gemaakt speciaal en STAPP.

Het afgelopen schooljaar hebben we het OPplan besproken in juni. In de praktijk bleek dit niet praktisch en werkbaar voor collega's en intern begeleiders. Na evaluatie is besloten om dit weer terug te draaien en de OPplannen ook te maken bij de OPP-besprekingen in februari '24.

Ook de doorontwikkeling van het nieuwe schoolgebouw zal in 2024 doorgaan. Zo zal het voorlopig ontwerp van de buitenruimte een definitief ontwerp worden. Verder zal er nagedacht moeten worden omtrent exterieur en interieur. Verder zal nagedacht moeten gaan worden omtrent verhuizing naar en intrede van het nieuwe schoolgebouw.

Op de Rank is een pilot gestart met Jeugdhulp op school (JOS). Dit is een laagdrempelige vorm van zorg in onderwijs en wil voorkomen dat leerlingen en collega's thuis komen te zitten. Een plan van aanpak is gemaakt en ondertekend en een zorgroute wordt ontwikkeld.

In het voorjaar zal er een studiedag zijn die gericht is op:

- Burgerschap, dit zal het komende jaar verder uitgerold worden binnen het VSO.
- Teach like a Champion, het directe instructiemodel zal aandacht krijgen op de studiedag. Teach like a Champion krijgt elke vergadering de aandacht doordat collega's vertellen wat zij hebben ingezet om nog beter les te kunnen geven.
- Weerbaarheid, op de studiedag zal worden ingegaan op 'stress'; visie, theorie en casuïstiek worden aan elkaar verbonden. VanVendeloo (weerbaarheid) zetten we ook gedurende het jaar in uit zorg voor onze collega's: 'hoe ga

ik om met stress', maar ook in crisissituaties rond leerlingen. VanVendeloo komt dan een dag(deel) in de klas om te observeren en mee te denken.

PCM komt ook in verschillende vergaderingen terug. We zetten vooral in op: 'hoe geven we elkaar op de juiste manier feedback' en 'hoe kunnen we elkaar steeds beter leren begrijpen'.

Opbrengsten van het speciaal (voortgezet) onderwijs

Ook in het speciaal onderwijs wordt de vraag aan de scholen gesteld of zij kunnen aantonen wat er daadwerkelijk met de leerlingen wordt bereikt. Voor De Rank, als school voor zeer moeilijk lerende leerlingen is hier geen gemakkelijk antwoord op te geven. We beoordelen deze ontwikkeling wel positief. Met de gehanteerde leerlijnen kijken we nu op kind-, groeps- en schoolniveau naar de resultaten in onze school.

Uitstroom (V)SO

Wij hanteren bij het in kaart brengen van de uitstroom de indeling die de onderwijsinspectie volgt:

- Reguliere arbeidsplaats al dan niet met een subsidie;
- Sociale werkvoorziening/ sociale werkplaats/ beschermde werkomgeving;
- Arbeidstrainingscentrum welke niet verbonden is aan een mbo (ATC);
- Arbeidsmatige dagbesteding;
- Activiteitengerichte dagbesteding;
- Zorg/behandeling zonder onderwijs al dan niet verbonden aan een ambulante of (semi-) residentiële instelling (bijvoorbeeld jeugddetentie en KDC);

Uitstroom SO									
	2015 2016	**2016 2017**	**2017 2018**	**2018 2019**	**2019 2020**	**2020 2021**	**2021 2022**	**2022 2023**	**Totaal**
Reguliere uitstroom (op de leeftijd van 12 jaar)									
Praktijkonderwijs					3	4		1	7
VSO – leerroute EG	1	2	1	3	1				8
VSO – leerroute P	3	5	5	2	5	5	1	2	26
VSO – leerroute PC	7	4	4	2	6	5	2	3	30
VSO – leerroute C			2	3	1	2		4	8
VSO – schakelklas PRO									
Zorgboerderij / KDC				1					1
Tussentijdse uitstroom									
Speciaal onderwijs					2				2
Speciaal basisonderwijs (S(B)O)	2		1						3
Zorgboerderij, zorg, behandeling					1		1		2
Totaal (regulier+ tussentijds)	**13**	**11**	**13**	**11**	**19**	**16**	**4**	**10**	
Uitstroom VSO									
	2015 2016	**2016 2017**	**2017 2018**	**2018 2019**	**2019 2020**	**2020 2021**	**2021 2022**	**2022 2023**	**Totaal**
Reguliere uitstroom (op de leeftijd van 18/20 jaar)									
Reguliere arbeidsplaats al dan niet met een subsidie		2	1	3	1	2	3	2	12
Sociale werkvoorziening/ sociale werkplaats/ beschermde werkomgeving			1	2					3
Arbeidstrainingscentrum									
Activiteitengerichte dagbesteding	3	1	3	4	7	2	6	1	25
Arbeidsmatige dagbesteding	5	4	4	7	4	7	5	4	37
Belevingsgerichte dagbesteding	2	1			1	1	3	1	8
Zorgboerderij									
Tussentijdse uitstroom									

Andere school voor ZML	1		1			2		3	4
Activiteitengerichte dagbesteding									
Arbeidsmatige dagbesteding									
Praktijkonderwijs (PRO)				1	1	2	1	1	5
School voor ZMOLK									
Belevingsgerichte dagbesteding	1								1
Onbekend						1			1
Thuiszitter met leerplichtontheffing			1					**2**	**1**
Totaal (regulier+ tussentijds)	**12**	**8**	**11**	**17**	**14**	**17**	**18**		

Resultaten met betrekking tot uitstroom (uitstroomniveau) van het VSO

Uitstroom uit het VSO per schooljaar (*)				**2015-2016**	**2016-2017**	**2017-2018**	**2018-2019**	**2019-2020**	**2020-2021**	**2021-2022**	**2022-2023**
Aantal uitgestroomde leerlingen				**11**	**8**	**9**	**16**	**13**	**12**	**17**	**8**
Leerroute	IQ	Uitstroom-niveau VSO									
EG	< 35	Belevings-gerichte dagbesteding	Conform leerroute	**3**	**1**				**2**	**3**	**2**
			Boven leerroute					**1**			
			Onder leerroute								
P	35-45	Activiteit-gerichte dagbesteding	Conform leerroute	**3**	**1**	**4**	**3**	**7**	**2**	**5**	
			Boven leerroute			**1**	**2**				**3**
			Onder leerroute							**1**	
P-C	45-55	Arbeidsmatige dagbesteding	Conform leerroute	**5**	**4**	**3**	**7**	**3**	**6**	**5**	**1**
			Boven leerroute		**2**	**1**	**3**	**1**	**1**		**2**
			Onder leerroute								
C	> 55	Arbeid in een "regulier" bedrijf, onder toezicht	Conform leerroute				**1**	**1**		**2**	
			Boven leerroute							**1**	
			Onder leerroute						**1**		

(*) Per leerroute is aangegeven of leerlingen uitgestroomd zijn conform de gevolgde leerroute uit het OPP, boven dat niveau, of onder dat niveau

Toelichting: We zijn als school heel blij met hoe onze leerlingen uitstromen. Meestal is dat conform hun leerroute, maar regelmatig ook boven hun niveau. En dit is te meer iets om blij mee en dankbaar voor te zijn, omdat ook de bestendiging heel hoog blijkt te zijn.

Resultaten met betrekking tot het didactisch eindniveau bij de uitstroom VSO

Het didactisch eindniveau (*)				**2015-2016**	**2016-2017**	**2017-2018**	**2018-2019**	**2019-2020**	**2020-2021**	**2021-2022**	**2022-2023**
				11	**8**	**9**	**16**	**13**	**12**	**17**	**8**
	IQ	Eindniveau volgens leerroute									
EG	< 35	Niveau 4	Conform leerroute	1					2	2	1
			Boven leerroute	2 (niv. 5)	1 (niv. 5)			1 (niv 5)			
			Onder leerroute								
P	35-45	Niveau 7	Conform leerroute	1	1		1		2	2	1
			Boven leerroute	1 (niv. 8)		3 (niv. 9) 1 (niv. 8)	1 (niv 11) 1 (niv 10) 1 (niv 9)	2 (niv 7) 4 (niv 8) 1 (niv 9)		3 (niv 9) 1 (niv 10)	1 (niv 8)
			Onder leerroute	1 (niv. 5			1 (niv 5)				1 (niv 6) 1 (niv 5)
PC	45-55	Niveau 10	Conform leerroute	4	6	3	5		5	1	1
			Boven leerroute			1 (niv. 12)	2 (niv 11)	1 (niv 11)	2 (niv 12)	3(niv 12) 1 (niv 11)	1 (niv 11)

						1 (niv. 13)	1 (niv 12) 2 (niv 13)	2 (niv 12)				
			Onder leerroute	1 (niv. 9)				1 (niv 9)		1(niv 7)		
C	> 55	Niveau 12	Conform leerroute				1			3	1	
			Boven leerroute									
			Onder leerroute					1 (niv 13)	1 (niv 13)			

(*) Bij het moment van het verlaten van de school wordt vastgelegd of leerlingen het eindniveau hebben behaald dat overeenstemt met hun gevolgde leerroute.

Toelichting

Gemiddeld scoren leerlingen ook didactisch goed, vaak boven de norm die wij zelf hanteren. Daar zijn we extra tevreden over omdat we best worstelen met de beschikbare tijd en het verdelen van de tijd over de leervakken, de praktische vakken en de stages.

Resultaten met betrekking tot bestendiging:

Bestendiging VSO	**2014 2015**	**2015 2016**	**2016 2017**	**2017 2018**	**2018 2019**	**2020 2021**	**2021-2022**	**2022-2023**
Aantal uitgestroomde leerlingen	**5**	**12**	**7**	**9**	**16**	**13**	**12**	**8**
Nog op het uitstroomniveau	**100%**	**92%**	**86%**	**100%**	**100%**	**100%**	**92%**	**100%**
Niet meer op het uitstroomniveau		**8%**					**8%**	
Onbekend			**14%**					

(*) De bestendiging op het uitstroomniveau wordt door de school gevolgd tot en met het 2e jaar na het verlaten van de school

Toelichting

We zijn heel tevreden over het feit dat de leerlingen na het verlaten van onze school bijna allemaal op hun plaats blijken te zijn en daar goed functioneren, zeker als we dat vergelijken met het landelijke beeld zoals de inspectie daarover aan ons rapporteert.

Inzet middelen voor werkdrukverlaging en NPO

De ontvangen gelden voor de verlaging van de werkdruk. Al deze middelen zijn ingezet ten bate van het ondersteunen van groepsleiding waardoor er in sommige groepen met uitgebreide groepsleiding kan worden gewerkt.

Ook de NPO-gelden zijn voor een groot deel ingezet en zullen in het vervolg van het cursusjaar verder worden ingezet. De afdelingen hanteren daarvoor een plan dat in nauwe samenspraak met het team tot stand is gekomen.

Diverse leermaterialen zijn voor de leerlingen aangeschaft. Daarbij valt te denken aan diverse leer- en speelmaterialen. Ook is geïnvesteerd in de inzet van een leerkracht die natuurlessen in en om de school geeft en de inzet van de ergotherapeut in de school.

Sociale veiligheid

In het jaar 2023 hebben leerlingen onder begeleiding van een volwassene een vragenlijst ingevuld over leerling-tevredenheid en sociale veiligheid. De leerlingen die de vragenlijst hebben ingevuld vormen een representatieve afspiegeling van onze leerling-populatie. Als school hebben we gekozen voor de vragenlijst van ZIEN! (Leerling 1-16 Leer-en leefklimaat, als monitoringsinstrument). Dit hebben we gedaan omdat we ook gebruik maken van ZIEN! voor het observeren van het welbevinden, de betrokkenheid en de sociale vaardigheden. Door op vergelijkbare schalen te observeren/te bevragen kunnen we de resultaten goed vergelijken en inschatten of leerlingen een goed beeld hebben van hoe het gaat en/of leerkrachten op een juiste wijze observeren. Een ander belangrijk voordeel is dat de resultaten per leerling bekend zijn. Hierdoor kunnen we snel bepalen met welke leerlingen we in gesprek gaan en/of beter gaan observeren.

Voor onderstaand overzicht maken we gebruik van de laatst afgenomen vragenlijsten. Als we de uitslag van onze school voor alle categorieën (welbevinden, pestbeleving en veiligheidsbeleving) vergelijken met het landelijke gemiddelde, zijn we tevreden: we scoren bij alle categorieën boven het landelijk gemiddelde. Er is op school veel tijd en energie gestoken in het werken aan deze categorieën op leerling- en op groepsniveau. We zien hiervan de resultaten terug in de laatst afgenomen vragenlijsten. Ook blijkt dat het werken aan een goede onderlinge relatie tussen leerlingen bijdraagt aan een hoog welbevinden.

Een enkele leerling kan verwoorden dat hij/zij zelf aanleiding geeft voor negatief gedrag van een medeleerling, maar dat geldt niet voor alle leerlingen. Veel leerlingen hebben moeite met zelfinzicht. Het niet mee mogen spelen met ander leerlingen ligt veelal aan de omstandigheden (groepje is vol, spel is al gestart) of de keuze die de leerling maakt om liever alleen te spelen. Tijdens de lessen Sociale vaardigheden aan de hand van de Zien! Items leren we de leerlingen beter te reflecteren op hun eigen handelen en het lezen van emoties op het gezicht van de ander. Hierbij realiseren we ons wel dat het van belang is om

realistische verwachtingen te hebben van onze leerlingen; gezien hun cognitieve en sociaal-emotionele niveau is dit een moeilijke vaardigheid voor hen.

Overzicht schoolgegevens			
Rank SO Barendrecht			
Brincode school:	26MN	26MN	
Schooljaar:	**2021-2022**	**2022-2023**	
Totaal aantal ingevulde vragenlijsten Leer- en leefklimaat:	15	31	
Totaal aantal leerlingen van de school	61	64	
Gemiddelde score WB	2,93	2,83	schaal 1-3 (3 is beste)
Gemiddelde score PB	2,71	2,32	schaal 1-3 (3 is beste)
Gemiddelde score VB	2,80	2,85	schaal 1-3 (3 is beste)

Overzicht schoolgegevens			
VSO De Rank			
Brincode school:	26MN	26MN	
Schooljaar:	**2021-2022**	**2022-2023**	
Totaal aantal ingevulde vragenlijsten Leer- en leefklimaat:	69	46	
Totaal aantal leerlingen van de school	76	66	
Gemiddelde score WB	2,77	2,77	schaal 1-3 (3 is beste)
Gemiddelde score PB	2,53	2,69	schaal 1-3 (3 is beste)
Gemiddelde score VB	2,75	2,84	schaal 1-3 (3 is beste)

7.10 Samuëlschool – SO Gedrag

7.10.1 Onderwijs in ontwikkeling

Op de locatie Wilhelmina van Pruisenlaan hebben wij het onderwijs georganiseerd voor leerlingen met een ondersteuningsbehoefte op het gebied van gedrag. Normale, slimme leerlingen, die extra begeleiding nodig hebben gegeven wie zij zijn. We investeren bij deze leerlingen vooral in het voorspelbaar handelen, steunend nabij zijn én het helpen begrijpen van hun gedrag en onderliggende behoefte. Gegeven de behoefte in de regio én het beschikbare personeel hadden we in 2023 plaats voor drie samengestelde groepen. Hierbij hebben we, vooruitlopend op de nieuwe organisatievorm in Gouda (waarbij we SO en SBO vanaf ca. groep 4 onderbrengen op één locatie aan de Hoogenburg, in 2023 de keus gemaakt om nieuwe leerlingen direct te laten starten op de toekomstige locatie. Hierdoor hadden wij geen 'onderinstroom'. Het onderwijs en de zorg voor leerlingen wordt georganiseerd vanuit mini-teams bestaande uit leerkracht(en) en onderwijsassistente(s) die samen verantwoordelijk zijn voor het onderwijs aan deze leerlingen. Samen brengen zij de missie in de praktijk om goed onderwijs te bieden voor leerlingen met een extra ondersteuningsbehoefte op het gebied van gedrag. De miniteams worden in hun taak ondersteund door een gedragsdeskundig en leren via intervisie en groepscoaching om telkens het onderwijs af te stemmen op wat leerlingen nodig hebben in hun ontwikkeling.

Terugkijkend op 2023 zijn de volgende dingen noemenswaardig:

Beter rekenen – Dit jaar zijn we verder gegaan met de implementatie van Wereld in Getallen 5. Omdat juist de methodische basis bij rekenen essentieel is, hebben we teambreed geïnvesteerd in scholing op het gebied van rekendidactiek en begeleiding in de klas. Hierbij is er extra oog geweest voor achterstanden op het bied van rekenen (NPO).

Boeiend en breder zaakvakonderwijs - Na de vorig jaar afgeronde pilot met faqta hebben we deze methode breder ingezet om het zaakvakonderwijs een impuls te geven én te combineren met aspecten van burgerschap. Door meer aan te sluiten bij de leerstijl van onze leerlingen via thematisch onderwijs biedt dit kans om zowel klassikaal als individueel actuele thema's te verdiepen naar maatschappelijke thema's waarin aspecten van burgerschap, seksuele vorming en mediawijsheid terugkomen. We verrijken deze vanuit de waarden van ons christelijk onderwijs.

Impuls gymonderwijs – Voor onze leerlingen is samen bewegen een essentieel onderdeel van prikkelregulatie en ontspanning. Echter, in de praktijk bleek dit in de afgelopen jaren voor veel leerlingen geen haalbare kaart. In het kader van de subsidie voor bewegingsonderwijs hebben wij het gymonderwijs anders georganiseerd waarbij we een externe en deskundige sportdocent ingehuurd hebben die de lessen verzorgt waarbij de eigen leerkracht en/of onderwijsassistent de leerlingen begeleiden.

Inspelen op distress - Als onderdeel van de PCM toerusting hebben we de basistraining afgerond en als team een verdieping aangebracht rondom het inspelen op distress-signalen van leerlingen. Door vanuit PCM leerlingen beter te 'lezen' proberen we eerder in hun psychologische behoefte te voldoen waardoor de leerling zijn/haar gedrag kan blijven reguleren.

Werken aan toekomstperspectief – In het afgelopen jaar hebben we met de andere Goudse scholen voor Speciaal Onderwijs een nieuwe stap gemaakt vanuit de eerder ontwikkelde toekomstvisie op Gespecialiseerd Onderwijs in Gouda. Het einddoel is om medio 2030-2035 op één gezamenlijke locatie ons onderwijs te organiseren. Als belangrijke tussenstap hebben we in 2023 toegewerkt naar een intensievere samenwerking tussen de huidige drie scholen/onderwijssoorten waarbij we vanaf het schooljaar 2024-2025 het onderwijs, onder een nieuwe naam, anders gaan organiseren op onze huidige drie locaties:

- Alle leerlingen starten in een zogenaamd Jong Kind Centrum (locatie Wilhelmina van Pruisenlaan) waarbij ze afhankelijk van de onderwijs- en ondersteuningsbehoefte onderwijs volgen in een instroomgroep of een zml-groep.
- Rondom groep 3 / 4 stroomt de leerling door naar ofwel ZML richting VSO (Han Hollanderweg) of naar het S(B)O.
- Op de locatie 'Beversluis' aan de Hoogenburg organiseren wij het onderwijs voor leerlingen met een SBO en/of SO profiel waarbij we deze zo mogelijk integreren in groepen ingedeeld op onderwijsbehoefte. Hierdoor kunnen we méér differentiëren.

Voor specifiek de leerlingen met een TLV SO-laag betekent dit dat de leerlingen van groep 1 tot 3 onderwijs volgen in het Jong Kind Centrum. De leerlingen vanaf groep 4 zullen onderwijs krijgen samen met de SBO leerlingen. Indien mogelijk geïntegreerd in een bredere klas (op basis van onderwijsbehoefte). Leerlinge

7.10.2 Personeel

Onderwijzen is een werkwoord en vraagt om collega's die zich met hart en ziel in willen zetten voor onze leerlingen. Om onze leerlingen goed onderwijs te geven hebben wij dagelijks per groep twee goed op elkaar ingespeelde collega's nodig. Omdat ook de ondersteuningsvraag en zwaarte van de problematiek waarmee leerlingen instromen, toeneemt zijn er meer en meer deskundige collega's nodig. Het blijkt steeds ingewikkelder te worden om hierin te voorzien. Wij zijn heel dankbaar met de hoeveelheid mensen vanuit en vanbuiten het onderwijs die van betekenis willen zijn voor onze leerlingen in de rol van onderwijsassistent, maar kunnen zeer moeizaam voorzien in de vacatures voor de broodnodige leerkracht-rol. Ook in 2023 hebben we met pijn en moeite de groepen kunnen bemensen, maar is het niet gelukt om voor alle groepen voor vijf dagen in de week een bevoegde leerkracht voor de groep te zetten.

Dit jaar is in de personeelsgesprekken extra aandacht gegeven aan welzijn en welbevinden door het gesprek te gaan op basis van 'het huis van werkvermogen'. Ook is met de collega's open gesproken over de gewenste doorgroeimogelijkheden gegeven de andere organisatie van het gespecialiseerde onderwijs in Gouda.

7.10.3 Onderwijskwaliteit

Alle leerlingen in de afdeling SO Gedrag hebben een beperking vanwege een gediagnostiseerde stoornis. In de SO-Gedrag groepen ligt de nadruk op het bieden van structuur en voorspelbaarheid, als belangrijke randvoorwaarden voor het kunnen komen tot leren. De leerlingen in elke groep worden begeleid door een leerkracht en een onderwijsassistent. Hierdoor is intensieve begeleiding mogelijk op het gebied van didactische en sociaal-emotionele ontwikkeling. Omdat in elke groep leerlingen uit meerdere leerjaren zijn geplaatst, worden de kernvakken in meerdere niveaus aangeboden.

Het borgen van de onderwijskwaliteit gebeurt door middel van het analyseren van leeropbrengsten en door verschillende interventies, waaronder groepscoaching, intervisie, leerling besprekingen, en halfjaarlijkse groot-overleg momenten met leerkrachten, ouders, IB'ers en externe deskundigen. Verder worden teamvergaderingen en consultaties van de orthopedagoog en de bijeenkomsten in samenwerkingsverband gehouden waarbij de onderwijskwaliteit voortdurend punt van aandacht is. Deze bevindingen bij elkaar zorgen ervoor dat het onderwijs voortdurend wordt geëvalueerd en, waar nodig, bijgestuurd. Na in de periode 2021 én 2022 extra vinger aan de pols gehouden te hebben ten aanzien van leer en ontwikkelingsachterstanden (welzijn, welbevinden en resultaten) als gevolg van de corona-periode, hebben we in 2023 meer kunnen inzetten op verbetering van de leeropbrengsten.

De onderwijsinspectie beoordeelt tijdens haar bezoek van 1 en 2 februari 2022 (uitgebreid kwaliteitsonderzoek) de onderwijskwaliteit van de school (als geheel binnen de stichting) als voldoende.

7.10.4 Uitstroom

De laatste jaren zijn we sterker dan voorheen gericht op de resultaten van het onderwijs. De vorderingen worden veel beter gevolgd en er wordt waar nodig geïnvesteerd in nieuwe methoden en werkwijzen. De resultaten daarvan zijn merkbaar. Opvallend is dat deze ontwikkeling de sociaal-emotionele ontwikkeling van de leerlingen niet in het gedrang brengt. Het zelfbeeld van leerlingen wordt positief gestimuleerd als zij op hun eigen niveau vorderingen maken en deze met hen gedeeld worden.

De resultaten van de leerlingen die in groep 8 de school hebben verlaten zijn in de achterliggende jaren in kaart gebracht middels de methodiek die landelijk door de inspectie wordt gehanteerd. Daarbij wordt verband gelegd tussen de intelligentie

van de leerlingen en de schoolresultaten. De landelijk geldende norm is dat tenminste 80% van de leerlingen het onderwijsniveau behaald moet hebben dat verwacht mag worden gezien hun capaciteiten.

De capaciteiten van de leerlingen zien we op school ook in relatie tot hun stimulerende en belemmerende factoren, die in hun OPP beschreven staan.

Uitstroom gegevens – OPP (ontwikkelingsperspectief)

Schooljaar	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Ontwikkelingsperspectief meer dan gehaald	20	17	0	0	20	10	0
Ontwikkelingsperspectief gehaald	80	83	100	100	40	20	60
Ontwikkelingsperspectief niet gehaald	0	0	0	0	40	70	40
Totaal	***100***	***100***	***100***	***100***	***100***	***100***	***100***

Uit deze gegevens blijkt dat, in tegenstelling tot voorgaande jaren, er duidelijk minder resultaat geboekt is dan verwacht. Hierin is duidelijk het meerjarige effect van de corona-periode waarneembaar. Normaal gesproken lukt het in vrijwel alle gevallen om het gewenste uitstroomniveau te realiseren. Waar dit niet lukt betreft het overwegend leerlingen met ernstige sociaal-emotionele problematiek. In de huidige uitstroom zien we duidelijk het cumulatieve effect van twee jaren corona met uitval van lessen én meer onrust. Zeker in het cluster 4 onderwijs blijkt het 'repareren van achterstand' in de praktijk nauwelijks haalbaar. In de oudergesprekken op basis van het OPP hebben we nadrukkelijk aandacht voor de vraag wat dit betekent voor de leerling en de ouders en de wijze waarop we stagnatie in ontwikkeling tegen kunnen gaan.

Totale uitstroom

Een belangrijk punt is waar de leerlingen, die het onderwijs verlaten, naar toe gaan en welke ontwikkelingen daar over meerdere jaren in te zien zijn.

Schooljaar	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
ZML/VSO (*)		2					
PrO	1			2		1	2
LWOO		1			1	1	
VMBO/BK		2	2	1	1	2	
VMBO/GT		8					1
VSO cl.4 / Trajectgr.	1			4	3	6	1
VSO cl.4 / Trajectgr.+	2						
VSO cl.4	1		1	3			1
VSO cl.4 / Trajectgr. HAVO/ VWO							2
Overig			2		1		
*) een hiervan is binnen VSO cluster 2 naar VMBO basis gegaan							

Uitstroom naar PRO

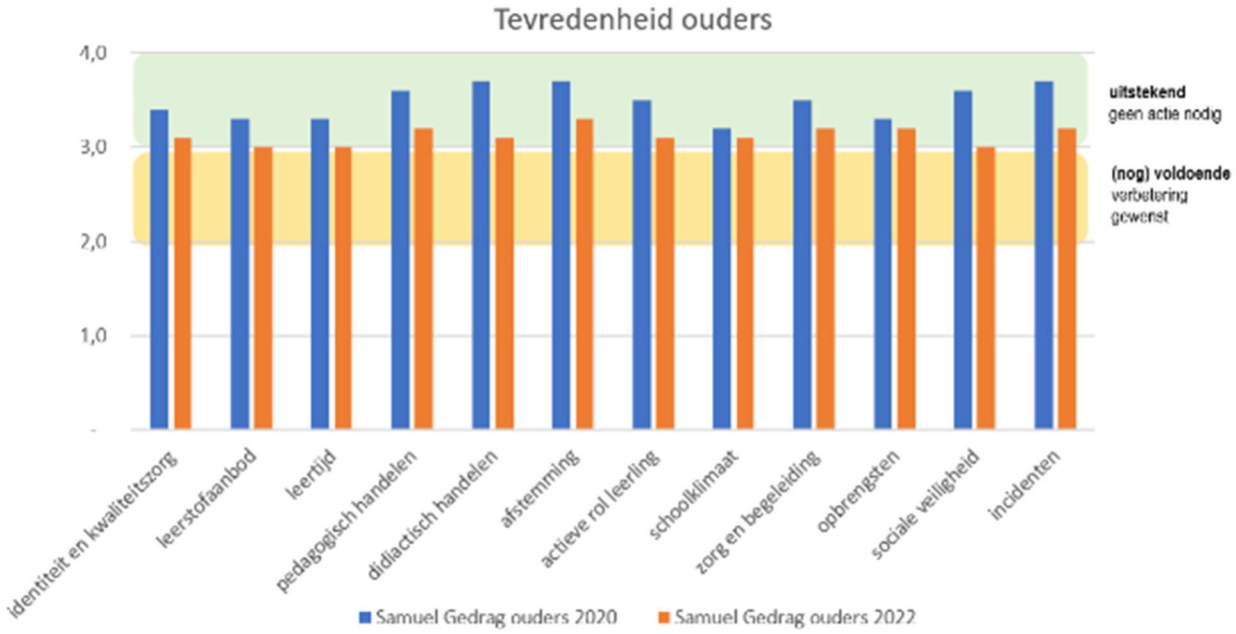
Een ander kwaliteitscriterium blijkt het percentage uitstroom naar het praktijkonderwijs (PRO) te zijn. Landelijk is dit gemiddeld 36%. Stroomt meer dan 45% van de leerlingen uit naar het PRO, dan ziet de inspectie dit als een risicosignaal. Voor 2023 betrof dit voor onze locatie 30%.

Schooljaar	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
% uitstroom PRO	20%	0%	0%	20%	0%	10%	30%

Overigens kunnen we onze vragen hebben bij deze risiconorm. Er wordt bijvoorbeeld geen enkele vergelijking gemaakt met het instroomniveau van leerlingen, en er zijn grote verschillen tussen de leerlingenpopulaties van de scholen als we de gemiddelde intelligentie als uitgangspunt nemen. Dat is te zien in de in de tabellen bij de paragraaf leerresultaten.

7.10.5 Tevredenheid ouders / opvoeders

Ongeveer eens in de twee jaar vindt er een oudertevredenheidsonderzoek plaats. In het verslagjaar 2020 is voor het eerst gebruik gemaakt van een vernieuwde, digitale, ouderenquête die via Parnassys afgenomen is. In 2022 is deze herhaald. In de onderstaande grafiek worden de resultaten gevisualiseerd.

Ouders geven in het tweejaarlijkse tevredenheidsonderzoek aan tevreden te zijn met de school. De school krijgt van hen een rapportcijfer van 7,5. Wél is duidelijk zichtbaar dat de afgelopen corona-jaren er geen goed aan gedaan hebben. In vergelijking tot het vorige onderzoek scoort de tevredenheid op alle punten lager. In de toelichting geven ouders aan zich zorgen te maken over de lesuitval in de afgelopen jaren en de toename van gedragsproblematiek als gevolg van de coronatijd bij hun eigen kind én klasgenoten. Hierdoor wordt veel onderwijstijd besteed aan 'gedrag' en is er minder tijd over voor goed onderwijs.

Als team hebben wij in 2023 naar aanleiding van deze tevredenheidspeiling gewerkt aan drie speerpunten:

1. Een robuust team: minder uitval en wisselingen zorgen voor een toename van leertijd en meer sociale veiligheid.
    a. Van vier naar drie groepen
    b. Extra benoeming onderwijsassistent
    c. Geïnvesteerd in loslaten werkstress
2. Meer focus op goed inspirerend onderwijs: didactisch handelen, toename kwaliteit en een actievere rol leerling.
    a. Alle recent gestarte onderwijsassistenten zijn gestart met de leergang 'basisvaardigheden'
    b. Meer thematisch werken
3. Nog betere communicatie: vaker een ouder-gesprek, inzet Parro om ouders te informeren en betrekken.
    a. Parro geimplementeerd als communicatiemiddel
    b. Korte lijntjes met ouders rondom leerling-zorg

7.10.6 Inzet middelen werkdrukverlichting en NPO-gelden

De middelen voor de werkdrukverlichting zijn in overleg en op verzoek van het team ingezet voor extra ondersteunend personeel. Daarnaast is eerder in samenwerking met de Samuel ZML een conciërge benoemd met een fte van 0,4 voor beide locaties én is per december 2022 een administratief ondersteuner benoemd voor 0,2 fte.
Desondanks is de perceptie van werkdruk groot. Dit komt ook door de wisselingen die er zijn in personeel waardoor extra ondersteunend personeel al snel ingezet moet worden in de groepen waardoor de gewenste 'ruimte' verdwijnt. Dit blijft ook in komend jaar een aandachtspunt.

De NPO gelden zijn conform plan geïnvesteerd in o.a. de verbetering van het rekenonderwijs én de instructievaardigheden, een betere prikkelregulatie voor leerlingen (speelplein, sensomotorisch materiaal) en in extra onderwijsassistenten voor de begeleiding van leerlingen met een zichtbare achterstand.

7.10.7 Voorbereiden start Buitengewoon onderwijs Gouda

Na een traject waarin we de mogelijkheid onderzocht hebben om ook in de regio Gouda een 'buitengewoon onderwijs voorziening' te starten, zijn we uitgekomen bij Both Boerenzorg. In 2023 hebben we onder leiding van een ingehuurde projectleider als projectteam samen een onderwijs-zorg concept ontwikkeld dat nodig is voor de doelgroep én realiseerbaar is op deze boerderij. In eerste instantie was het plan om met de herfstvakantie te starten. Toen dit, gegeven de aanmeldingen én personele bezetting, niet haalbaar bleek is de start uitgesteld naar januari 2024.

Buitengewoon onderwijs richt zich op leerlingen die tijdelijk niet meer mee kunnen draaien in het onderwijs (regulier of speciaal onderwijs) en biedt volwaardig onderwijs aan op de hoofdvakken i.c.m. ervaringsgerichte (zorg) activiteiten. In Berkenwoude bieden wij drie dagen onderwijs op de boerderij (maandag, dinsdag en donderdag). Op woensdag en vrijdag gaan de leerlingen naar de school van herkomst (de school waar ze ook naartoe uitstromen).

Bij het schrijven van dit jaarverslag heeft Buitengewoon onderwijs vier leerlingen op locatie Berkenwoude.

7.11 Samuëlschool – (V)SO ZML/EMB

7.11.1 Onderwijsontwikkelingen, terug- en vooruitblik

Passend onderwijsaanbod

In 2023 waren de ontwikkelingen binnen de Goudse scholen van stichting SO-Randstad een centraal thema. Er is besloten om per schooljaar 2024-2025 het gespecialiseerd onderwijs op reformatorische grondslag in Gouda anders te organiseren: onder één nieuwe schoolnaam, met op drie locaties een specifiek onderwijsaanbod:

- Alle leerlingen starten in een zogenaamd Jong Kind Centrum (locatie Wilhelmina van Pruisenlaan) waarbij ze afhankelijk van de onderwijs- en ondersteuningsbehoefte onderwijs volgen in een instroomgroep of een ZML-groep.
- Rondom groep 3 / 4 stroomt de leerling door naar ofwel ZML richting VSO of naar het S(B)O (locatie Beversluis).
- Op de locatie 'Beversluis' aan de Hoogenburg wordt het onderwijs georganiseerd voor leerlingen met een SBO en/of SO cluster 4 profiel. Daarbij worden de leerlingen zo mogelijk geïntegreerd in groepen ingedeeld op onderwijsbehoefte.

We verwachten met deze ontwikkeling beter tegemoet te komen aan de onderwijsbehoefte van de leerlingen op alle locaties en dat de mogelijkheden voor differentiatie worden vergroot. En ook dat leerlingen minder vaak hoeven te veranderen van locatie omdat blijkt dat het onderwijsaanbod niet voldoende aansluit.

Onder begeleiding van Penta Rho is met de MT-leden van de Goudse scholen en de directeur-bestuurders een visie- en beleidsdocument gemaakt voor Gespecialiseerd onderwijs in Gouda onder één dak.

De combinatie van onderwijs en zorg die we kunnen bieden door samenwerking met KDC De Mirte van Siloah zorgt ervoor dat we voor meer kinderen een passend onderwijsaanbod kunnen realiseren. Bij de start van schooljaar 2023-2024 is op de locatie Wilhelmina van Pruisenlaan alvast voorgesorteerd op de komst van het Jonge Kind Centrum (JKC): alle groepen met jongere leerlingen volgen onderwijs op deze locatie, de oudere leerlingen vanaf 9-10 jaar krijgen onderwijs op de locatie Han Hollanderweg. Door de toename van oudere leerlingen vanaf 10 jaar die praktisch leren, is er op de locatie Han Hollanderweg een extra praktisch-cognitieve groep gestart. Deze groep is gekomen in de plaats van een cognitieve groep.

Handelings- en opbrengstgericht werken (HOGW)

Het handelings- en opbrengstgericht werken heeft op alle niveaus voortdurend de aandacht. De afgelopen jaren hebben we onze werkwijze steeds geëvalueerd en verbeterd. Onze huidige manier van werken hebben we beschreven en geborgd in het

protocol HOGW en in werkkaarten. We hebben prioriteitsleerlijnen aangewezen bij de vier hoofdleergebieden. Extra aandacht besteden aan deze leerlijnen heeft een positief effect op het geheel van de leeropbrengsten. Aan het eind van schooljaar 2022-2023 zijn de schoolopbrengsten geanalyseerd. We zien groei, met name bij Rekenen (stijging van 8,9%). Ook bij de prioriteitsleerlijnen van Mondelinge taal en Leren leren zien we groei. De leerachterstanden als gevolg van de coronapandemie zijn ingelopen, daar is de afgelopen jaren dan ook hard aan gewerkt. In het SO blijven de opbrengsten wat meer achter vergeleken bij het VSO. We verwachten een positief effect op de leeropbrengsten in deze groepen door de komst van een extra cognitieve SO-groep per schooljaar 2023-2024.

We hebben na de analyse van de schoolopbrengsten acties geformuleerd voor het vervolg. Eén van de acties is het verhogen van de opbrengsten voor Rekenen door het verbeteren van de doorgaande lijn in school. Ook worden de basisvaardigheden Rekenen structureel in iedere groep herhaald. Voor het vergroten van de opbrengsten van Spelling is er per januari 2023 een nieuwe methode ingevoerd: Spelling langs de Lijn. Bij de start van het schooljaar 2023-2024 is de nieuwe methode voor technisch lezen "Lijn 3" ingevoerd en ook de vernieuwde leerlijn Mondelinge taal. Wat betreft de resultaten van sociale competenties zien we dat daarin groei nodig is, de norm wordt nl. niet behaald. Er is aandacht gegeven aan het juist scoren van de vragen. Ook is er per leerroute een norm gesteld. Daardoor hebben we een reëler beeld gekregen. We gaan verder met het schoolbreed preventief inzetten van de doelen van ZIEN!, we verwachten daar een positief beeld van m.b.t. de resultaten voor sociale competenties.

Aanvullende bekostiging NPO, inzet extra onderwijsassistentie

Vanuit de overheid ontvangen scholen met ingang van schooljaar 2021-2022 extra bekostiging. Deze bekostiging komt uit het Nationaal Programma Onderwijs (NPO) en is bedoeld voor herstel en ontwikkeling van het onderwijs tijdens en na corona. Met dit extra geld zijn we in staat om de leervertraging en andere problemen als gevolg van de coronacrisis aan te pakken. Het personeel en de MR hebben meegedacht over de besteding van het bedrag. Het meeste geld wordt besteed aan schoolontwikkeling (PCM, werken met Gynzy), de aanschaf van materiaal voor Zedemo (vergroten leeropbrengsten leren leren) en aan de extra inzet van personeel. Door de inzet van extra onderwijsassistentie lukt het ons beter om de leerlingen meer aandacht en instructie te geven, dat heeft een positief effect op de leeropbrengsten.

Didactiek en activerend lesgeven

De toename van het aantal leerlingen, de verschillende niveaus en onderwijsbehoeften van de leerlingen stellen ons voor grotere uitdagingen op didactisch gebied. Bij de schoolontwikkeling steken we daarom in op onze manier van lesgeven: hoe kunnen we onze instructie zo vormgeven dat we de leerlingen zoveel mogelijk activeren en dat de leerstof zo goed mogelijk beklijft? Tijdens vergaderingen en studiedagen bekwamen we ons steeds verder onder leiding van externe deskundigen. De manier van werken tijdens het geven van instructie is vastgelegd in een werkkaart. De komende tijd wordt d.m.v. observaties gewerkt aan het implementeren van deze werkwijze. In dit verband mag ook de leergang OA genoemd worden, deze leergang is specifiek in samenwerking met Driestar-educatief ontwikkeld voor ervaren onderwijsassistenten op het (V)SO. De leergang is gestart in september 2023 en loopt nog door t/m maart 2024. In de leergang krijgen didactiek en het geven van instructie nadrukkelijk een plaats.

Thematisch werken

In alle groepen wordt gewerkt volgens de principes van het thematisch onderwijs. Op dit gebied zijn we nog volop in ontwikkeling. De vakken worden zoveel mogelijk in samenhang aangeboden binnen een thema. Het SO-team is al langere tijd bezig met het implementeren van thematisch werken, ook het VSO-team heeft de afgelopen jaren gewerkt aan de verdere doorontwikkeling. Daarmee is de doorgaande lijn in school verbeterd. De komende tijd wordt het thematisch werken verder uitgebouwd en geborgd in een visiedocument.

Burgerschap

Naar aanleiding van de recente wetgeving van de overheid is er in de stichting SO-Randstad een werkgroep in het leven geroepen om uit te werken op welke wijze deze wet in de praktijk op de scholen gestalte krijgt. We realiseren ons dat burgerschap in het rijtje kernvakken staat, samen met rekenen, taal en digitale geletterdheid. Tegelijk moeten de leerlingen weten welke weg Gods geboden wijzen in de maatschappij van Nederland. In de werkgroep wordt gewerkt aan de praktische uitwerking van de SLRO-leerlijn in de school. We gaan ons nog oriënteren op manieren waarop vorderingen van de leerlingen gevolgd kunnen worden.

PCM

Als team hebben we een training over PCM gevolgd. PCM is een observatie- en communicatiemodel. Het doel van PCM is om relaties te versterken binnen het team èn met alle leerlingen. Dit model is een hulpmiddel om een antwoord te vinden op de vraag hoe we iedere leerling kunnen bereiken. Een PCM-trainer heeft observaties in de groepen gedaan en de groepsteams handelingssuggesties gegeven waarmee de leerlingen in het kader van PCM beter kunnen worden bereikt. Het PCM-traject zal de komende tijd een vervolg krijgen, zo leren we deze manier van kijken en werken steeds meer in de praktijk te brengen.

Ouderbetrokkenheid

Eén van de speerpunten in het schoolplan is ouderbetrokkenheid. Om ons als team te bezinnen op de rol en positie van ouders in de school, gaan we ons als team verdiepen in het thema ouderbetrokkenheid. Een deskundige over dit onderwerp heeft mooie inzichten gegeven in het belang van een goede thuisbetrokkenheid: wederzijdse belangstelling vanuit zowel (pleeg)ouders naar school als van school naar de thuissituatie. In de oudergesprekken is er n.a.v. deze inzichten meer ruimte gekomen om actief te vragen naar de thuissituatie van de leerlingen en de behoefte aan ondersteuning in de thuissituatie. De

komende jaren blijft dit een belangrijk speerpunt voor de Samuëlschool. Met als doel om samen met ouders te werken aan de optimale ontwikkeling van onze leerlingen, zowel op school als in de thuissituatie.

Ontwikkelingen VSO

In het VSO-team is gewerkt aan het verbeteren van het transitieproces voor stage en schoolverlaten. De afspraken over de LOL-stages (Leren op Locatie) zijn herzien, zo wordt in de structuurgroep en in de groep praktisch meer ingezet op afwisseling in de LOL-stageplaatsen. De oudere VSO- leerlingen doen werkervaring op bij verschillende bedrijven en instellingen, daardoor hebben we beter zicht op hun mogelijkheden en interesses.

Met het stageteam werken we aan het optimaliseren van het transitieproces om leerlingen zo goed mogelijk voor te bereiden op stage en uitstroom. We hebben een pilot gedaan met een transitiecommissie waarin iedere (toekomstige) stage-leerling is besproken: welke keuzes zijn van belang voor deze leerling, wat is belangrijk om te leren tijdens de praktijkvakken en stage. De pilot is geëvalueerd en bleek succesvol. We hebben daarom deze werkwijze vastgelegd in onze borgingsdocumenten rond stage en transitie.

Het stageteam verdiept zich in Praktijkleren en branche-certificaten voor de leerlingen die uit gaan stromen richting Arbeid. De afgelopen twee jaar hebben de leerlingen de school met een VSO-diploma verlaten. De werkwijze rond de diplomering en het opbouwen van een examenportfolio wordt steeds geëvalueerd en waar nodig bijgesteld. Tot op heden hebben alleen leerlingen met uitstroomprofiel Dagbesteding de school verlaten, de komende jaren verwachten we ook uitstroom richting Arbeid. Daarom wordt gewerkt aan het examenreglement voor de uitstroom Arbeid, dit zal voor instemming worden voorgelegd aan de MR.

Ontwikkelingen SO

Op het SO is (zoals hierboven al beschreven) het thematisch onderwijs verder doorontwikkeld. Daarnaast is er in het SO gewerkt aan een kijkwijzer voor de opzet van kringactiviteiten en is er meer aandacht voor het toevoegen van reken- en taaldoelen in het thematisch onderwijs en in de hoeken. In verschillende hoeken worden doelen vanuit rekenen en taal toegevoegd, zodat kinderen de ruimte krijgen om spelenderwijs met deze doelen te oefenen. Daarnaast wordt bij het kiezen van geschikte hoeken rekening gehouden met verschillende niveaus van spelen, het spelaanbod sluit daardoor aan bij de ontwikkelingsfase van het kind. Doel is om in de toekomst de doelen van rekenen en taal steeds meer te verweven in het thematisch werken, zodat leerlingen op het SO steeds meer vanuit de context en vanuit spel werken aan hun reken- en taalontwikkeling. De komst van het JKC per schooljaar 2024-2025, waarbij de SO-ZML groepen zich op dezelfde locatie zullen bevinden als de jongste SBO-groepen biedt hiervoor mooie mogelijkheden.

7.11.2 Opbrengsten van het speciaal (voortgezet) onderwijs

Ook in het speciaal onderwijs wordt de vraag aan de scholen gesteld of zij kunnen aantonen wat er daadwerkelijk met de leerlingen wordt bereikt. Voor de Samuëlschool, als school voor zeer moeilijk lerende leerlingen is hier geen gemakkelijk antwoord op te geven. We beoordelen deze ontwikkeling wel positief. Met de gehanteerde leerlijnen kijken we op kind-, groeps- en schoolniveau naar de resultaten van onze school.

De uitstroom uit het speciaal onderwijs hebben we opnieuw in kaart gebracht. De reguliere uitstroom uit het SO is rond de leeftijd van 12 jaar. Tussentijds vindt ook uitstroom plaats, bijvoorbeeld vanwege verhuizing naar een andere ZML-school of naar het SBO. Hieronder de uitstroom op het SO. We gebruiken hierbij de categorieën die de inspectie hanteert, maar vermelden deze in de tabellen alleen indien van toepassing:

Uitstroom SO								
	2015 2016	**2016 2017**	**2017 2018**	**2018 2019**	**2019 2020**	**2020 2021**	**2021 2022**	**2022 2023**
Reguliere uitstroom (op de leeftijd van 12 jaar)								
Praktijkonderwijs	1	3	1	1		1		
VSO – leerroute C	4	2		1	1	3	5	4
VSO – leerroute PC	2	1			1	1	1	3
VSO – leerroute P		1		3	1	4		2
VSO-leerroute E							1	
Tussentijdse uitstroom								
Andere school voor ZML			1	1	3			2
Speciaal basisonderwijs (S(B)O)				1	2			
Zorgboerderij/KDC								
Overig							1	1
Totaal (regulier+ tussentijds)	**7**	**7**	**2**	**7**	**8**	**9**	**8**	**12**

De reguliere uitstroom uit het VSO is op de leeftijd van 18-20 jaar. Tussentijds vindt ook uitstroom plaats, bijvoorbeeld vanwege verhuizing naar een andere ZML-school of naar het PRO. Hieronder de uitstroom op het VSO. We gebruiken hierbij weer de categorieën die de inspectie hanteert, maar vermelden deze in de tabellen alleen indien van toepassing:

Uitstroom VSO								
	2015 2016	**2016 2017**	**2017 2018**	**2018 2019**	**2019 2020**	**2020 2021**	**2021 2022**	**2022 2023**
Reguliere uitstroom (op de leeftijd van 18/20 jaar)								
Reguliere arbeidsplaats al dan niet met een subsidie		1			1			
Sociale werkvoorziening/ sociale werkplaats/ beschermde werkomgeving				1				
Arbeidstrainingscentrum								
Activiteitengerichte dagbesteding	3	3	1	1	2	1	2	1
Arbeidsmatige dagbesteding	4	1		3	2	3	3	3
Belevingsgerichte dagbesteding								
Zorgboerderij								
Tussentijdse uitstroom								
Andere school voor ZML			1		1		1	
Activiteitengerichte dagbesteding								
Arbeidsmatige dagbesteding								
Praktijkonderwijs (PRO)			3	1			2	2
School voor ZMOLK								
Zorg/behandeling zonder onderwijs al dan niet verbonden aan een ambulante of (semi-) residentiële instelling (bijv jeugddetentie en KDC)			1					
Belevingsgerichte dagbesteding								
Onbekend/overig								
Totaal (regulier+ tussentijds)	**7**	**5**	**6**	**6**	**6**	**4**	**8**	**6**

Uitstroomgegevens VSO in relatie tot het ontwikkelingsperspectief

In onderstaande tabel wordt de werkelijke uitstroom afgezet tegenover de uitstroombestemming van de leerling volgens het Ontwikkelingsperspectief.

Uitstroom afgezet tegen het ontwikkelingsperspectief	**2016**	**2017**	**2018**	**2019**	**2020**	**2021**	**2022**	**2023**
Ontwikkelingsperspectief meer dan gehaald		20%		20%		25%		
Ontwikkelingsperspectief gehaald	85%	80%	100%	80%	100%	75%	100%	100%
Ontwikkelingsperspectief niet gehaald	15%							
Totaal	85%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%

Toelichting uitstroom SO en VSO: we zijn tevreden met de uitstroom omdat de leerlingen de school verlaten op het niveau waarnaar is toegewerkt. In de afgelopen jaren hebben de leerlingen hun ontwikkelingsperspectief behaald, een enkele leerling is zelfs op een hoger niveau uitgestroomd. Ook is al jaren de bestendiging van de uitstroom 100%: door de inspanningen van alle betrokkenen blijken alle leerlingen 2 jaar na het schoolverlaten nog op het niveau van de uitstroom te kunnen functioneren.

Uitstroom SO naar PrO

In onderstaande tabel wordt weergegeven welk percentage van de leerlingen vanuit het SO zijn uitgestroomd naar PrO.

% uitstroom PRO	**2016**	**2017**	**2018**	**2019**	**2020**	**2021**	**2022**	**2023**
Samuelschool ZML	14%	42%	50%	20%	0%	11%	0%	0%

Toelichting: we streven als school naar het hoogst haalbare voor iedere leerling wat betreft onderwijsniveau. Dit jaar zijn er echter geen leerlingen vanaf SO doorgestroomd naar PRO. Wel zijn er 2 VSO-leerlingen naar het PrO gegaan, we zien dat het vaak op 13- of 14-jarige leeftijd alsnog lukt om de overstap naar PrO te maken omdat leerlingen wat langer tijd nodig hebben om aan de criteria te voldoen.

7.11.3 Oudertevredenheid

In 2023 is er een oudertevredenheidspeiling afgenomen (vierpuntschaal, een score van 3 of hoger is voldoende). Hierbij ziet u de resultaten van de afgelopen OTP-2023. We zijn dankbaar dat de ouders onze school waarderen en nemen de aangereikte leerpunten mee. Als enige scoort onvoldoende: stage en uitstroom met een 2,69. Deze vraag is alleen ingevuld door ouders/verzorgers die ermee te maken hebben. Er is de afgelopen jaren door het stageteam extra ingestoken op het verbeteren van de processen rond stage en uitstroom. Om zicht te krijgen op de actuele stand van zaken is in oktober 2023 opnieuw een vragenlijst uitgezet onder de ouders/verzorgers van (LOL-)stage-leerlingen. De uitslag van deze vragenlijst is zonder meer positief te noemen. Er is een duidelijk verschil zichtbaar ten opzichte van de oudertevredenheidspeiling: ouders geven in de vragenlijst aan dat ze tevreden zijn over de huidige werkwijze.

Schooljaar	2023
Kwaliteitszorg	3,10
Leerstofaanbod	3,25
Leertijd	3,17
Pedagogisch handelen	3,29
Didactisch handelen	3,13
Afstemming	3,27
Actieve en zelfstandige rol van de leerlingen	3,29
Schoolklimaat	3,07
Zorg en begeleiding	3,0
Opbrengsten	3,10
Sociale veiligheid	3,20
Incidenten	3,34
Stage en uitstroom	2,69
Eindcijfer school	7,6
Aantal ingevulde respondenten	53%

7.11.4 Leerling tevredenheid en sociale veiligheid

De rapportage van de veiligheidsmonitoring is er iets anders uit gaan zien, nu het via www.zienvooronderwijs.nl ingevuld en gerapporteerd wordt.

Overzicht schoolgegevens	
Samuëlschool Gouda ZML - Hoofdvestiging (26NU)	
Brincode school:	26NU
Schooljaar:	2022/2023
Aantal leerlingen dat vragenlijst invulde:	29
Totaal aantal leerlingen:	77
Gemiddelde score Welbevinden:	3.56
Standaarddeviatie Welbevinden:	0.99
Gemiddelde score Veiligheidsbeleving:	3.72
Standaarddeviatie Veiligheidsbeleving:	0.77
Gemiddelde score Aantasting veiligheid:	3.76
Standaarddeviatie Aantasting veiligheid:	0.71

De gemiddelde score is een score tussen de 1 en 4, waarbij 4 het meest positief is. Het gaat bij deze rapportage om de vragenlijst met de 3 antwoordopties.

	Landelijk gemiddelde	Samuelschool	Landelijk standaarddeviatie	Samuelschool standaarddeviatie
Welbevinden	3.07	3.56	0.18	0.99
Veiligheidsbeleving	3.39	3.72	0.08	0.77
Aantasting veiligheid	3.48	3.76	0.17	0.71

Dit jaar hebben we gebruik gemaakt van de vragenlijsten met een driepuntschaal. Na het invoeren van de scores van deze driepuntschaal worden de uitkomsten automatisch omgerekend naar een vierpuntschaal. Dit maakt dat we onze resultaten kunnen vergelijken met de benchmark. Nu de resultaten worden 'berekend' uitgaande van een vierpuntschaal zijn we als school tevreden met een gemiddelde score van 3.0 of hoger. Zoals te zien is in het overzicht liggen de scores hoger. We zijn dan ook tevreden met de scores. Als we kijken naar de standaarddeviaties dan laat dit zien dat er wat meer uiteenlopend is geantwoord, de beleving van de leerlingen kan heel verschillend zijn. Sinds vorig schooljaar wordt een Schoolmaatschappelijk Werker (SMW'er) ingezet voor het houden van individuele gesprekken met leerlingen, bekostigd vanuit de gemeentelijke NPO-gelden. Het is op dit moment nog niet aantoonbaar in de monitoring sociale veiligheid wat het effect hiervan is, maar leerlingen en ouders geven aan dat deze gesprekken een waardevolle aanvulling vormen en een positieve invloed hebben op de veiligheidsbeleving van de leerlingen.

7.11.5 Inzet middelen diverse subsidies

In 2022 heeft de Samuëlschool ZML van de overheid een bedrag ontvangen van €73.000,- voor de aanpak van de coronavertragingen, de zogeheten NPO-gelden. Dit bedrag mag verspreid over 3 schooljaren uitgegeven, tot uiterlijk eind schooljaar 2024-2025. In 2023 is volgens het NPO-plan €19.067,- uitgegeven aan scholing (ICT en PCM) en de aanschaf materiaal Zedemo. Het resterende bedrag zal de komende periode worden besteed.

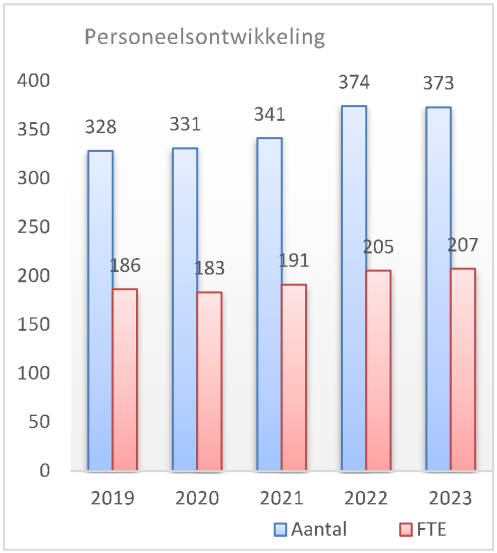
Vanuit de subsidie basisvaardigheden heeft de Samuëlschool in 2022 €109.554,- ontvangen. Dit bedrag wordt naar rato verdeeld over de Samuëlschool ZML en SO-Gedrag en wordt volgens het activiteitenplan besteed binnen de subsidieperiode. Deze periode loopt nog tot eind schooljaar 2023-2024. In 2023 is er op de Samuëlschool ZML €32.561,73 besteed vanuit het subsidiebedrag.

7.11.6 Klachtenregeling

De Samuëlschool ZML heeft een officiële klacht via de klachtencommissie van GCBO ontvangen. Deze is deels gegrond en deels ongegrond verklaard. Er zijn door de school en door het bestuur verbeteracties genomen.

8 PERSONEEL

8.1 Personeelsontwikkeling

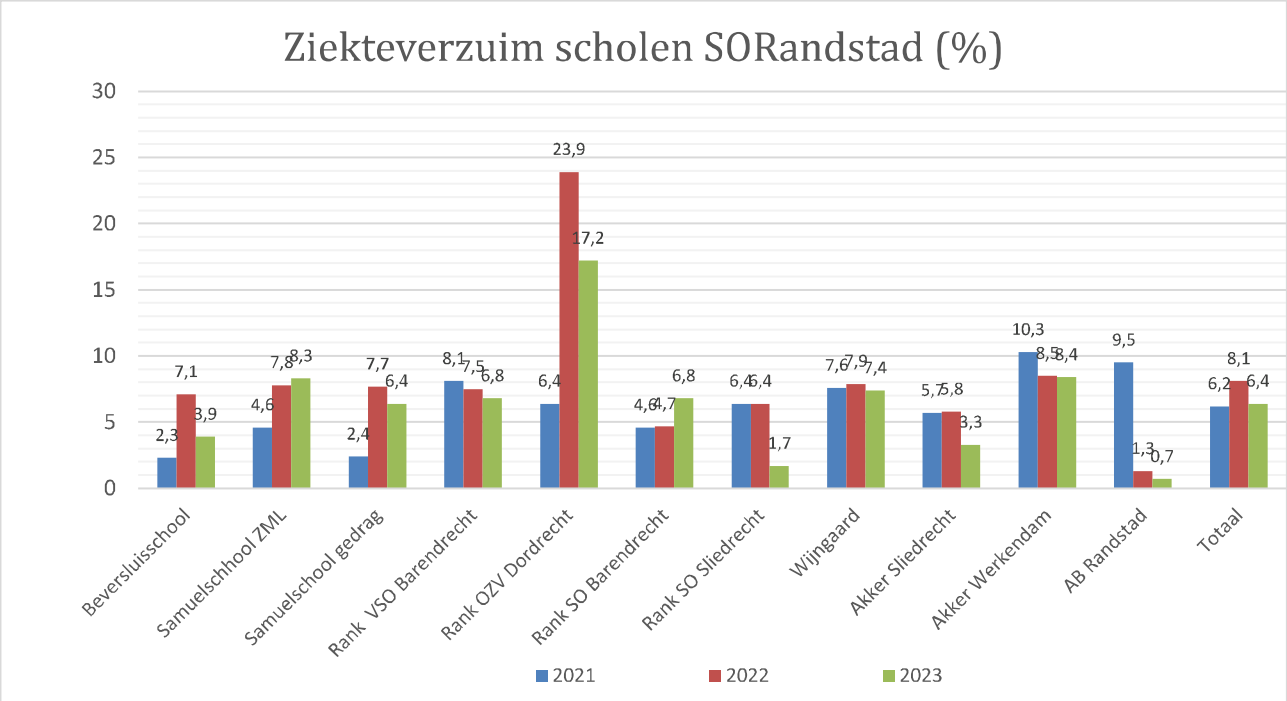

De vijf scholen hebben eind 2023 in totaal 373 personen in dienst met in totaal 205 FTE. Verhoudingsgewijs werken er meer mensen per FTE, wat betekent dat het deeltijd werken is toegenomen. Daarnaast investeren we in opleidingsplekken, wat ook bijdraagt aan toename van FTE en aantal personeelsleden.

De personele situatie was het afgelopen jaar redelijk dynamisch. Vacatures konden gelukkig bijna allemaal ingevuld worden. Tussentijdse vervanging en invulling was heel ingewikkeld. We zijn overgegaan tot het doen van over benoemingen om fluctuaties in het lopende schooljaar beter te kunnen opvangen. Daarnaast is er uitbreiding nodig vanwege de toenemende intensiviteit van begeleiding.

8.2 Verzuim

Een belangrijk kengetal is het ziekteverzuimpercentage. We zijn aangesloten bij bij Perspectief als ARBO dienstverlener. De verzuimcijfers worden hierdoor per locatie bijgehouden. In het jaar 2023 is het ziekteverzuim fors afgenomen in vergelijking met het jaar ervoor. Enerzijds was dat te verwachten vanwege de afname van coronabesmettingen. Anderszijds hebben we in samenwerking met de arbodienst hier ook actief aan gewerkt. Er is een analyse uitgevoerd, verzuimbegeleiding is versterkt, trainingen gegeven, enz. Op diverse scholen wordt de werkwijze rondom het Huis van werkvermogen van GS-Vitaal ingezet bij gesprekken.

8.3 Toekomstgericht personeelsbeleid

Het opgestelde beleid is ook in 2023 verder uitgevoerd. We onderhouden en versterken de samenwerkingen met de opleidingen.

De introductie en begeleiding van nieuwe medewerkers is een belangrijk thema geweest waar de werkgroep over heeft gesproken. Door de groep schoolopleiders is hard gewerkt aan een werkwijze, wat inmiddels ook door hen wordt uitgevoerd.

Om ook in de toekomst te voorzien in bekwaam en bevoegd personeel richten we ons op het (mede) opleiden en bekwamen van personeelsleden. Er worden middelen voor beschikbaar gesteld en personeelsleden krijgen opleidingen aangeboden. Intern wordt de begeleiding van bestaand personeel versterkt. De SORandstad Academie is gestart.

We kiezen oa ook voor het concept van Samen Opleiden (SAM). In 2023 behaalde de Beversluisschool het certificaat. Inmiddels zijn vier van onze scholen gecertificeerde SAM scholen.

8.4 Werving, PR en communicatie

In 2022 is er besloten om te investeren in werving, PR en communicatie. Op deze wijze willen we de organisatie in beeld brengen bij de opleidingsscholen (MBO en PABO), geïnteresseerden, zij-instromers en ervaren onderwijsmensen om te zorgen voor een stevig toekomstgericht personeelsbeleid en personeelsbezetting. In 2023 is er een open avond georganiseerd voor potentiële personeelsleden. Bijna 30 geïnteresseerden waren aanwezig en er zijn ook sollicitaties uit voortgekomen. Daarnaast hebben we deelgenomen aan een loopbaanevent.

8.5 SORandstad Academie

In 2023 (schooljaar 2023-2024) is de Academie gestart. De werkgroep heeft een interessant scholingsplan opgesteld naar aanleiding van een behoeftepeiling onder personeel. De trainingen en workshops zijn zowel verzorgd door eigen personeel als door externen. Een greep uit het aanbod: regie over je energie, Geef mij de 5, Weerbaarheid, PCM, enz. De waardering van de deelnemers is tot op heden groot.

8.6 Gesprekkencyclus

In het personeelsbeleid werken we volgens het protocol voor "beoordelen en belonen". Daarin is een tweejarige cyclus opgenomen die wordt afgesloten met een beoordelingsgesprek. Elk functieprofiel is daarvoor uitgewerkt in resultaatgebieden en prestatie-indicatoren. De nieuwe opzet met experimenten (wat in 2022 is opgesteld) is in 2023 gecontinueerd.. Mede omdat het HRM systeem aan het eind van 2023 zal worden vervangen door een ander systeem.

8.7 ARBO

Er is een nieuw contract met Perspectief afgesloten. Het Arbobeleid is uitgewerkt in drie hoofdrubrieken: Psychosociale veiligheid, Fysieke veiligheid en de Risico-inventarisatie en -Evaluatie (RI&E). Jaarlijks worden controles uitgevoerd om de kwaliteit van ons beleid te waarborgen. We kiezen zoveel als mogelijk voor een preventieve aanpak.

De Stichting is ten behoeve van de beheersing van uitkeringen na ontslag aangesloten bij de stichting BWGS (Beheersing Wachtgeldvolume Gereformeerd Schoolonderwijs). BWGS is een stichting die zich bezig houdt met het beheersen van het wachtgeldvolume van de bij de Stichting aangesloten scholen.

BWGS betaalt de uitkeringskosten van werkloos onderwijspersoneel van de aangesloten scholen, onder de voorwaarde dat een schoolbestuur kan aantonen dat zij zich voldoende heeft ingespannen om ontslag van een personeelslid te vermijden en, voor zover mogelijk, een goed alternatief heeft geboden (binnen de school of daarbuiten).

8.8 Personeelstevredenheidsonderzoeken

Een kernpunt in het beleid van de scholen is goed werkgeverschap en als uitwerking daarvan goed integraal personeelsbeleid. De missie en de doelen van de scholen worden gerealiseerd door de medewerkers, zij brengen die in praktijk. Om de kwaliteit van het personeelsbeleid te toetsen wordt per twee jaar de medewerker-tevredenheid onderzocht. Het vorige onderzoek was najaar 2022, het volgende zal plaatsvinden in 2024. In het verslag jaar 2023 is er dus geen personeelstevredenheidsonderzoek afgenomen. De resultaten van 2022 (en 2020) zijn te vinden in het jaarverslag van 2022.

9 AMBULANTE BEGELEIDING (dienstencentrum)

9.1 Doelstelling en missie

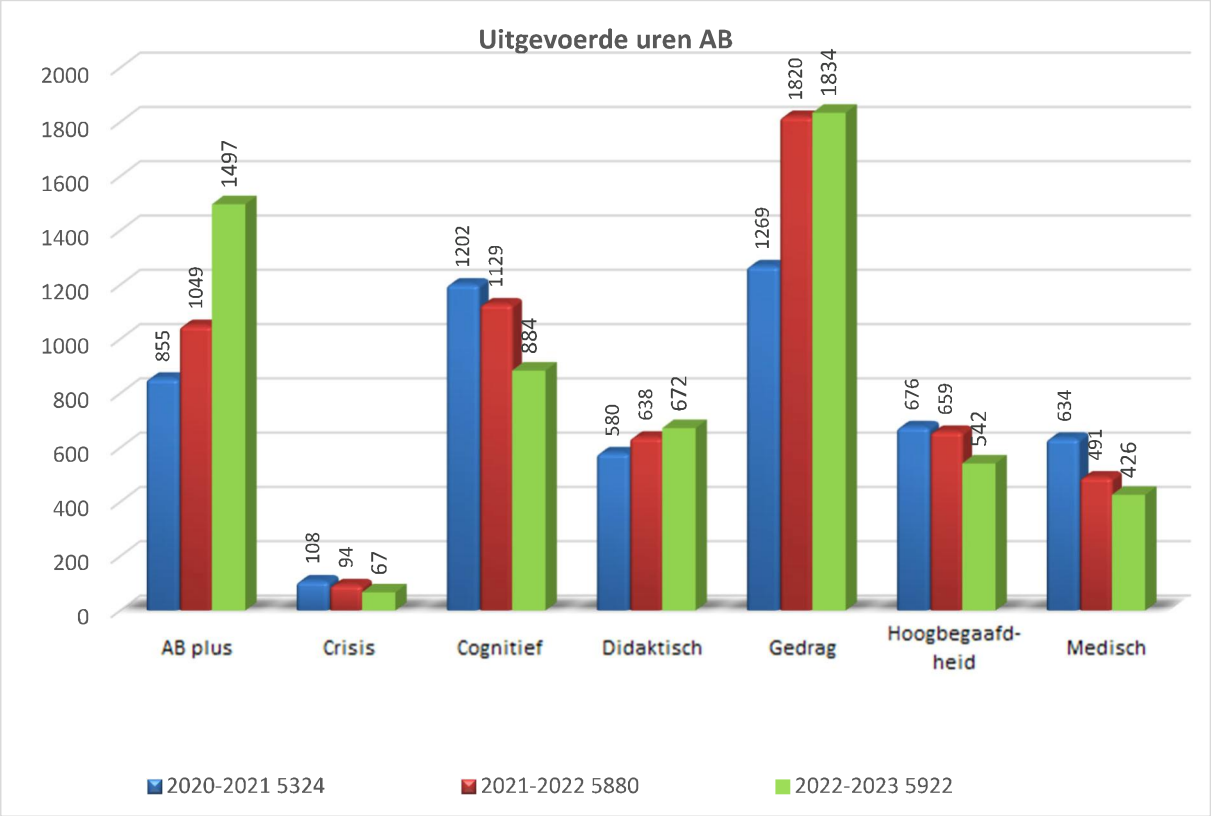
Ook dit jaar willen we de ontwikkelingen van de AB-dienst delen. Dat alles start met onze missie die hieronder verwoord is. *Ontmoet mensen die jouw leerling zien als een kostbaar geschenk van God, levend in een gebroken wereld. Vanuit deze visie willen wij als Ambulante Dienst de scholen uit de regio Randstad (Barendrecht en Gouda) ondersteunen. Wij sluiten graag aan bij vragen over het kind om met alle betrokkenen te zoeken naar mogelijkheden om het kind weer tot bloei te laten komen.*

9.2 Personeelsontwikkelingen

Bij Ambulante Dienst Randstad werken 14 collega's. Drie collega's zijn bijna fulltime betrokken, de overige collega's werken parttime. Eén van de collega's is de teamleider. Hij coördineert het werk en stuurt het AB team aan. De teamleider neemt deel aan een landelijk overleg van coördinatoren binnen het samenwerkingsverband. Hier wordt kennis gedeeld en gezocht naar afstemming van de werkwijze. Verder maakt de teamleider ook deel uit van de Regionale Commissie. Vanuit die rol denkt hij met de regiomanagers mee over de uitvoering van het beleid van Berseba. Als AB-dienst vinden we het belangrijk om het leiderschap te delen. Op grond daarvan hebben we een kerngroep van de teamleider en drie andere Ambulant Begeleiders die gezamenlijk de lijnen uitzetten voor de AB-dienst.

9.3 Uitgevoerde werkzaamheden

De geleverde AB-diensten 2022-2023 zijn als volgt:

Er is in 2022-2023 meer AB uitgevoerd dan in het vorige schooljaar.

AB plus

Opvallend is dat de AB plus fors blijft groeien. Scholen waarderen de expertise van de AB-dienst op dit terrein zeer positief. Dit zou een reden kunnen zijn dat scholen meer gebruik maken van de expertise van de AB-dienst op gebied van scholing en coaching van leerkrachten en het meedenken van de AB-dienst over beleid op school. Ook de inzet van NPO-middelen heeft wellicht een positieve bijdrage geleverd hebben aan het aantal aanvragen.

Gedrag
De ondersteuningsbehoefte op het gebied van gedrag zijn licht toegenomen. De scholen hebben behoefte aan de expertise van de AB-dienst om te zoeken naar de juiste ondersteuning op het gebied van gedrag. Daarbij zal de collectieve ambitie van Berseba op het gebied van inclusief onderwijs zeker een rol spelen.

Hoogbegaafdheid
Het aantal AB-aanvragen voor ondersteuning op het gebied van hoogbegaafdheid neemt nog steeds af. Dit heeft waarschijnlijk te maken met het versterken van de basiskwaliteit van de basisscholen, waar onze AB-dienst een mooie rol in vervult.

Cognitief
De ondersteuningsbehoefte op het gebeid van cluster-3 leerlingen neemt af. De scholen hebben, mede door de expertise binnen de Ambulante Dienst, meer handvatten gekregen.

Crisis/medisch
Beide categorieën laten een lichte daling zien. We zien daarvoor geen duidelijk aanwijsbare redenen.

Prognose
De verwachting is dat het geheel van aanvragen AB en AB-plus wat zal dalen. Dit vanwege de NPO-gelden die afgelopen zijn en de gewijzigde financiering van de AB-trajecten. Een wijziging levert vaak in eerste instantie een wat voorzichtigere houding van de scholen op.

9.4 Klanttevredenheid van de AB dienst in 2022-2023

Evaluatie van het hele team		1	2	3	4	5
1. Het traject heeft opgeleverd wat we ervan verwachtten.	22/23	1			43	68
	21/22		1	7	36	78
2. School is tevreden over de communicatieve vaardigheden van de ambulante begeleider.	22/23				20	92
	21/22			2	18	102

Helemaal niet tevreden	Niet tevreden	Redelijk tevreden	Tevreden	Zeer tevreden
1%			38%	61%
	1%	6%	30%	64%
			18%	82%
		2%	15%	84%

Evaluaties
De evaluaties laten zien dat we zeer goed scoren, zowel op communicatieve vaardigheden als ook op voldoen aan de verwachting van scholen. Meer dan 90% van de scholen geeft aan dat ze tevreden tot zeer tevreden zijn over beide bovengenoemde aspecten.

Versterken kwaliteit AB dienst
Ondanks de hoge klanttevredenheid blijven we ons als AB-dienst inspannen om onze kernwaarden en de scholen te versterken. Als AB-dienst zetten we ons hiervoor om ons steentje bij te dragen aan meer herbergzaam onderwijs. We hebben zes richtinggevende uitspraken geformuleerd. Deze helpen ons om in de richting te ontwikkelen die wij voor ogen hebben. Verderop in dit verslag is de uitwerking hiervan te lezen.

Reflectie
Als AB-dienst reflecteren we zowel met IB-ers als met de regiomanagers van het samenwerkingsverband op de inzet en het aanbod. Op deze wijze kijken we waar mogelijkheden liggen om onze kernwaarden uit te bouwen en ons aanbod zo gericht mogelijk te maken. Dit komt bijvoorbeeld tot uiting in het zoeken naar andere vormen van AB.

9.5 Ontwikkelingen

AB-plus
De AB-plus liep ook dit cursusjaar goed. De PCM-trainingen en de training Hechting en Trauma voorzien nog steeds in een behoefte. Er is dit jaar ook gebruik gemaakt van het nieuw ontwikkelde aanbod van Leespraat. Inmiddels hebben we ook een aanbod op het gebied van het versterken van de executieve functies.

Randstad Academy
Binnen onze scholen zijn we bezig met het ontwikkelen va aanbod voor onze eigen collega's. We doen dit binnen wat we de Randstad Academy hebben genoemd. Binnen deze Academy gaat de AB-dienst ook nadrukkelijk een rol vervullen in het aanbod. De teamleider is ook betrokken bij de vormgeving van de Randstad Academy.

Richtinggevende uitspraken

Als dienst zijn hebben we met de leidinggevende en IB-ers van onze scholen onder leiding van een externe adviseur nagedacht over de rol van de AB-dienst binnen SO Randstad. Daaruit zijn een zestal richtinggevende uitspraken gekomen:

1. De collectieve ambitie van AB-Randstad en de daaraan gerelateerde kernwaarden (Betrokken, Bekwaam, Bruikbaar) hangen nauw samen met het Rijnlands gedachtegoed en de daaruit voortkomende kernwaarden (Verbondenheid, Dienend leiderschap, Verantwoordelijkheid, Eigenaarschap en Bekwaamheid) van SO-Randstad.
2. De AB-diensten van AB-Randstad zijn bekend bij de scholen die vallen onder SO-Randstad en de Bersebascholen in de regio en worden laagdrempelig vormgegeven.
3. De doelstelling van AB-Randstad is het inspireren en toerusten van scholen om te komen tot herbergzaam onderwijs (een passende plek voor iedere leerling) in de regio Randstad.
4. Er is sprake van wederzijde afhankelijkheid tussen de scholen en AB-Randstad. Het proces van halen en brengen zorgt voor synergie (1+1=3) en maakt beide partners sterker. De Ambulante begeleiders van AB-Randstad spelen een verbinden rol tussen het basisonderwijs en het gespecialiseerd onderwijs
5. Met het oog op werving en selectie van Ambulant Begeleiders geven we collega's die werkzaam zijn op de scholen van SO-Randstad zicht op de inhoud en betekenis van de rol van Ambulant Begeleider binnen AB-Randstad.
6. De scholings-, trainings- en coachingsactiviteiten van AB-Randstad komen voort uit de vragen van de scholen waar AB-Randstad haar werk uitvoert. AB-Randstad deelt de zogenoemde AB-plusactiviteiten actief, maar acquireert niet actief.

PLG (Professionele Leer Gemeenschap)

Om onszelf verder te ontwikkelen werken alle collega's binnen de PLG aan hun persoonlijk leerlandschap. Samen met een Critical Friend is iedere collega op zoek naar de volgende stap in hun persoonlijke ontwikkeling. Een deel van de studiedagen van het achterliggende schooljaar hebben we gebruikt om te leren van en met elkaar. Collega's deelden hun expertise en hielpen de collega's dit betekenisvol te maken voor de praktijk. Als dienst zijn we ons ook aan het oriënteren op de vraag hoe we als AB dienst de scholen zo goed mogelijk kunnen ondersteunen in het realiseren van een herbergzame school.

10 JAARVERSLAG (G)MR 2023

10.1 Inleiding

De positie van de Gemeenschappelijke Medezeggenschapsraad (GMR) is in 2019 sterk gewijzigd. Tot 1 augustus was er namelijk een GMR in Gouda en een GMR voor de regio Barendrecht en was het een optelsom van de MR'en. Sinds 1 augustus 2019 is er een nieuwe stichting en hebben we een GMR van 6 leden, gekozen door de MR'en.

De GMR bestaat op dit moment uit de volgende leden:

Dirk-Jan Bakker, ouder - Wijngaard Barendrecht

Wim van Vugt ouder - Rank Barendrecht

Marian Stolk, personeel - De Akker Sliedrecht

Leonard Joosse, personeel - Rank Barendrecht

Arjan Boers, ouder - Beversluisschool Gouda

Helene Kasbergen, personeel - Samuelschool Gouda

10.2 Vergaderingen GMR

Het afgelopen jaar zijn er 3 reguliere GMR- vergaderingen geweest. Daarnaast was er een avond samen met alle leden van de MR, directeur bestuurders en het toezichthoudend bestuur van de stichting.

- Vergadering 20-03-2023
  Op deze vergadering bekijken we onder andere de resultaten van de tevredenheidspeiling die onder collega's en ouders is uitgezet. Wat valt op? Waar wordt op de scholen extra aandacht aan besteed?
- Vergadering 28-08-23
  De eerste vergadering in het nieuwe cursusjaar starte we als GMR compleet, vanuit de Beversluis is inmiddels ook een ouder aangesloten. De rol van voorzitter neemt Dirk-Jan Bakker op zich. Vanuit de stichting wordt het professionaliseringsbeleid aan de GMR voorgelegd. De PGMR gaat akkoord met dit nieuwe beleid als een van de onderdelen van het personeelsbeleid.
- Vergadering 06-12-2022
  Op deze vergadering heeft de GMR samen met het toezichthoudend bestuur en Sander den Hartog van de VGS de begroting 2024 doorgenomen. De GMR geeft een positief advies voor de meerjarenbegroting met een kanttekening voor 2025 en verder. In 2025 en verder willen we het effect zien van de verbeteracties.

10.3 Visitatie oktober 2023.

Op donderdag 5 oktober was er een bestuurlijke visitatie. Onder leiding van VGS werd deze visitatie uitgevoerd. Het is nadrukkelijk een visitatie (geen inspectie of audit). Vanuit de GMR is er een gesprek geweest met Robert Pors en Helene Kasbergen met hen. Er werd onder andere gesproken over de relatie tussen de GMR, toezichthouders en directeur bestuurders.

Het bestuur en de directie houden de GMR op de hoogte van de ontwikkelingen binnen de stichting, deze ontwikkelingen worden op de GMR vergaderingen besproken. Tevens zijn er per jaar minimaal 2 contactmomenten waarop GMR en toezichthoudend bestuur gezamenlijk een onderwerp bespreken.

10.4 Bijeenkomst (G)MR en bestuur.

Op 24-10-23 is er een avond gehouden met alle leden van (G)MR, directeur bestuurders en het toezichthoudend bestuur van de stichting. Onder leiding van het Bram de Muynck denken we met elkaar na over de identiteit en herbergzaamheid van onze stichting en onze scholen. Hoe kunnen we vanuit de diversiteit die er onder leerlingen en ouders is toch onze identiteit behouden?

11 Verantwoording financiën Speciaal Onderwijs Randstad

11.1 Realisatie staat van baten en lasten en balans

11.1.1 Staat van baten en lasten

	Realisatie 2022 x € 1.000	Realisatie 2023 x € 1.000	Begroting 2023 x € 1.000	Verschil
Baten				
Rijksbijdragen	16.016	17.332	16.591	741
Overige overheidsbijdragen	15	62	-	62
Overige baten	785	790	607	183
Totaal baten	16.816	18.184	17.198	986
Lasten				
Personele lasten	14.727	16.575	15.275	1.300
Afschrijvingen	345	404	351	53
Huisvestingslasten	728	668	635	33
Leermiddelen	481	565	444	121
Overige instellingslasten	540	644	584	59
Totaal lasten	16.821	18.855	17.288	1.567
Saldo baten en lasten	-6	-672	-90	-581
Saldo fin. baten en lasten	15	188	-2	190
Nettoresultaat	**9**	**-484**	**-92**	**-392**

Bovenstaande tabel geeft een weergave van de staat van baten en lasten van de gehele organisatie.

Hieronder is de verdeling over de locaties van het totale resultaat weergegeven.

	Realisatie 2022	Realisatie 2023	Begroting 2023	Verschil
SBO De Akker Sliedrecht	12.263	-44.653	-125.453	80.800
SBO De Akker Werkendam	-121.164	-191.695	-148.129	-43.566
SBO De Wijngaard	-132.338	-309.035	-187.002	-122.033
SBO Ds. N.H. Beversluisschool	211.696	-4.057	37.722	-41.779
SO De Rank	-90.740	4.676	-2.699	7.375
SO De Rank Sliedrecht	-	13.975	110.251	-96.276
(V)SO Samuëlschool cluster 3	-28.604	43.306	4.271	39.035
SO Samuëlschool cluster 4	-40.291	-127.852	-84.446	-43.406
VSO De Rank	182.940	193.513	396.305	-202.792
OZV De Rank	-83.635	-83.622	-59.720	-23.902
Dienstencentrum	89.525	10.699	-38.424	49.123
Stichting	9.594	10.951	5.396	5.555
Totaal	**9.245**	**-483.795**	**-91.928**	**-391.867**

Het verschil in *realisatie 2023 ten opzichte van 2022* kent verschillende oorzaken. De baten laten komen met name hoger uit als gevolg van een indexering op de rijksbijdragen ter compensatie van gestegen lonen. Dit heeft dus ook effect gehad op de hoogte van de personele lasten. Verder valt op dat de afschrijvingslasten zijn gestegen ten opzichte van vorig jaar wat verklaard wordt door desinvesteringen in verband met nieuwbouw.

Wat betreft het verschil tussen de *realisatie en begroting 2023*; ook hierbij spelen de indexaties en loonkosten een grote rol. In de begroting wordt er van uitgegaan dat gestegen loonkosten en gestegen pensioenpremies worden gecompenseerd in de indexatie van de bekostiging. Deze compensatie is ook ontvangen.

Nadere toelichting verschillen

De *rijksbijdragen* laten een positief verschil zien van circa 741.000 euro. Op hoofdlijnen zijn er 4 oorzaken te noemen:

- De rijksbijdragen zijn geïndexeerd ter compensatie voor de gestegen lonen als gevolg van de nieuwe cao. Het globale effect van deze indexaties is 500.000 euro op de totale bekostiging;
- Ten opzichte van de begroting is de bekostiging meegevallen doordat de telling hoger uit is gekomen. Het totale effect hiervan is circa 150.000 euro;
- Er zijn een aantal extra subsidies ontvangen waardoor er 73.000 euro meer bekostiging is ontvangen dan begroot. Meest in het oog springende subsidies zijn de subsidie basisvaardigheden (32.500 euro) en een hogere subsidie voor ernstig meervoudig beperkte leerlingen (18.000 euro). Verder komen subsidies zoals zij-instroom en studieverlof wat hoger uit;
- Vanuit Passend Onderwijs is circa 18.000 euro meer ontvangen dan begroot. Deels betreft dit ook indexaties.

De *overige overheidsbijdrage* betreffen inkomsten vanuit diverse gemeentes. Bij het opstellen van de begroting werden nog geen bijdragen verwacht. Totaal is ruim 16.000 euro ontvangen voor het gebruik van de gymzaal en bijna 46.000 euro voor een pilot OZA.

De *overige baten* laten een positief verschil van circa 183.000 euro zien. Dit heeft vrijwel geheel betrekking op extra ontvangen vergoedingen in het kader van PGB of bijdragen vanuit andere scholen. Deze bijdragen betreffen deelname aan het nieuw gestarte initiatief van Buitengewoon Onderwijs en hogere inkomsten vanuit de ambulante dienst.

De *personele lasten* komen op totaalniveau circa 1.300.000 euro hoger uit dan begroot. Voor circa 845.000 euro heeft dit betrekking op loonkosten en voor circa 455.000 euro op overige personele lasten. De afwijking van deze kosten kent de volgende verklaringen:

Loonkosten:

- (+ € 806.000): De cao wijziging, gestegen sociale lasten en inzet van relatief duurder personeel verklaren het grootste deel van de hogere loonkosten. Deels wordt dit gecompenseerd door hogere rijksbijdragen. Een kleiner deel wordt gecompenseerd door gedaalde pensioenpremies. Omdat deze lagere premies reeds in de begroting waren verwerkt komt dit niet tot uiting als een besparing op de loonkosten;
- (+ € 330.000): Er is in 2023 ruim 6 fte meer regulier personeel ingezet dan begroot. Deels betreft dit extra inzet voor projecten, waaronder het Buitengewoon Onderwijs. Daarnaast worden in het kader van personeelstekorten vervangers regelmatig regulier benoemd. Hierdoor stijgt de inzet ten opzichte van de begroting, maar wordt een besparing op de vervangingslasten gerealiseerd (zie volgende punt). De hogere inzet betreft met name het onderwijsondersteunend personeel;
- (- €291.000): Vanuit UWV en VFGS zijn meer vergoedingen ontvangen dan er vervangingskosten zijn gerealiseerd. In de begroting is reeds rekening gehouden met een gunstig saldo, dit is nog hoger uitgekomen.

De genoemde overschrijding op de *overige personele lasten* van 405.000 euro kent de volgende belangrijkste oorzaken:

- (+ € 410.000): Er is extra geïnvesteerd in nascholing en schoolontwikkeling. Onderdeel is leerlingbegeleiding mede vanuit de nieuw gestarte projecten;
- (- € 40.000): Op basis van de actuele formatie en bijgestelde lonen heeft een extra dotatie aan de voorziening jubileumuitkering plaatsgevonden.

Ondanks lagere investeringen laten de *afschrijvingen* ten opzichte van de begroting een overschrijding van circa 53.000 euro zien. Oorzaak zijn diverse desinvesteringen die zijn verwerkt vooruitlopend op de verhuizing van de scholen in Barendrecht naar de locatie Edudelta.

Binnen de *huisvestingslasten* is een overschrijding van ruim 33.000 euro gerealiseerd wat met name toe te wijzen is aan extra kosten voor klein onderhoud aan de diverse gebouwen. Hier staat een lagere dotatie aan de voorziening groot onderhoud tegenover. Verder komen de kosten voor schoonmaak wat hoger uit.

Bij de *leermiddelen* is een nadelig resultaat zichtbaar van ruim 121.000 euro. Hiervan wordt ruim 38.000 euro verklaard door gestegen computer- en licentiekosten. Daarnaast is bijna 36.000 euro meer besteed aan het onderwijsleerpakket, mede doordat het aantal werkboeken stijgt. Hier staan lagere investeringen tegenover. Verder is ruim 39.000 euro meer besteed aan kopieerkosten.

De *overige instellingslasten* laten een overschrijding zien van 59.000 euro wat voor 21.000 euro wordt verklaard door aanschaf van klein inventaris en apparatuur. Verder komen de administratie- en beheerslasten circa 15.000 euro hoger uit. Het

resterende verschil wordt verklaard door terugbetaling aan Berséba als gevolg van onderbesteding vanuit de ambulante dienst.

Er zijn in 2023 geen inkomsten vanuit *rente* begroot. Door deelname aan schatkistbankieren is in 2023 echter bijna 188.000 euro ontvangen. Waar voorheen negatieve rente is voorkomen, profiteren we nu van hoge rente inkomsten.

11.1.2 Balans

Onderstaand overzicht geeft de balans weer per 31 december van de afgelopen drie boekjaren.

ACTIVA	**Ultimo 2023 x € 1.000**	**Ultimo 2022 x € 1.000**	**Ultimo 2021 x € 1.000**
Materiële vaste activa	2.137	2.234	1.681
Financiële vaste activa	24	24	24
Totaal vaste activa	*2.161*	*2.257*	*1.705*
Vorderingen	519	452	955
Liquide middelen	5.575	5.629	5.354
Totaal vlottende activa	*6.094*	*6.081*	*6.309*
Totaal activa	**8.255**	**8.339**	**8.014**

PASSIVA	**Ultimo 2023 x € 1.000**	**Ultimo 2022 x € 1.000**	**Ultimo 2021 x € 1.000**
Algemene reserve	3.391	4.072	4.672
Bestemmingsreserves publiek	1.181	949	350
Bestemmingsreserves privaat	284	273	264
Eigen vermogen	*4.856*	*5.295*	*5.285*
Voorzieningen	1.316	1.264	1.153
Langlopende schulden	0	0	0
Kortlopende schulden	2.082	1.779	1.575
Totaal passiva	**8.255**	**8.339**	**8.014**

In 2023 is er voor bijna 308.000 euro geïnvesteerd in materiële vaste activa. Begroot was een bedrag van ruim 409.000 euro. Er is in 2023 een bedrag van 354.000 euro afgeschreven en 50.000 euro gedesinvesteerd waardoor de boekwaarde van de activa is gedaald. De gerealiseerde investeringen hebben betrekking op de volgende categorieën:

Overige mva	111.000	euro	*Zonnepanelen, speeltoestellen en inrichting terreinen*
Inventaris en apparatuur	99.500	euro	*Meubilair, klimaatinstallaties, telefonie, bureaustoelen en PR*
ICT	72.500	euro	*Hardware*
Leermiddelen	25.000	euro	*Lezen, test- en trainingsmiddelen, Rekenen en cito*
Totaal	**308.000**	**euro**	

Er is minder geïnvesteerd dan begroot doordat er minder uitgaven zijn gedaan aan gebouwen en aan de inventaris.

De *reserves* zijn met circa 438.000 euro gedaald. In eerste instantie zijn de reserves met 484.000 euro gedaald als gevolg van het negatieve resultaat. Hier staat echter een stelselwijziging vanuit de voorziening groot onderhoud tegenover waardoor een deel van het vermogen vanuit de voorziening naar de algemene reserve is overgeheveld. Binnen de reserves wordt onderscheid gemaakt tussen de publieke (school) en private (stichting) reserves.

De *voorzieningen* zijn met 52.000 euro gestegen. Onderdeel van deze stijging is een stelselwijziging naar een vernieuwde onderbouwing van de voorziening groot onderhoud. Hierdoor is ruim 45.000 euro van het eigen vermogen naar de voorziening

groot onderhoud geschoven. Aanleiding is dat de onderbouwing van de voorziening gebeurt op basis van de componentenmethode waardoor de beginstand voor een aantal locaties is gestegen. Onderdeel van de voorziening is 500.000 euro voor de locaties van De Wijngaard en De Rank die in 2024 samen hopen te gaan naar 1 locatie en hiervoor een eigen bijdrage leveren. Daarnaast heeft aan de voorziening groot onderhoud een dotatie van ruim 73.000 euro plaatsgevonden. Er is bijna 3.000 onttrokken (bestrating) en 7.000 euro vrijgevallen in verband met niet uitgevoerd onderhoud.

Verder heeft op basis van het personeelsbestand een dotatie van bijna 40.000 euro aan de voorziening jubileumuitkering plaatsgevonden en 10.000 euro aan de voorziening duurzame inzetbaarheid. Aan laatstgenoemde voorziening is tevens 15.500 euro onttrokken.

De stijging van de *kortlopende schulden* betreft met name vooruit ontvangen subsidies voor onder andere basisvaardigheden.

11.2 Financieel beleid

11.2.1 Treasury

In 2023 hebben er geen beleggingen en derivaten plaatsgevonden in risicodragend kapitaal. Er zijn geen wijzigingen opgetreden ten opzichte van voorgaand jaar. Zowel de publieke als de private middelen zijn niet ondergebracht in risicodragend kapitaal. De beschikbare vrije middelen werden overgemaakt naar een spaarrekening. Er hebben zich in het verslagjaar geen liquiditeitsproblemen voorgedaan.

Bij het selecteren van een bank voor het onderbrengen van de spaartegoeden wordt door het bestuur gelet op de credit rating van de betreffende bank, conform de 'Regeling beleggen, lenen en derivaten OCW 2016' en met het oog op het zoveel als mogelijk waarborgen van een goed beheer van deze tegoeden. Om dit te waarborgen is door het bestuur een treasurystatuut opgesteld, waarin afspraken zijn vastgelegd inzake de wijze waarop wordt omgegaan met de regeling. Daarnaast is in dit statuut opgenomen wie welke verantwoordelijkheden op dit terrein heeft. Op hoofdlijnen staat in het treasurystatuut beschreven dat het beleid ten aanzien van beleggingen, leningen en derivaten met betrekking tot de publieke middelen zeer behoudend is. De hoofdsom dient ten alle tijden gegarandeerd te zijn.

Vanuit private middelen zijn leningen verstrekt aan het samenwerkingsverband WSNS Barendrecht. Het betreft een tweetal leningen die aangegaan zijn per 1-8-2014. Het betreft een rentedragende lening met een looptijd van maximaal 25 jaar (Leensom I) en een t.o.v. de bank achtergestelde lening met een looptijd van 37 jaar (Leensom II). Ten opzichte van vorig jaar is het lening bedrag gelijk gebleven.

11.2.2 Allocatie middelen

Het verdelen van de middelen onder de ressorterende scholen gaat als volgt: voor iedere zelfstandige BRIN wordt de verdeling aangehouden conform de beschikkingen van DUO. Wanneer er bekostiging wordt ontvangen voor meerdere onderwijssoorten wordt deze bekostiging verdeeld conform de opbouw van het leerlingaantal. Indien er bekostiging op bestuursniveau wordt ontvangen dan wordt bekeken door welke entiteit dit recht is ontstaan. Indien dit niet is vast te stellen van vindt verdeling plaats naar rato van de leerlingaantallen. Hieromtrent heeft geen afzonderlijk besluit van het bestuur plaatsgevonden.

11.2.3 Risico's en risicobeheersing

Om de risico's zoveel als mogelijk te beperken hanteert de school een planning en control cyclus waarbij de directie samen met een externe adviseur van VGS de ontwikkeling van de financiële prestaties monitort en hier ook periodiek verantwoording over aflegt richting het bestuur. Deze monitoring vindt plaats door middel van voortgangsrapportages waarin de naast de balans en de exploitatie, de verschillende financiële ratio's zijn opgenomen. De basis voor de verantwoording wordt, naast de realisatie, gevormd door de meerjarenbegroting die voorafgaand aan elk jaar door de directie wordt opgesteld en ter fiattering aan het toezichthoudend bestuur wordt voorgelegd. In deze meerjarenbegroting worden zo veel als mogelijk financiële risico's onderkend en wordt beoordeeld in hoeverre acties nodig zijn.

Daarnaast is ten behoeve van de interne controle, de administratieve organisatie beschreven van de processen met een financieel risico. Hierin is de functiescheiding, overdraagbaarheid en betrouwbaarheid van informatie gewaarborgd. Tussen het bestuur en haar administratieve dienstverlener, VGS Administratie, is een Service Level Agreement van toepassing. Door de organisatie wordt periodiek een risico-/vermogensanalyse uitgevoerd. Deze analyse brengt de algemene en de schoolspecifieke financiële risico's in kaart en is er met name op gericht om te bepalen welke reserves de organisatie moet hanteren, om financiële continuïteit van de organisatie te garanderen en aan haar doelstellingen te kunnen blijven voldoen. Bij het in kaart brengen van de risico's is rekening gehouden met de volgende aandachtsgebieden:

- Bestuur en organisatie
- Identiteit
- Onderwijs
- Personeel
- Huisvesting
- Communicatie en relatie
- Planning en control

- Administratieve organisatie en Interne controle

De risicoanalyse is voor het eerst in 2023 opgesteld. Hieruit wordt een buffer geadviseerd van 4-5% weerstandsvermogen.

11.2.4 Belangrijkste risico's en onzekerheden

De meerjarenbegroting is opgesteld in een veranderende context, waarin er sprake is van risico's. Eén van de risico's die jaarlijks terugkomt is de politieke onzekerheid op verschillende fronten. Afgelopen jaren is echter regelmatig sprake geweest van extra middelen die beschikbaar worden gesteld, negatieve risico's zijn hierin beperkt.

Lerarentekort

Belangrijk risico voor onze scholen is het huidige lerarentekort. Het gebeurt steeds vaker dat vacatures voor met name leerkrachten (vooral ook binnen cluster 3) niet ingevuld kunnen worden. Het tijdig vinden van beschikbare vervangers is hierin een aanvullend probleem, zeker binnen het Speciaal Onderwijs cluster 4.

Maatregelen:

Het bestuur heeft hierin het beleid aangepast door personeel zo goed als mogelijk te binden aan onze scholen. Wanneer sprake is van vervanging wordt, bij goed functioneren, wel een vast contract aangeboden. Hierdoor ontstaat een voldoende flexibele schil om onderwijs te kunnen waarborgen. Daarnaast wordt actief geïnvesteerd in het opleiden van nieuwe leerkrachten. Op diverse scholen zijn opleidingsplaatsen beschikbaar en worden zij-instromers aangenomen. De resultaten hiervan zijn naar tevredenheid, de formatie is als gevolg van deze keuze op diverse plekken uitgebreid

Langdurig ziekteverzuim, disfunctioneren en ontslag

Bij dit personele risico valt er te denken aan langdurig ziekteverzuim, disfunctioneren, schorsing en in het uiterste geval ontslag. Ook ontslag door het zich niet langer kunnen verenigen met de identiteit kan voorkomen. Mogelijk dienen er in deze situaties vervolgens transitievergoedingen te worden betaald. Ook kunnen er substantiële kosten ontstaan voor het inwinnen van advies of andere begeleidingskosten. Als laatste kan het voorkomen dat er gevolgkosten (wachtgeld) moet worden betaald.

Maatregelen:

Voor langdurig ziekteverzuim is de organisatie aangesloten bij het VFGS. Deze organisatie vergoed de ziektekosten van de afwezige vanaf 14 dagen. Daarnaast worden de verzuimcijfers van de organisatie voortdurend gemonitord en wordt er zoveel als mogelijk gedaan om uitval te voorkomen. Indien personeel na 2 jaar ziek uit dienst gaat, dan wordt de transitievergoeding vergoed door het UWV. Disfunctioneren wordt ondervangen door een voortdurende begeleiding en monitoring. Ontslag vanwege een identiteitsreden wordt als een laag risico gezien. Indien dit zich toch voordoet kan dit uit de aanwezige reserves worden opgevangen. Dat geldt ook voor de mogelijke advies en/of begeleidingskosten. Kosten uit wachtgeld komt sporadisch voor. Hiervoor is aangesloten bij het BWGS. Het BWGS vergoedt minimaal 90% van deze kosten. Voor het meerdere worden reserves aangehouden om aan deze verplichtingen te kunnen voldoen.

Overdraagbaarheid van taken

Het ontbreken van de mogelijkheid van interne overdraagbaarheid vormt een risico voor de continuïteit en de doorgaande lijn. Dit risico geldt voor alle verschillende functies binnen de organisatie, maar met name de functies waarvoor 1 of enkele personen in dienst zijn.

Maatregelen:

De organisatie werkt vanuit het Rijnlands model. De verantwoordelijkheden liggen hierbij zo laag als mogelijk in de organisatie. De bestuurders zijn hierdoor ook niet overal bij betrokken. Daardoor is er een minder groot gevaar op verlies van kennis of van verantwoordelijkheden die bij een beperkt aantal personen ligt (lees; bestuurders). De bestuurders hebben meer de rol van meedenken/sparren. Hierbij is het gemeenschappelijke doel; het belang van het kind. De visievorming gebeurt gezamenlijk.

De portefeuilles zijn over de beide bestuurders verdeeld. Doordat er sprake is van 2 bestuurders is deze post minder eenzaam, zijn er minder blinde vlekken en is er uiteindelijk ook minder werkdruk. Beiden kunnen bovendien taken van elkaar overnemen waardoor het risico van uitval en de eventuele noodzakelijkheid van (bijvoorbeeld) een interim situatie minder groot is. Daarnaast kunnen er veel zaken aan teamleiders worden uitbesteed.

De inzet van IB-ers kan onderling opgevangen worden.

Onderwijskwaliteit

Er zijn diverse gevolgrisico's omtrent onderwijskwaliteit te onderkennen. De onderwijskwaliteit wordt voor een groot gedeelte bepaald op de deskundigheid van het personeel. Risico's bij een lage(re) onderwijskwaliteit zijn het verlies van leerlingen of inspanningskosten om de onderwijskwaliteit op peil te krijgen.

Maatregelen

Wanneer blijkt dat een bepaalde medewerker behoefte heeft aan studie of opleiding om de functie beter uit te voeren, dan wordt geëvalueerd of dit mogelijk is om te realiseren uit het opleidingsbudget. Verder is aandacht voor de onderwijskwaliteit een doorgaande lijn in onze organisatie. Hierdoor wordt er indien nodig tijdig bijgestuurd en is budget voor beschikbaar. Daarnaast zijn we gestart met de SORandstad academie. Binnen deze academie worden specifieke trainingen en (korte) opleidingen aangeboden die zeer relevant zijn voor onze doelgroepen. Bovendien wordt het leren van en met elkaar hierdoor enorm versterkt.

Leerlingaantallen

Onzekere factor voor onze scholen is de instroom van het aantal leerlingen. Jaarlijks kan de instroom sterk fluctueren. Hierdoor is het moeilijk een betrouwbare meerjarenbegroting op te stellen.

Maatregelen:

In de huidige bekostigingssystematiek bepaalde de 1 februari telling nog de bekostiging voor het nieuwe kalenderjaar. Door middel van financiële kwartaalrapportages wordt gestuurd op nieuwe ontwikkelingen. Deze acties komen jaarlijks terug en leveren ook hun resultaten voor de formatie van ieder jaar.

Huisvesting

Ook als het gaat om huisvesting bestaat er een risico op onverwachte lasten. De gewijzigde systematiek is binnen onze organisatie toegepast. Omdat in 2024 een nieuw gebouw wordt betrokken is de hoogte van de dotatie nog niet te bepalen. Daarbij speelt tevens de onzekerheid rondom de eigen bijdrage aan het gebouw als ook de hoogte van de investeringen voor de inrichting. Hierin worden weloverwogen keuzes gemaakt.

Maatregelen:

Met behulp van het MJOP wordt de onderhoudsplanning in kaart gebracht. Wanneer er grote wijzigingen voorhanden zijn, wordt waar nodig onderbouwd afgeweken van het MJOP.

11.2.5 Beheersing van de risico's

Voor het opvangen van de zogenaamde restrisico's en onvoorziene calamiteiten gebruikt de school in haar financieel beleid onder andere het kengetal weerstandsvermogen om te zorgen dat er voldoende eigen vermogen beschikbaar is als risicobuffer. De hoogte van deze buffer is vastgesteld op basis van een vermogensanalyse waarin onze specifieke risico's in kaart zijn gebracht. Het gewenste weerstandsvermogen is hierbij bepaald op 4%. De bovengrens van ons vermogen is 5% wat aangevuld kan worden met spaardoelen.

Om niet onnodig de risicobuffer aan te spreken, wordt in elk geval getracht om risico's tijdig te onderkennen, om indien nodig acties te ondernemen om de impact van het risico te verkleinen. De meerjarenbegroting speelt hierin een belangrijke rol. Het effect van een dalend leerlingaantal of een uit de pas lopend kostenpatroon is zo inzichtelijk. Ook kunnen in de meerjarenbegroting aanpassingen doorgerekend worden.

De hierboven beschreven risicobeheersings- en controlesystemen zijn het afgelopen jaar toereikend geweest. Bij de beschrijving van de risico's en de daarbij opgenomen risicobeheersing is zoveel als mogelijk reeds aangegeven welke resultaten hiermee zijn behaald of dat er zaken zijn aangepast.

11.3 Ontwikkelingen in meerjarig perspectief

11.3.1 Leerlingen

Bij het opstellen van de meerjarenbegroting 2024-2028 is rekening gehouden met de volgende verwachte leerlingaantallen in de komende jaren.

Teldatum per 1 februari	2023	2024	2025	2026	2027	2028
SBO	468	442	452	452	448	449
(V)SO	303	301	302	303	303	303
Totaal	**771**	**743**	**754**	**755**	**751**	**752**

Het leerlingaantal is voor de meeste scholen op langere termijn gelijk gehouden. Enkel wanneer duidelijk aanleiding is geweest voor aanpassingen in het leerlingaantal op langere termijn is dit in de begroting verwerkt. Deze mutaties zijn over het algemeen beperkt.

11.3.2 *Inzet*

Functiecategorie	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Directie	4,28	4,58	5,06	5,00	5,00	5,00
Leerkracht	89,39	83,89	89,10	84,77	82,40	82,32
Onderwijsondersteunend personeel	102,42	110,03	102,73	96,40	94,55	94,55
Vervanging eigen rekening	0,00	0,00	0,10	0,10	0,10	0,10
Totaal	**196,09**	**198,51**	**196,99**	**186,27**	**182,05**	**181,97**

Ten opzichte van vorig jaar is de inzet redelijk gelijk gebleven. Voor de komende jaren moet echter rekening gehouden worden met een afname in de formatie. Voornaamste oorzaak is het aflopen van de subsidie vanuit het Nationaal Programma Onderwijs. Verder is de formatie de afgelopen jaren toegenomen door het verstrekken van reguliere benoemingen voor vervanging, de inzet van opleidingsplaatsen en nieuwe projecten waaronder Buitengewoon Onderwijs. Op basis van de huidige begroting komt de exploitatie hierdoor onder druk te staan en is noodzakelijk rekening te houden met een geleidelijke vermindering van de formatie. Gezien de grootte van de organisatie is de verwachting dat dit door middel van natuurlijk verloop gerealiseerd kan worden.

11.3.3 *Staat van baten en lasten – begroting*

	Realisatie 2023 x € 1.000	Begroting 2024 x € 1.000	Begroting 2025 x € 1.000	Begroting 2026 x € 1.000
Baten				
Rijksbijdragen	17.332	17.350	17.020	17.192
Overige overheidsbijdragen	62	-	-	-
Overige baten	790	644	661	661
Totaal baten	18.184	17.994	17.681	17.853
Lasten				
Personele lasten	16.575	16.883	16.376	15.993
Afschrijvingen	404	387	426	431
Huisvestingslasten	668	703	807	807
Leermiddelen	565	507	505	505
Overige instellingslasten	644	567	567	567
Totaal lasten	18.855	19.046	18.680	18.302
Saldo baten en lasten	-672	-1.051	-999	-449
Saldo fin. baten en lasten	188	180	180	180
Nettoresultaat	**-484**	**-872**	**-820**	**-269**

Bovenstaand overzicht geeft de begroting weer voor de komende 3 jaar. Er is geen sprake van majeure investeringen de komende jaren.

De stichting laat voor de komende jaren negatieve resultaten zien. Afgelopen jaren is dit een bewuste keuze geweest om de ruime financiële positie in te zetten ten behoeve van het onderwijs. Er zijn daarom diverse projecten gestart waaronder het vormen van opleidingsplaatsen en Buitengewoon Onderwijs. Samen met de te verwachten investeringen rondom Edudelta en de investeringen in Gouda lopen de financiële buffers echter snel terug. Daarom wordt rekening gehouden met een teruggang van de formatie om de negatieve financiële resultaten zoals deze nu getoond worden in de begroting te kunnen beperken.

11.3.4 Balans – begroting

ACTIVA	Ultimo 2023 x € 1.000	Ultimo 2024 x € 1.000	Ultimo 2025 x € 1.000	Ultimo 2026 x € 1.000
Materiële vaste activa	2.137	3.582	3.368	3.212
Financiële vaste activa	24	-	-	-
Totaal vaste activa	*2.161*	*3.582*	*3.368*	*3.212*
Vorderingen	519	354	354	354
Liquide middelen	5.575	3.208	2.728	2.746
Totaal vlottende activa	*6.094*	*3.562*	*3.082*	*3.100*
Totaal activa	**8.255**	**7.143**	**6.450**	**6.312**

PASSIVA	Ultimo 2023 x € 1.000	Ultimo 2024 x € 1.000	Ultimo 2025 x € 1.000	Ultimo 2026 x € 1.000
Algemene reserve	3.391	3.444	2.620	2.346
Best. reserve publiek	1.181	949	949	949
Best. reserve privaat	284	278	282	287
Eigen vermogen	*4.856*	*4.671*	*3.851*	*3.582*
Voorzieningen	1.316	613	739	870
Langlopende schulden	0	-	-	-
Kortlopende schulden	2.082	1.860	1.860	1.860
Totaal passiva	**8.255**	**7.143**	**6.450**	**6.312**

Bovenstaande tabel toont de balans over 2023 en de jaren hierop volgend. De balans van 2023 is gebaseerd op de werkelijke cijfers. De waarden vanaf 2024 zijn echter berekend op basis van een voorlopige inschatting ten tijde van de begroting in het najaar 2023. Hierdoor kunnen er onlogische afwijkingen ontstaan, de langere termijn ontwikkeling is echter wel inzichtelijk.

Op het balansoverzicht is zichtbaar dat de materiële vaste activa met name in 2024 toeneemt. Dit betreft met name investeringen in de locatie Edudelta en inrichting hiervan. De jaren hierop volgend is de investeringsgraad lager en wordt beperkt tot vervangingsinvesteringen.

De hoge investeringsgraad in 2024 zorgen in combinatie met een negatief resultaat voor een afname van de liquide middelen.

Door de huidige begrote resultaten zal het eigen vermogen zich overeenkomstig ontwikkelen. De voorziening groot onderhoud zal de komende jaren stijgen op basis van de huidige onderhoudsplannen en ingeschatte dotatie voor de nieuwe locatie.

11.4 Financiële positie

Met behulp van een aantal kengetallen kan een verdere beoordeling worden gegeven van de financiële gezondheid van de organisatie. Naast de waarden zoals deze gelden voor 2022 en 2023, worden tevens de begrote waarden getoond. De norm betreft een signaleringswaarde (geen harde norm) van de inspectie. De organisatie hanteert gedeeltelijk schoolspecifieke normen welken mede worden meegenomen in de toelichting.

Kengetal	Norm	2022	2023	2024	2025	2026
Solvabiliteit	**0,30**	0,63	0,59	0,65	0,59	0,56
Weerstandsvermogen inspectie	**5%**	31,5%	26,7%	26,0%	21,8%	20,1%
Liquiditeit	**1,50**	3,42	2,93	1,91	1,63	1,61
Rentabiliteit	**n.v.t.**	0,05%	-2,66%	-4,93%	-4,87%	-1,75%
Signaleringswaarde (t.o.v. publiek vermogen)	**<1**	1,63	1,49	1,04	0,88	0,82

De norm geeft de grenzen aan waarbij de inspectie het gesprek aan zou willen gaan. In de praktijk geeft alleen de signaleringswaarde aanleiding om het gesprek aan te gaan. De overige normen zijn dermate laag, dat hier vrijwel nooit sprake van zal zijn.

De *solvabiliteit* geeft een indicatie of de organisatie aan al haar verplichtingen kan voldoen op zowel de lange als op de korte termijn. Bij een waarde die hoger ligt dan 0,5 is er meer eigen vermogen dan vreemd vermogen. Zoals zichtbaar ligt de verwachte solvabiliteit ruim boven de norm van 0,3. De organisatie kan dus op lange termijn aan alle verplichtingen voldoen.

Het *weerstandsvermogen* vanuit de inspectie heeft als doel om financieel zwakke scholen op de radar te krijgen. De inspectienorm bedraagt 5% en wordt berekend door het eigen vermogen te delen door de totale baten. Hier wordt ruimschoots aan voldaan. Voor onze organisatie wordt een andere berekening van het weerstandsvermogen gehanteerd. Hierbij wordt het eigen vermogen eerst gecorrigeerd door de aanwezige materiële vaste activa. Dit deel is immers direct beschikbaar voor financiële tegenvallers. Voor onze organisatie ziet dit er als volgt uit:

Kengetal	Norm	2022	2023	2024	2025	2026
Weerstandsvermogen (bestuursniveau)	**4%**	19,11%	15,69%	6,19%	2,51%	1,57%
Weerstandsvermogen (schoolniveau)	**4%**	17,56%	14,18%	4,65%	0,91%	-0,05%

De norm betreft een bestuur specifieke norm welke is vastgesteld op basis van een risico inventarisatie. In 2024 wordt een sterke daling van het weerstandsvermogen verwacht als gevolg van het negatieve resultaat en de hoge investeringsgraad. Hierbij dient wel opgemerkt te worden dat bij het opstellen van de begroting het uitgangspunt voor 2023 een weerstandsvermogen van 15% was. Uiteindelijk is dit ruim 4% hoger waardoor de kengetallen in 2024 waarschijnlijk hoger uit zullen komen.

Op basis van de begroting lopen de financiële buffers de komende jaren snel terug. Daarom wordt in 2024 onderzocht hoe de negatieve resultaten beperkt kunnen worden om ook op langere termijn financieel gezond te blijven.

De *liquiditeit* geeft de verhouding tussen de kortlopende vorderingen en liquide middelen en de kortlopende verplichtingen. Dit geeft aan of aan de verplichtingen op korte termijn voldaan kan worden. Bij een waarde van 2 zijn de aanwezige kortlopende middelen dubbel zo hoog als de kortlopende verplichtingen. Op basis van de grootte van onze organisatie is een liquiditeit van 0,75 voldoende, dit wordt ruimschoots behaald.

De *rentabiliteit* is voor het eerst in jaren in 2023 negatief. De rentabiliteit is in een ideale situatie nul. Een ruim vermogen laat echter toe om een negatieve rentabiliteit te presenteren en zodoende te investeren in het onderwijs op onze scholen.

De *signaleringswaarde* is geïntroduceerd om mogelijk bovenmatig vermogen aan te tonen. Indien de waarde boven de 1 ligt kan dit duiden op het aanhouden van teveel vermogen. Onze stichting houdt gelden aan om de eventuele risico's te kunnen ondervangen. Hiervoor houden wij een gespecificeerde buffer aan, zoals gemeld bij het weerstandsvermogen. Deze buffer bestaat uit een inschatting wat nodig is aan vermogen om de continuïteit van de organisatie niet in gevaar te brengen. De maximale norm is bepaald op 5% (uitgedrukt in een weerstandsvermogen). Naast deze buffer wordt er vermogen aangehouden voor de volgende doeleinden:

- De organisatie spaart voor een toekomstige investering. Komende jaren worden diverse uitgaven verwacht voor de uitbreiding van huisvesting. Dit betreft uitbreidingen die binnen het publiek vermogen zijn toegestaan en tevens uitbreiding van de inventaris.
- In de begroting is inzichtelijk dat er reeds aandacht is voor het huidige hoge vermogen. Er wordt reeds substantieel negatief begroot wat zorgt voor een lager weerstandsvermogen en daarmee een eigen vermogen die dichterbij de signaleringswaarde komt te liggen.

Als gevolg van bovenstaande ontwikkelingen wordt de maximale norm eind 2025 naar verwachting niet meer overschreden.

12 HUISVESTING

12.1 Historie voor huidige situatie

In de regio Randstad is bij het begin op twee plaatsen gestart met het speciaal onderwijs. De Wijngaard startte in Barendrecht (1986) en de ds. N.H. Beversluisschool in Gouda (1989). Dit betrof in beide plaatsen een kernschool voor MLK, een afdeling voor ZMLK en een afdeling voor VSO-MLK. In 1991 kwam daar in Barendrecht ook nog een LOM-school bij (De Akker). Met de komst van de Wet op het primair onderwijs in 1998 gingen MLK en LOM verder onder een nieuwe naam: Speciaal Basisonderwijs (SBO). En toen ontstond ook de mogelijkheid om leerlingen toe te laten in de kleuterleeftijd. Het zou nog tot 2007 duren voor de afdeling voor ZMLK een zelfstandige school werd, zowel in Barendrecht (De Rank) als in Gouda (De Samuelschool).

In Barendrecht is al in 1998 het plan geboren om, nu in feite twee SBO-scholen in dezelfde plaats stonden, een school te verplaatsen naar het oostelijke deel van het voedingsgebied. Door slopende procedures en onduidelijke regelgeving kon dit uiteindelijk pas in 2011 worden gerealiseerd. De locatie in Sliedrecht is tot stand gekomen volgens een voor het primair onderwijs uniek concept. Het reformatorische samenwerkingsverband Weer Samen Naar School is eigenaar van het gebouw, de gemeente Sliedrecht hevelt de inkomsten die de gemeente krijgt voor onze leerlingen over naar het samenwerkingsverband. Wat de situatie in Sliedrecht nog unieker maakt is dat de nieuwe school is gebouwd in combinatie met de Boazkerk van de Gereformeerde Gemeente. Op verschillende manieren wordt samengewerkt en worden waar mogelijk kosten bespaard. In 2013 startte in Sliedrecht ook een nevenvestiging van De Rank voor ZMLK. Omdat het dus dertien jaar duurde voor De Akker daadwerkelijk kon verhuizen naar Sliedrecht, is in de tussentijd een nevenvestiging van De Akker in Werkendam van de grond gekomen. Eerst was de gedachte dat dit tijdelijk zou zijn, maar inmiddels heeft deze locatie zijn bestaansrecht bewezen.

De Wijngaard is in 2011 verhuisd naar het voormalige schoolgebouw van De Akker aan de Petrus Camperstraat in Barendrecht. Om dit mogelijk te maken moest het gebouw wel worden uitgebreid. Dit is gedaan door een verbinding te bouwen tussen ons schoolgebouw en de naast ons gelegen Schaepmanschool. Het nieuwe gedeelte zijn we samen gaan gebruiken. Vanwege de groei van De Wijngaard hebben wij geleidelijk steeds meer hiervan in gebruik gekregen, totdat de hele nieuwbouw door ons in gebruik is genomen.

In Werkendam is in 2019, na jarenlang in noodgebouwen te hebben verkeerd, door de gemeente een geschikte en ruime locatie beschikbaar gesteld aan onze school.

In Gouda is na verloop van jaren ook de Samuelschool een zelfstandige school geworden en paste deze ook niet langer samen met het SBO in één gebouw. Maar ook dit tweede gebouw was niet toereikend. In 2015 heeft de gemeente een extra schoolgebouw in bruikleen gegeven. De stichting heeft het gebouw bewust niet zelf juridisch in eigendom genomen omdat de lasten voor de huisvesting en met name voor het onderhoud daarvan te zwaar gevonden worden. De extra locatie was echter nodig vanwege de groei van het aantal groepen voor ZML en vanwege de groei van het aantal groepen voor SO Gedrag.

In Sliedrecht is in 2021 de tweede verdieping gerealiseerd. De bouw is in een zeer korte tijd gerealiseerd, van eind april tot augustus. Dit alles vond plaats terwijl de school 'gewoon' doordraaide. Een hectisch periode met een geweldig resultaat. Er is nu voldoende ruimte om alle groepen te plaatsen in lokalen, waarbij er nog ruimte voor mogelijke groei is. Tevens is in 2022 een KDC vanuit de Schutse gestart in het gebouw.

12.2 Verslagjaar 2023

In Barendrecht werd in de afgelopen jaren de situatie van de huisvesting voor onze beide scholen steeds nijpender door de groei van het aantal leerlingen en ook door de toegenomen complexiteit van de leerlingen. Na een lange tijd van onderzoek heeft de gemeenteraad positief beslist over het plan om De Rank en De Wijngaard, samen met instellingen voor jeugdzorg en een praktijk voor fysiotherapie, te huisvesten in een leegkomend schoolgebouw voor MBO.

In het jaar 2022 is dit project voortbordurend op het werk in 2021, voortvarend ter hand genomen. Inmiddels is er sprake van een planning die aankoerst op een oplevering van het renoveerde gebouw in december 2024. (eerder werd gedacht aan zomer 2024)

In Gouda is het gebouw van de ds. N.H. Beversluisschool afgeschreven en staat deze op het plan voor nieuwbouw. Even leek het zelfs met voorrang ingepland te worden, maar dit bleek niet haalbaar, met name omdat er nu geen geschikte locatie voorhanden is. De verwachting is dat op een termijn van 5 – 10 jaar nieuwbouw gerealiseerd wordt.

In 2023 is het strategisch huisvestinsplan voor de scholen in Gouda opgeleverd. Dit plan is opgesteld door een werkgroep onder begeleiding van een externe (PentaRho). Hierin is de visie weergegeven voor de toekomstige huisvesting voor de toekomst. Samengevat is dat alle scholen voor Gespecialiseerd Onderwijs in Gouda op één locatie.

In het najaar van 2023 is dit huisvestingsplan besproken met de gemeente. Dit is positief ontvangen en dient als onderlegger en basis voor het nieuw op te stellen Integraal Huisvestingsplan (IHP) van de gemeente Gouda. Een vervolggesprek hierover is gehouden in 2024. Hierbij zijn mogelijk scenario's besproken voor het betrekken van één locatie. Het IHP zal in de loop van 2024 verder opgesteld en besproken worden door de gemeente Gouda en de onderwijsbesturen. De verwachting is dat er

voor onze organisatie in de nabije toekomst mogelijkheden zullen komen voor het uitvoeren van onze plannen vanuit het strategisch huisvestingsplan. We hopen dat dit voor 2030 gerealiseerd kan worden.

Gelet op het feit dat dit nog jaren duurt voeren we de belangrijkste onderhoudswerkzaamheden aan de bestaande locaties wel uit. Tegelijkertijd is dit een spanningsveld, wat ook met de gemeente besproken is.

Het proces van de herschikking van de doelgroepen over de verschillende locaties is in werking gezet. Hiervoor is het schooljaar 2023-2024 gebruikt. Concreet betekent dit dat per augustus 2024 de Beversluisschool en SO-gedrag op de locatie Hoogerbrug terecht komen. De locatie aan de Wilhelmina van Pruissenlaan wordt een JongeKindCentrum (JKC). Hier wordt onderwijs gegeven aan alle jonge kinderen (tot ongeveer 8 jaar) van alle schoolsoorten. Om dit te kunnen realiseren zijn er een aantal bouwkundige aanpassingen nodig. Deze worden in 2024 verder uitgevoerd.

13 Bijlage 2 overzicht giften 2023

Protestantse Kerk Nederland

Nieuw-Lekkerland (De Wijngaard)	150	Waarder (Beversluisschool)	100
Sint Anthoniepolder	100		

Hersteld Hervormde Kerk

Barendrecht	150	Ridderkerk	1.384,69

Christelijk Gereformeerde Kerken

Barendrecht	300	Rijnsaterwoude	50
Dordrecht-centrum (De Akker)	350		

Gereformeerde Gemeenten

Aalburg (De Akker)	500	Ouddorp (De Wijngaard)	100
Alblasserdam	1.000	Puttershoek	100 + 100
Barendrecht	250	Ridderkerk-Slikkerveer	375
Gouda	1.943	Rotterdam-Centrum	440
's-Gravenzande	70	Rotterdam-IJsselmonde	221,82
Den Haag-Scheveningen	250	Sliedrecht (De Akker)	500 + 100
Hoofddorp	250	Spijkenisse	100
Leerdam	500	Stolwijk	500
Leiderdorp	200	Vlaardingen	100
Mijdrecht (Beversluisschool)	35	Waardenburg	100
Nieuw-Beijerland	750 + 85 + 500		

Gereformeerde Gemeenten in Nederland

Alblasserdam	400	Hendrik-Ido-Ambacht	100
Breukelen (scholen Gouda)	150	Krimpen aan den IJssel	1.000
Dordrecht	100	Nieuwerkerk aan den IJssel	200
Gouda	1.000		

Oud Gereformeerde Gemeenten in Nederland

Dordrecht	300	Oud-Beijerland	100
Giessendam (De Wijngaard)	200	Waddinxveen	168,50
Krimpen aan den IJssel	250		

Overige giften

N.N.	500		

14 Colofon

Hier worden de belangrijkste contactgegevens van de scholen weergegeven.

Bestuur

Directeur-bestuurders	Marco Aarnoudse en Vincent Brauns
Telefoon	0180-611077
Mail	bestuur@sorandstad.nl
Postadres	Postbus 374, 2990 AJ Barendrecht
Website	www.sorandstad.nl
Bankrekening	NL55 RABO 0172.4143.34 t.n.v. Stichting Speciaal Onderwijs
KvK nummer	74826727

ZML De Rank (SO/VSO/EMB): Hoofdlocatie - Barendrecht

Directeur	Vincent Brauns
Teamleider SO	Lieke van der Elst – l.vanderelst@derankzml.nl Janita de Frel-Mudde – j.defrel@derankzml.nl
Teamleiders VSO	Hillianne Visser-Blok - h.visser@derankzml.nl Heleen van den Berg-Mieras - h.vandenberg@derankzml.nl
Telefoon	0180-611077
Adres	Dorpsstraat-oost 3a, 2991 CR Barendrecht
Postadres	Postbus 374, 2990 AJ Barendrecht
Mail	zml.derank@derankzml.nl
Website	www.derankzml.nl

ZML de Rank (SO/EMB): Nevenlocatie - Sliedrecht

Teamleider SO	Jannie Vogel-Verhage - j.vogel@derankzm.nl
Telefoon	0184-410100
Adres	Rondo 321, 3363 LB Sliedrecht
Postadres	Postbus 374, 2990 AJ Barendrecht
Mail	zml.derank@derankzml.nl
Website	www.derankzml.nl

ZML Samuëlschool (SO/VSO/EMB) - Hoofdlocatie

Directeur	Klariska Kleijer-Stout - k.kleijer@samuelschoolgouda.nl
Teamleider SO	Sarita de Jong-Joosse – saritadejong@samuelschoolgouda.nl
Telefoon	0182-686761
(Post)Adres	Han Hollanderweg 194, 2807 AL Gouda
Mail	zml@samuelschoolgouda.nl
Website	www.samuelschoolgouda.nl

Samuëlschool (SO-gedrag) - nevenlocatie

Teamleider SO	Sjaak Jacobse – sjaakjacobse@samuelschoolgouda.nl
Telefoon	0182-743007
(Post)Adres	Wilhelmina van Pruisenlaan 409, 2807 MH Gouda
Mail	helenekasbergen@samuelschoolgouda.nl
Website	www.samuelschoolgouda.nl

S(B)O De Wijngaard S(B)O

Directeur	Jan Koppelaar - j.koppelaar@dewijngaardS(B)O.nl
Teamleiders	Jans den Breejen-Loeve – j.denbreejen@dewijngaardsbo.nl
	Michaël Braal - m.braal@dewijngaardsbo.nl
Telefoon	0180-615151
Adres	Petrus Camperstraat 1, 2992 KK Barendrecht
Postadres	postbus 280, 2990 AG Barendrecht
Mail	admin@dewijngaardsbo.nl
Website	www.dewijngaardsbo.nl

S(B)O De Akker: hoofdlocatie - Sliedrecht

Directeur	Marco Aarnoudse – marcoaarnoudse@sorandstad.nl
Teamleiders	Fieke Noorlander-Kolff - f.noorlander-kolff@sbodeakker.nl
	Matthea Kok-Baarda - m.kok@sbodeakker.nl
Telefoon	0180-611077
Adres	Rondo 321, 3363 LB Sliedrecht
Postadres	Postbus 320, 3360 AH Sliedrecht
Mail	infor@sbodeakker.nl
Website	www.sbodeakker.nl

S(B)O De Akker: nevenlocatie - Werkendam

Teamleider	Martijn van Bokhoven – m.vanbokhoven@sbodeakker.nl
Telefoon	0183-502711
(Post)adres	Wilgenlaan 1, 4251 GE Werkendam
Postadres	Postbus 374, 2990 AJ Barendrecht
Mail	info@sbodeakker.nl
Website	www.sbodeakker.nl

S(B)O Ds. N.H. Beversluisschool

Teamleiders	Lianne van Braak - aa.van.braak@beversluisschool.nl
	Magda Innemee - mm.innemee@beversluisschool.nl
Telefoon	0182-570004
(Post)adres	Hoogenburg 24, 2904 ZR Gouda
Postadres	Postbus 374, 2990 AJ Barendrecht
Mail	sbo@beversluisschool.nl
Website	www.beversluisschool.nl

Buitengewoon onderwijs

Coördinator	Seleke Steehouwer - s.steehouwer@sbodeakker.nl
Telefoon	06-19298335
Locaties	Buitengewoon Onderwijs Zuid-Holland heeft drie locaties Zorgboerderij Care for You (Bleskensgraaf) Zorgboerderij Nieuwe Beer (Dordrecht) Both Boerenzorg (Berkenwoude)

De Rank -OZV (Onderwijs-Zorg-Voorziening)

Teamleider
Loactie

Ferdinand den Bleker – f.denbleker@derankozv.nl
De Hoop GGZ
Provincialeweg 70
3329 KP Dordrecht

JAARREKENING 2023

BALANS PER 31 DECEMBER 2023

(na verwerking resultaatbestemming)

	2023		2022	
ACTIVA				
Vaste activa				
Materiële vaste activa	2.137.353		2.233.503	
Financiële vaste activa	23.836		23.836	
		2.161.189		2.257.339
Vlottende activa				
Vorderingen	518.896		452.121	
Liquide middelen	5.574.952		5.629.238	
		6.093.848		6.081.358
Totaal		8.255.037		8.338.697
PASSIVA				
Eigen vermogen		4.856.414		5.294.696
Voorzieningen		1.315.907		1.264.224
Langlopende schulden		453		453
Kortlopende schulden		2.082.262		1.779.324
Totaal		8.255.037		8.338.697

GEBEURTENISSEN NA BALANSDATUM

Er hebben zich na balansdatum geen gebeurtenissen voorgedaan die melding hiervan noodzakelijk maken.

STAAT VAN BATEN EN LASTEN OVER 2023

	2023		*Begroting 2023*		*2022*	
Baten						
Rijksbijdragen	17.331.987		16.591.322		16.021.556	
Overheidsbijdragen en -subsidies overige overheden	62.079		-		14.500	
Overige baten	789.741		606.862		779.708	
Totaal baten		18.183.807		17.198.184		16.815.765
Lasten						
Personeelslasten	16.574.650		15.274.646		14.727.335	
Afschrijvingen	404.109		350.766		345.385	
Huisvestingslasten	668.134		635.050		727.545	
Overige lasten	1.208.534		1.027.950		1.021.071	
Totaal lasten		18.855.428		17.288.412		16.821.336
Saldo baten en lasten		671.621-		90.228-		5.570-
Financiële baten en lasten		187.827		1.700-		14.815
RESULTAAT BOEKJAAR		483.794-		91.928-		9.244

BESTEMMING VAN HET RESULTAAT

Het bestuur stelt voor om het resultaat over 2023 ad -€ 483.794 als volgt te verdelen:

Algemene reserve	726.169-	
Bestemmingsreserves publiek	231.424	
Bestemmingsreserves privaat	10.951	
Totaal		483.794-

Dit voorstel is reeds verwerkt in de jaarrekening.

KASSTROOMOVERZICHT OVER 2023

	2023		2022	
Kasstroom uit operationele activiteiten				
Resultaat uit gewone bedrijfsuitoefening		671.621-		5.570-
Aanpassingen voor aansluiting bedrijfsresultaat:				
- Aanpassingen voor afschrijvingen	404.109		345.385	
- Mutaties van voorzieningen	97.196		111.183	
		501.305		456.568
Veranderingen in werkkapitaal:				
- Mutaties vorderingen	66.776-		502.524	
- Mutaties kortlopende schulden	302.940		204.370	
		236.164		706.894
Totaal kasstroom uit bedrijfsoperaties		65.848		1.157.892
Ontvangen interest	187.827		14.815	
Totaal		187.827		14.815
Totaal kasstroom uit operationele activiteiten		*253.675*		*1.172.707*
Kasstroom uit investeringsactiviteiten				
(des) Investeringen in materiële vaste activa	307.959-		897.741-	
Totaal kasstroom uit investeringsactiviteiten		*307.959-*		*897.741-*
Mutatie van liquide middelen		54.284-		274.966

GRONDSLAGEN

Algemeen

De datum van opmaak van deze jaarrekening is: 12 juni 2024

Grondslagen voor de jaarrekening
De jaarrekening is opgesteld volgens de Regeling Jaarverslaggeving Onderwijs. Op grond daarvan zijn de inrichtingseisen van boek 2, titel 9 van het Burgerlijk Wetboek en de richtlijnen van de Raad voor de Jaarverslaggeving toegepast.
De in de jaarrekening opgenomen bedragen luiden in euro's.
Deze jaarrekening is opgesteld uitgaande van de continuïteitsveronderstelling.

Stelselwijziging
De voorziening groot onderhoud werd gewaardeerd volgens de egalisatiebenadering. Tot boekjaar 2022 is gebruik gemaakt van de overgangsregeling zoals opgenomen in artikel 4 lid 1c van de Regeling jaarverslaggeving onderwijs zoals weergegeven in RJ 660. Met ingang van 2023 maakt de organisatie geen gebruik meer van deze overgangsregeling en is de voorziening groot onderhoud gevormd in overeenstemming met RJ 212.451 en 212.452, met een tijdsevenredige opbouw van de voorziening per onderhoudscomponent. Dit is middels een stelselwijziging in de jaarrekening verwerkt.
Dit leidt tot een lager eigen vermogen en een hogere voorziening groot onderhoud, wat als directe vermogensmutatie is verwerkt in de jaarrekening ter hoogte van -45.512 euro.
De vergelijkende cijfers zijn conform de geldende regelgeving niet aangepast. Gevolgd van de stelselwijziging is dat de voorziening voor groot onderhoud met €45.512 is afgenomen en €1.057.583 bedraagt per 1 januari 2023 (was €1.103.095 op 31 december 2022).

Belangrijkste activiteiten van de rechtspersoon
De activiteiten van de instelling bestaan voornamelijk uit dienstverlening op het gebied van onderwijs.

Grondslagen voor waardering van activa en passiva

Waardering van activa en passiva
De activa en passiva worden gewaardeerd tegen nominale waarde, tenzij anders vermeld.

Materiële vaste activa
De materiële vaste activa zijn gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs onder aftrek van de reeds verstreken afschrijvingstermijnen. Gebouwen en terreinen worden slechts opgenomen voor zover deze economisch eigendom zijn van het bevoegd gezag.

Aanschaffingen worden slechts gewaardeerd indien zij een waarde hebben van € 500 of meer per stuk, dan wel per groep indien deze bij elkaar horen en ineens worden aangeschaft, b.v. lesmethoden.
Investeringsbijdragen van derden worden in mindering gebracht op het investeringsbedrag.
Afschrijvingen vinden plaats volgens de lineaire methode.
Per categorie is naar aanleiding van de gebruiksduur de afschrijvingstermijn vastgesteld.
Voor de verschillende categorieën, worden de volgende afschrijvingstermijnen toegepast:

	Jaren		Jaren
Gebouwen en terreinen		Audiovisuele hulpmiddelen	10
Permanente gebouwen	20	Inrichting speellokaal	20
Noodlokalen	15	Vloerbedekking	20
Houten berging	15	Overige inrichting	20
Dienstwoning	40	ICT	5
Terreinen	0	Bekabeling	20
Inventaris en apparatuur		**Onderwijsleerpakket**	
Leerlingensets	20	Leermethoden	8
Docentenset	20	Software bij methoden	8
Bureaustoelen	10-20	**Overige materiële vaste activa**	
Schoolborden (krijt/white)/kopieerapparaat	20	Vervoermiddelen	8
Kasten	20	Buitenspeeltoestellen en Rubber tegels	15
Overig	20	Betegeling schoolplein	15
Keukenapparatuur	10	Overige materiële vaste activa	15
Digitale schoolborden/touchscreens	8	Zonnepanelen	15

Financiële vaste activa

Leningen
De verstrekte leningen worden bij eerste verwerking opgenomen tegen de reële waarde vermeerderd met de direct daaraan toe te rekenen transactiekosten en vervolgens gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs volgens de effectieve-rentemethode. Baten en lasten worden in de de staat van baten en lasten verwerkt zodra de vorderingen aan een derde worden overgedragen of een bijzondere waardevermindering ondergaan, alsmede via het amortisatieproces.

Vlottende activa

Vlottende vorderingen
De verstrekte leningen en overige vorderingen die geen onderdeel zijn van de handelsportefeuille, worden bij eerste verwerking opgenomen tegen de reële waarde en vervolgens gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs minus benodigde voorziening voor oninbaarheid.

Eigen vermogen

Stichtingskapitaal
Dit is het kapitaal dat bij oprichting van de rechtspersoon is gestort.

Algemene reserve
De algemene reserve bevat de exploitatie-overschotten. Deze reserve heeft geen specifieke bestemming.

Bestemmingsreserves publiek
Hieronder worden de reserves opgenomen die gevormd zijn uit exploitatie-overschotten van publieke geldstromen, waaraan het bestuur een bestemming heeft toegekend.

Bestemmingsreserves privaat
Hieronder worden de reserves opgenomen die gevormd zijn uit exploitatie-overschotten van private geldstromen.

Voorzieningen

Voorziening groot onderhoud
Voor toekomstige uitgaven inzake groot onderhoud die voor rekening van de stichting komen, wordt een voorziening groot onderhoud gevormd in overeenstemming met RJ 212.451 en 212.452. Op basis van een meerjarenonderhoudsplan wordt jaarlijks een bedrag aan deze voorziening gedoteerd. Uitgaven ten behoeve van groot onderhoud worden direct ten laste van deze voorziening gebracht.

Voorziening duurzame inzetbaarheid
In de jaarrekening is een voorziening gevormd voor de verplichtingen inzake duurzame inzetbaarheid, zoals bedoeld in artikel 8 van de cao.
Met de werknemers, die hiervan gebruik willen maken, zijn schriftelijke afspraken gemaakt (vereist vanuit de cao).
Deze voorziening is berekend op basis van de salarisgegevens van personeel dat gebruik gaat maken van deze regeling. De salarissen zijn verhoogd met 60% als opslag voor werkgeverslasten. Vervolgens is 100% van deze verplichting als voorziening opgenomen op basis van het ingeschatte gebruik in de toekomst.
De kosten van opname duurzame inzetbaarheid worden ten laste van deze voorziening gebracht.

Voorziening jubileumuitkeringen
In de jaarrekening is een voorziening gevormd voor jubileumgratificaties. Deze voorziening is bestemd om toekomstige uitkeringen i.v.m. jubilea van 25 en 40 dienstjaren te kunnen bekostigen. Werknemers hebben op grond van de CAO RPO hier recht op. De uitkering bedraagt bij 25 dienstjaren een half maandsalaris en bij 40 dienstjaren een heel maandsalaris. In beide gevallen wordt dit vermeerderd met 8% vakantietoeslag.
De voorziening is gebaseerd op algemene ervaringscijfers en schattingen.

Op grond van algemene ervaringscijfers is hiervoor een bedrag opgenomen van € 1.000 per FTE.

Kortlopende schulden

Vlottende schulden
De overige kortlopende schulden worden na de eerste waardering gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs volgens de effectieve-rentemethode.
Bij de eerste opname van kortlopende schulden worden deze opgenomen tegen reële waarde verminderd met (in geval van een financiële verplichting die niet tegen reële waarde, met verwerking van waardeveranderingen in de staat van baten en lasten, is opgenomen) de direct daaraan toe te rekenen transactiekosten.

Overlopende passiva
Hieronder zijn de nog niet-bestede geoormerkte gelden opgenomen van de ontvangen OCW-subsidies. OCW-subsidies waarop geen oormerking van toepassing is, worden ten gunste van het verslagjaar gebracht waarop deze betrekking hebben.

De overlopende post te betalen vakantiegeld over de maanden juni t/m december is opgenomen voor de opgebouwde vakantierechten van personeel dat per balansdatum in dienst is, vermeerderd met een opslag voor sociale lasten.

Langlopende schulden

Bij de eerste opname van langlopende schulden worden deze opgenomen tegen reële waarde verminderd met (in geval van een financiële verplichting die niet tegen reële waarde, met verwerking van waarde-veranderingen in de staat van baten en lasten, is opgenomen) de direct daaraan toe te rekenen transactiekosten.

De langlopende schulden worden na de eerste waardering gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs volgens de effectieve-rentemethode. Winst of verlies worden in de staat van baten en lasten opgenomen zodra de verplichtingen niet langer op de balans worden opgenomen, alsmede via het amortisatieproces.

Grondslagen voor bepaling van het resultaat

Algemeen
De baten en lasten worden toegerekend aan het verslagjaar waarop deze betrekking hebben. Lasten en verplichtingen die hun oorsprong vinden vóór het einde van het verslagjaar en die vóór het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden, worden opgenomen in de jaarrekening.

Personele lasten
De personele lasten zijn onderverdeeld in de categorieën: lonen en salarissen, sociale lasten, pensioenen en overige personele lasten. Onder de categorie lonen en salarissen zijn ook de onkostenvergoedingen (zoals verhuiskosten, reiskosten, telefoonkosten etc.) opgenomen.
De kosten van opname van ouderschapsverlof komen ten laste van de staat van baten en lasten.
De kosten van opname van duurzame inzetbaarheid komen ten laste van de staat van baten en lasten.

Pensioenen
De pensioenverplichtingen zijn ondergebracht bij bedrijfspensioenfonds ABP. De dekkingsgraad per balansdatum is 110,5%. Er bestaat geen individuele verplichting tot het voldoen van aanvullende bijdragen anders dan hogere toekomstige premies bij een tekort van ABP. De pensioenpremies die betrekking hebben op het boekjaar zijn als last in de staat van baten en lasten verantwoord.

Kasstroomoverzicht
Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de indirecte methode.

TOELICHTING BEHORENDE TOT DE BALANS

Materiële vaste activa

	Aanschafprijs	Cum. Afschrijving	Boekwaarde 1-1-2023	Investeringen	Des-investeringen	Afschrijvingen	Boekwaarde 31-12-2023	Aanschafprijs	Cum. Afschrijving
Gebouwen en terreinen	208.876	102.545	106.331	0	-	17.693	88.637	206.964	118.327
Inventaris en apparatuur	2.251.236	922.397	1.328.839	171.946	40.986	240.702	1.219.098	2.233.287	1.014.190
Andere vaste bedrijfsmiddelen	1.176.702	378.369	798.333	136.013	8.781	95.947	829.618	1.285.577	455.959
Totaal	3.636.814	1.403.311	2.233.503	307.959	49.766	354.343	2.137.353	3.725.828	1.588.475

Desinvesteringen

	Aanschafprijs	Afschrijvingen	Desinvestering
Gebouwen en terreinen	1.912	1.912	-
Inventaris en apparatuur	189.894	148.909	40.986
Andere vaste bedrijfsmiddelen	27.139	18.358	8.781
Totaal	218.945	169.179	49.766

Financiële vaste activa

	Boekwaarde 1-1-2023	Investeringen en verstrekte leningen	Des-investeringen en aflossingen	Waardever-anderingen	Boekwaarde 31-12-2023
Overige vorderingen	23.836	-	-	-	23.836
Totaal	23.836	-	-	-	23.836

Toelichting financiële vaste activa
Dit betreft een tweetal privaat gefinancierde leningen die zijn verstrekt aan SWV WSNS Barendrecht en zijn aangegaan per 1-8-2014.
Het betreft een rentedragende lening met een looptijd van maximaal 25 jaar (Leensom I) en een t.o.v. de bank achtergestelde lening met een looptijd van 37 jaar (Leensom II).
De rente vergoeding over Leensom I is de 12 maands Euribor + (een 1 x per drie jaar vast te stellen) opslag van 2%. Per 31-12-2023 betreft dit 5,321%. De rentevergoeding over Leensom II is 6,5%. Beide percentages zijn op jaarbasis.)

Vorderingen

	2023		***2022***	
Debiteuren		274.156		103.008
Gemeenten en GR's		0-		10.300
Overige vorderingen		129.408		145.817
Overlopende activa				
Vooruitbetaalde kosten	107.306		175.080	
Overige overlopende activa	8.026		17.916	
Overlopende activa		115.332		192.996
Totaal		518.896		452.121

Liquide middelen

	2023	*2022*
Kasmiddelen	543	481
Tegoeden op bank- en girorekeningen	319.272	335.457
Schatkistbankieren	5.255.137	5.293.299
Totaal	5.574.952	5.629.238

Toelichting liquide middelen
De liquide middelen zijn direct opneembaar.

Eigen vermogen

	Stand per 1-1-2023	Stelselwijziging	Stand per 1-1-2023 na stelselwijziging		Resultaat	Overige mutaties		Stand per 31-12-2023
Stichtingskapitaal								
Stichtingskapitaal	113				-	-	113	
				113				113
Algemene reserve								
Algemene reserve	4.071.948	45.512	4.117.460		726.169-		3.391.291	
				4.117.460				3.391.291
Bestemmingsreserve (publiek)								
Bestemmingsreserve NPO	932.119				231.424	-	1.163.543	
Bestemmingsreserve materieel	17.300				-	-	17.300	
				949.420				1.180.843
Bestemmingsreserve (privaat)								
Bestemmingsreserve algemeen	273.215	-	273.215		10.951	-	284.167	
				273.215				284.167
Totaal				5.340.208	483.794-	-		4.856.414

Voorzieningen

	Stand per 1-1-2023	Stelselwijziging	Stand per 1-1 na stelselwijziging	Dotaties	Onttrekkingen	Vrijval	Stand per 31-12-2023	Kortlopende deel < 1 jaar	Langlopende deel > 1 jaar
Personeels-voorzieningen*	161.129			49.748	15.608	-	195.268	-	195.268
Voorziening voor groot onderhoud	1.103.095	45.512-	1.057.583	73.034	2.908	7.070	1.120.639	730.277	390.362
Totaal	1.264.224			122.782	18.516	7.070	1.315.907	730.277	585.630

** Personeelsvoorzieningen*

	Stand per 1-1-2023	Dotaties	Onttrekkingen	Vrijval	Stand per 31-12-2023	Kortlopende deel < 1 jaar	Langlopende deel > 1 jaar
Duurzame inzetbaarheid	29.172	9.989	15.608	-	23.553	-	23.553
Jubileumuitkering	131.957	39.759	-	-	171.715	-	171.715
	161.129	49.748	15.608	-	195.268	-	195.268

Langlopende schulden

	Stand per 1-1-2023	Aangegane leningen 2023	Aflossingen 2023	Stand per 31-12-2023	Looptijd > 1 jaar	Looptijd > 5 jaar	Rentevoet
Schulden aan kredietinstellingen	453	-	-	453	453		0,00%
Totaal	453	-	-	453	453	-	

Kortlopende schulden

	2023	***2022***
Crediteuren	214.750	275.873
Schulden aan OCW/EZ *	6.373	-
Belastingen en premies sociale verzekeringen	783.012	614.439
Schulden ter zake van pensioenen	205.636	180.747
Kortlopende overige schulden	44.266	49.652
	1.254.036	1.120.711
Overlopende passiva		
Vooruitontvangen subsidies OCW/EZ *	84.427	112.338
Vooruitontvangen subsidies gemeente	102.621	-
Vakantiegeld en -dagen	537.747	457.922
Reservering bindingstoelage	28.463	21.350
Overige overlopende passiva	74.968	67.003
Overlopende passiva	828.226	658.613
Totaal	2.082.262	1.779.324

* Verantwoording subsidies OCW/EZ (Model G)

G1. Verantwoording van subsidies zonder verrekeningsclausule

		Toewijzing	De activiteiten zijn ultimo verslagjaar conform de subsidiebeschikking geheel uitgevoerd en afgerond		
Omschrijving	Kenmerk	Datum	Onderhanden	Ja	Nee
				aankruisen wat van toepassing is	
Zij-instroom	1027506-1	2019	☐	■	☐
Zij-instroom	1027513-1	2019	☐	■	☐
Subsidie impuls en bewegingsonderwijs	IIB210038	dec-21	☐	■	☐
Subsidie basisvaardigheden	VBV22-PO-4196	nov-22	■	☐	☐
Lerarenbeurs 23/24	1350218	31-8-2023	■	☐	☐
Lerarenbeurs 23/24	1353320	31-10-2023	■	☐	☐
Lerarenbeurs 22/23	134158	aug-22	☐	■	☐

G2. Verantwoording van subsidies die uitsluitend mogen worden aangewend voor het doel waarvoor de subsidie is verstrekt

G2.A. Aflopend per ultimo verslagjaar

		Toewijzing							
Omschrijving	Kenmerk	Datum	Bedrag van de toewijzing	Ontvangen t/m vorig verslagjaar	Totale kosten t/m vorig verslagjaar	Saldo per 1 januari verslagjaar	Ontvangen in verslagjaar	Kosten in verslagjaar	Te verrekenen per 31 december verslagjaar
niet van toepassing									
		Totaal	-	-	-	-	-	-	-

G2.B. Doorlopend tot in een volgend verslagjaar

		Toewijzing							
Omschrijving	Kenmerk	Datum	Bedrag van de toewijzing	Ontvangen t/m vorig verslagjaar	Totale kosten t/m vorig verslagjaar	Saldo per 1 januari verslagjaar	Ontvangen in verslagjaar	Kosten in verslagjaar	Te verrekenen per 31 december verslagjaar
niet van toepassing									
		Totaal	-	-	-	-	-	-	-

TOELICHTING BEHORENDE TOT DE STAAT VAN BATEN EN LASTEN

	2023		Begroting 2023		2022	
Rijksbijdragen						
Rijksbijdrage OCW		15.243.987		14.612.398		12.328.689
Overige subsidies OCW						
Geoormerkte OCW subsidies	40.657		5.833		70.938	
Niet-geoormerkte OCW-subsidies	535.586		479.875		1.193.188	
		576.243		485.708		1.264.126
Ontvangen doorbetalingen rijksbijdrage SWV		1.511.757		1.493.216		2.428.741
Totaal		17.331.987		16.591.322		16.021.556
Overheidsbijdragen en -subsidies overige overheden						
Overige gemeentelijke en GR-bijdragen en -subsidies						
Overig	62.079		-		14.500	
		62.079		-		14.500
Totaal		62.079		-		14.500
Overige baten						
Verhuur		1.322		-		-
Ouderbijdragen		2.565-		-		15.875
Overige						
Bestuursbaten	7.320		8.500		7.247	
Giften inz ANBI-instelling	9.277		2.500		9.135	
Premierestitutie B.W.G.S.	132.212		96.900		201.718	
Passend Onderwijs overige instellingen	-		29.750		11.604	
Detachering	1.525		-		-	
Overige baten personeel	185.334		304.212		204.768	
Overige	455.315		165.000		329.362	
		790.983		606.862		763.833
Totaal		789.741		606.862		779.708

	2023		Begroting 2023		2022	
Personeelslasten						
Lonen, salarissen, sociale lasten en pensioenlasten						
Lonen en salarissen	12.158.891		10.817.232		10.777.624	
Sociale lasten	1.853.595		1.588.787		1.628.097	
Premies Participatiefonds	6.308		8.593		5.167	
Premies VFGS	467.373		414.074		414.777	
Pensioenlasten	1.681.671		1.610.360		1.529.112	
		16.167.839		14.439.046		14.354.778
Overige personele lasten						
Dotaties personele voorzieningen		34.140		-		8.871
Personeel niet in loondienst		96.328		167.500		91.760
Overige						
(Na)scholingskosten	345.324		227.500		324.546	
Kosten schoolontwikkeling/begeleiding	498.324		207.000		330.781	
Kosten werving personeel	25.482		54.500		35.299	
Kosten bedrijfsgezondheidszorg	133.555		82.200		100.940	
Representatiekosten personeel	69.191		57.250		92.402	
Kosten federatie	1.825		11.400		4.310	
Overige	84.377		28.250		47.882	
Totaal overige		*1.158.079*		*668.100*		*936.160*
		1.288.547		835.600		1.036.791
Af: uitkeringen		881.735-		-		664.233-
Totaal		16.574.650		15.274.646		14.727.335

Het aantal personeelsleden over 2023 bedroeg gemiddeld 210 FTE. (2022 202)
Voor toelichting op de WNT zie bijlage WNT.

Afschrijvingen op materiële vaste activa						
Gebouwen en terreinen		17.693		13.734		17.954
Inventaris en apparatuur		281.688		241.212		242.408
Andere vaste bedrijfsmiddelen		104.728		95.820		85.023
Totaal		404.109		350.766		345.385

Huisvestingslasten						
Huur		24.066		22.750		28.095
Onderhoud		128.565		95.500		123.115
Energie en water		155.432		159.000		118.074
Schoonmaakkosten		248.980		232.500		217.456
Belastingen en heffingen		10.371		8.300		6.406
Dotatie voorziening onderhoud		65.964		77.000		206.900
Bewaking/beveiliging		16.927		17.000		14.317
Overige		17.829		23.000		13.182
Totaal		668.134		635.050		727.545

	2023		Begroting 2023		2022	
Overige lasten						
Administratie- en beheerslasten						
Administratie en beheer	157.791		157.850		135.485	
Accountantslasten (controle jaarrekening)	28.990		27.500		24.045	
Telefoon- en portokosten e.d	23.707		21.400		30.039	
Kantoorartikelen	14.632		17.250		18.955	
Stichtingslasten	6.212		4.000		5.043	
Bestuurs-/managementondersteuning	42.030		30.500		25.873	
Overige	734		500		398	
		274.096		259.000		239.838
Inventaris en apparatuur						
Onderhoud inventaris/apparatuur	62.437		41.000		61.720	
		62.437		41.000		61.720
Leermiddelen						
Onderwijsleerpakket	249.137		219.000		249.354	
Licenties leermiddelen	50.944		40.500		44.605	
Computerkosten	153.370		125.500		118.364	
Kopieer- en stencilkosten	97.862		58.500		61.536	
Overige lasten	13.373		-		7.102	
		564.686		443.500		480.961
Overige						
Kantinekosten	70.997		49.750		67.194	
Cultuureducatie	2.556		8.000		4.433	
PR/Schoolkrant/Schoolgids	29.651		71.500		20.900	
Abonnementen	26.012		23.750		24.196	
Verzekeringen	10.650		9.750		5.266	
Medezeggenschapsraad	2.101		150		1.666	
Overige	165.349		121.550		114.897	
		307.315		284.450		238.552
Totaal		1.208.534		1.027.950		1.021.071

Specificatie honorarium						
Onderzoek jaarrekening	28.990		27.500		24.045	
Andere controle opdrachten	-		-		-	
Fiscale adviezen	-		-		-	
Andere niet-controledienst	-		-		-	
Accountantslasten		28.990		27.500		24.045

Financiële baten en lasten						
Rentebaten		187.827		-		19.103
Rentelasten		-		1.700-		4.288-
Totaal		187.827		1.700-		14.815

OVERZICHT VERBONDEN PARTIJEN

Verbonden partij, meerderderheidsdeelneming EUR Bedragen: x 1

Nr	Statutaire naam	Juridische vorm	Statutaire zetel	Contract-onderwijs	Contract-onderzoek	Onroerende zaken	Overige	Eigen vermogen 31-12-2023	Resultaat jaar 2023	Omzet	Art. 2:403 BW ja/nee	Deelname-percentage	Consolidatie ja/nee
	niet van toepassing	vereniging											

Verbonden partij, minderheidsdeelneming

Nr	Statutaire naam	Juridische vorm	Statutaire zetel	Contract-onderwijs	Contract-onderzoek	Onroerende zaken	Overige	Deelname-percentage
1.	Berséba	Vereniging	Utrecht	nee	nee	nee		n.v.t.
2.	Federatie Primair Onderwijs Rijnmond	Vereniging	Papendrecht	nee	nee	nee		n.v.t.
3.	Reformatorisch SWV VO	Vereniging	Veenendaal	nee	nee	nee		n.v.t.
4.	Weer Samen Naar School	Vereniging	Ridderkerk	nee	nee	nee		n.v.t.

Verbonden partij met belang in bevoegd gezag

Nr	Statutaire naam	Juridische vorm	Statutaire zetel	Contract-onderwijs	Contract-onderzoek	Onroerende zaken	Overige	Deelname-percentage
	niet van toepassing							

WNT-verantwoording 2023

Per 1 januari 2013 is de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) ingegaan. Deze verantwoording is opgesteld op basis van de volgende op Stichting voor Speciaal onderwijs regio Randstad van toepassing zijnde regelgeving:
Deze klassenindeling is gebaseerd op de uitkomsten van de complexiteitsvragen die als volgt zijn vastgesteld:

Gemiddelde totale baten	4
Gemiddeld aantal studenten	1
Gewogen aantal onderwijssoorten	3
Totaal aantal complexiteitspunten	8

Het bezoldigingsmaximum in 2023 voor Stichting voor Speciaal onderwijs regio Randstad is berekend conform de WNT klassenindeling. Op grond van de criteria valt deze rechtspersoon in klasse C, daarmee bedraagt het bezoldigingsmaximum € 159.000. Het weergegeven individuele WNT-maximum is berekend naar rato van de omvang (en voor topfunctionarissen tevens de duur) van het dienstverband, waarbij voor de berekening de omvang van het dienstverband nooit groter kan zijn dan 1,0 fte.

Het individuele WNT-maximum vooor de leden van het toezichthoudend orgaan bedraagt voor de voorzitter 15% en voor de overige leden 10% van het bezoldigingsmaximum, berekend naar rato van de duur van het dienstverband.

1a. Leidinggevende topfunctionarissen met dienstbetrekking en leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking vanaf de 13e maand van de functievervulling alsmede degenen die op grond van hun voormalige functie nog 4 jaar als topfunctionaris worden aangemerkt

Bedragen x € 1	**MW Aarnoudse**	**VM Brauns**
Gegevens 2023		
Functiegegevens	**Directeur-bestuurder**	**Directeur-bestuurder**
Aanvang en einde functievervulling in 2023	01/01 - 31/12	01/01 - 31/12
Omvang dienstverband (in fte)	1,00	1,000
Dienstbetrekking (ja/nee)	ja	ja
Bezoldiging		
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	€ 112.806	€ 112.197
Beloningen betaalbaar op termijn	€ 18.923	€ 18.923
Subtotaal	*€ 131.730*	*€ 131.121*
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	**€ 159.000**	**€ 159.000**
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	N.v.t.	N.v.t.
Bezoldiging	**€ 131.730**	**€ 131.121**

Gegevens2022		
Functiegegevens	**Directeur-bestuurder**	**Directeur-bestuurder**
Aanvang en einde functievervulling in 2022	01/01 - 31/12	01/01 - 31/12
Omvang dienstverband (fte)	1,00	1,00
Dienstbetrekking (ja/nee)	ja	ja
Bezoldiging		
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	€ 96.537	€ 95.250
Beloningen betaalbaar op termijn	€ 16.886	€ 16.254
Subtotaal	€ 113.423	€ 111.504
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	**€ 154.000**	**€ 154.000**
Bezoldiging	**€ 113.423**	**€ 111.504**

1d. Topfunctionarissen met een totale bezoldiging van € 1.900 of minder

Gegevens 2023

Naam topfunctionaris	Functie(s)
Seip, Edwin	Lid
Roza, J.G.	Lid
Verdouw, L.M.	Voorzitter
De Jong, G.J.	Lid
Den Breems, W.	Lid

3. Overige rapportageverplichtingen op grond van de WNT

Naast de hierboven vermelde topfunctionarissen zijn er geen overige functionarissen met een dienstbetrekking die in 2023 een bezoldiging boven het individueel toepasselijke drempelbedrag hebben ontvangen.

NIET IN DE BALANS OPGENOMEN RECHTEN EN VERPLICHTINGEN

Er zijn diverse overeenkomsten gesloten ten behoeve van de schoonmaak van de gebouwen. Totaal gaat het om een bedrag ad € 13.626 per maand.
Er zijn huurovereenkomsten gesloten ten behoeve van een kopieerapparaten en machines vanaf 1 jan 2021. De totale looptijd is 72 maanden. Het leasebedrag bedraagt gezamenlijk per kwartaal € 10.752 (excl. BTW).

Voor de rechten van ouderschapsverlof is geen voorziening gevormd. De kosten bij eventuele opname zullen direct in de staat van baten en lasten worden verantwoord.

Met de medewerkers zijn geen geformaliseerde afspraken gemaakt inzake niet opgenomen duurzame inzetbaarheidsuren, zoals bedoeld in artikel 8 van de cao.

OVERIGE GEGEVENS

MOORE DRV

Moore DRV
Stationspark 28
4462 DZ Goes
Postbus 117
4460 AC Goes

T +31 113 200900
E goes@moore-drv.nl
www.moore-drv.nl

CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

Aan: Het bestuur van Stichting reformatorisch speciaal onderwijs Randstad te Barendrecht, gevestigd te Barendrecht

A. Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening 2023

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2023 van Stichting reformatorisch speciaal onderwijs Randstad te Barendrecht, gecontroleerd.

Naar ons oordeel:

- geeft de in dit jaarverslag opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Stichting reformatorisch speciaal onderwijs Randstad op 31 december 2023 en van het resultaat over 2023 in overeenstemming met de Regeling jaarverslaggeving onderwijs;
- zijn de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties over 2023 in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand gekomen in overeenstemming met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, zoals opgenomen in paragraaf 2.3.1.'Referentiekader' van het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2023.

De jaarrekening bestaat uit:

(1) de balans per 31 december 2023;
(2) de staat van baten en lasten over 2023; en
(3) de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden en het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2023 vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van Stichting reformatorisch speciaal onderwijs Randstad, zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Naleving anticumulatiebepaling WNT niet gecontroleerd
In overeenstemming met het Controleprotocol WNT 2023 hebben wij de anticumulatiebepaling, bedoeld in artikel 1.6a WNT en artikel 5, lid 1 sub n en o Uitvoeringsregeling WNT, niet gecontroleerd. Dit betekent dat wij niet hebben gecontroleerd of er wel of niet sprake is van een normoverschrijding door een leidinggevende topfunctionaris vanwege eventuele dienstbetrekkingen als leidinggevende topfunctionaris bij andere WNT-plichtige instellingen, alsmede of de in dit kader vereiste toelichting juist en volledig is.

B. Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

Het jaarverslag omvat andere informatie, naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij. De andere informatie bestaat uit:

- het bestuursverslag.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;
- alle informatie bevat die op grond van de Regeling jaarverslaggeving onderwijs en op grond van de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, zoals opgenomen in paragraaf 2.2.2. 'Bestuursverslag' van het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2023 is vereist.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de Regeling jaarverslaggeving onderwijs, paragraaf 2.2.2 'Bestuursverslag' van het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2023 en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het bestuursverslag en de overige gegevens in overeenstemming met de Regeling jaarverslaggeving onderwijs en met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, zoals opgenomen in paragraaf 2.2.2 'Bestuursverslag' van het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2023.

C. Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het bestuur en het toezichthoudend orgaan voor de jaarrekening
Het bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met de Regeling jaarverslaggeving onderwijs. Het bestuur is ook verantwoordelijk voor het rechtmatig tot stand komen van de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties, in overeenstemming met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, zoals opgenomen in paragraaf 2.3.1 'Referentiekader' van het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2023. In dit kader is het bestuur tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening en de naleving van die relevante wet- en regelgeving mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het bestuur afwegen of de onderwijsinstelling in staat is om haar activiteiten in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet het bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het bestuur het voornemen heeft om de onderwijsinstelling te liquideren of de activiteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is.
Het bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de instelling haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

Het intern toezichthoudend orgaan is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de onderwijsinstelling.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening
Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2023, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's
    - dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude,
    - van het niet rechtmatig tot stand komen van baten en lasten alsmede de balansmutaties, die van materieel belang zijn;
- het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de onderwijsinstelling;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving, de gebruikte financiële rechtmatigheidscriteria en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;

- het vaststellen dat de door het bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de onderwijsinstelling haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een instelling haar continuïteit niet langer kan handhaven;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen en of de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen.

Wij communiceren met het intern toezichthoudend orgaan onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Goes, 14 juni 2024

Moore DRV

w.g. drs. J.J. Driessen RA